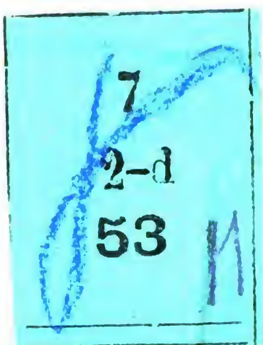

7
2-d
53

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
7
1 D G
13

D. O. M.

SVPPLEX COLONIA

SIVE

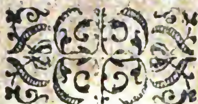
Admiranda præ seculis anteactis SS. CORPORVM, Cleri & Populi Agrippinensis in publicum PROCESSIO

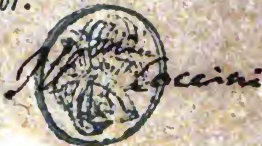
Octo continuos dies celebrata, Anno MDCXXXIV. Qui fuit Imperio periculosissimus.

Nunc vero cum breui & authenticâ SANCTORVM COLONIENSIVM *historiâ exhibetur.*

Per R. D. AEGIDIVM GELENIVM SS. Theol. Licent. Protonotarium Apostolicum, Ad D. Andreæ Canonicum.

Accessit Ordo seruatus Processionis similis hoc Anno 29. Iunij habitæ, quæ superiori fuit multo ordinatior & solemnior.

COLONIAE

Sumptibus Hæredum BERNARDI GVALTERI

Anno Salutis

M. DC. XXXIX.

CENSVRA.

Colonia Supplex, authore R.D. AEgidio Gelenio SS. Theol. Licentiato, nihil Catholicæ fidei contrarium vel bonis moribus aduersum; plurima verò, fidelibus vtilia, & ad pietatem incitantia complectitur: In lucem ergo produci potest. Coloniæ Agripp. 22. Iunij 1639.

Henr: Francken Sierſtorffius SS. Th. D. Gymn: Laurentiani Regens, librorum Cenſor.

Imprimatur.

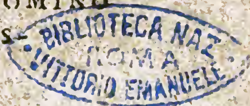
F. Ioannes Philippus Fridt Ord. Præd. Sacroſanctæ Theol. Doctor. Prior Conuentus Colonienſis, Hæreticæ prauitatis Inquiſitor Apoſtolicus.

SERENISSIMO ac REVERNDISSIMO
PRINCIPI
MAXIMILIANO HENRICO VTRIVSQVE BAVARIAE DVCI.

Episcopatus Hildesheimensis & Præposituræ Berchtesgaden.

COADIVTORI.

Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Coloniensis, Magdeburgensis, Salisburgensis, Argentinensis, Monasteriensis, Halberstadiensis, Constantiensis & Illustris S. Gereon. Coloniæ respectiue Præposito & Canonico. S. R. I. Principi, ætate florenti, PIETATE ET SAPIENTIA maturo, DOMINO SVO CLEMENTISSIMO.

I.

Supplicem D. O. M. Coloniam suos exhibentem Sanctos.

II.

Rosam Bauaricam vltra Quingentos Suæ Serenitatis expatantem Maiores.

III.

Venerabundum animum calamumque suum dicat, inscribit, dedicat.

AEGIDIVS GELENIVS LICENTIATVS

SERENISSIME PRINCEPS.

COloniam Agrippinam Supplicem exhibituro Serenissimæ Domui Bauaricæ (cuius au-

ſpicijs illa fœliciter ſupplicauit hactenus, & porro Supplicabit Deo) occurriſti, vt oculis, ita animo frequentius, è Principe Domo; & vt contingere ſolet animis plenis, etiam citra imperium, linguæ ac calamo. Non diffitebor : ſcripturo Ferdinandum, calamus mihi exarauit, non inuito tamen, Maximilianum. Ratum & gratum habui caſum; & omine lætus, cæpi nõ ambigere, quin eâdem Clementiâ, qua te frequentem cætus ſacros, imo ſtudia Academicæ Iuuentutis sereniſſimè illuſtrantem vidimus, etiam huic operę meæ, ſeu vt verius dicã Agrippinenſis populi ac Cleri, imo Principum Imperij pietati Sereniſſimæ Gratiæ Tuæ ſplendore ſis affulſurus, quando ipſum Numẽ, & Cælites gratioſiſſimè iam tunc ei affulſerunt. Cauſã dixi, nec pluribus opus eſt præfari, in tam honeſto acceſſu, quanquam plures ſint præſtò cauſæ, quã vel literæ operis ad tuam Serenitatem deſtinati. Dicti audacis experimentum ſi quæritur; ſiſtar: Interim vnam ex omnibus promo, illam videlicet, quod pium opus merito Pietati tuæ Bauaricæque Domus inuoluo, nam ſuæ id refundo origini, per tuas, quod opto Sereniſſimas manus. Tua ad hoc ſollicitat me

(quam

(quam nuper in Societatis Iesu Templo ad Illustrissimum, Amplissimum, Nobilissimumque virtutibus, genere & doctrina. Beatæ Mariæ Virgin. Sodalium cætum Serenissimè dixisti) Oratio, quæ auide audita, auidè lecta, incitauit me, ut per Tuorum Progenitorum irem virtutes, & impressa sæculis multis vestigia pietatis. Iui, & vt commodius irem Nomina quæsiui, nec infelix planè quæsitor inueni. In quibus (quod sentio loquor) fragantissimum sensi per orbem Christianum odorem aspirari. Sic oblectatus animum inuolui, & domum Bauaricam cæpi intueri veluti ROSAM GLORIOSAM propagine felici beatam, in qua Antheræ loco conspiceris MAXIMILIANE HENRICE VTR. BAVAR. DVX. &c. & circum te multiplices colore & odore virtutis præstantissimi Progenitores Tui, tanquã per foliculorũ ordines digesti, propius alij, alij remotiores à Te, vti natura, ita loco in ipso *Rosæ schemate* collocati. Nã ad sinistrã aspicientis hanc Rosã Paterni generis ordo, ad dextrã vero Maternæ series genealogiæ. Ostendo Geometricâ progressione.

1. In ordine proximi Tibi Serenissimi Parentes vtique consistunt, Florem su-

ſuum complexi. Hinc quidem, vt dixi, ad ſiniſtrã aſpicietis Alb. Vtr. Bau. Dux, Comes Palatinus Rheni. *Inde ad dextram Mathildis Landgrauia Leuchtenbergita, Comes in Hals* conſiſtunt. Dehinc circum prædictos

II. In ordine ſeu circulo quatuor conſtante folijs, confeſtim Aui tui Auiæque comparent. Et quidem poſt patrem Albertum, Guilielmus vtr. Bau. Dux & Renata Lotharingiæ Dux. *Poſt Matrem autem Georgius Ludouicus Landgrauius Leuchtenbergius, ac Maria Salome Marchioniſſa Badenſis.* Tum

III. In ordine foliorum circinato prædictos Auos Auiaſque Tuas ambiunt Octo Proaui Prouiæque: nam hinc ad ſiniſtram poſt Guilielmum conſiſtunt Albertus. V. vtr. Bau. Dux, & Anna Archidux Auſtriæ: Poſt Renatam Franciſcus Dux Lotharingiæ, Calabriæ, Barij; atque Chriſtina Danica Vidua Franciſci Sfortiæ Mediolan. Ducis: *Inde Ad dextram verò poſt G. Ludouicum Leuchtenbergiũ conſiſtunt, Henricus Ludouicus Leuchtenbergius Landgrauius, ac Mathildis Comes de Marca & Arenberga: vti poſt Mariam Salomen, Philibertus Marchio Badenſis, ac Mechtildis Sidonia Bauariæ Dux.*

IV. In

IV. In ordine foliorum circum prædictos Proauos Tuos, Proauiasq; visuntur Abaui Abauiæque Tuæ Sexdecim: nã ad sinistram aspicientis 1. post Albertum V. Bauarum Consistunt Guilielmus V. vtr. Bau. Dux, ac Maria Iacobe Marchionissa Badensis: 2. post Annam Austriacam Ferdinandus I. Cæs. Aug. atque Anna Elisabeth soror Ludouici Hung. Regis 3. post Franciscum Lotharingum Antonius Dux Lotharingiæ &c. atque Renata Burbonia Dux Montispenserij. 4. post Christinam Danicam Christianus exul Rex Daniæ, ac Isabella Archidux Austriæ Soror Caroli V. Cæsaris. 5. *post Henricum Ludouicum Leuchtenbergium Georgius Leuchtenbergij Landgrauius, & Barbara Marchionissa Brandeburgensis.* 6. *Post Mathildem Marcanam Robertus Comes de Marca & Arenbergh, atque VValpurgis Comes de Egmonda.* 7. *post Philibertum Marchionem Badensem Bernardus Marchio Badensis & Francisca Lucelburgi Comes.* 8. *post Mechtildem Sidoniam Bauaram, ijdem qui initio huius quarti ordinis nominati sunt Guilhelmus. V. & Maria Iacobe iterum Consistunt.* Atque eo modo quartus suauiter redolentium in Bauarica Rosa Tua, Fo-

liorum ordo ex Abauis Abauijſque Tuis Te concludunt.

v. In ordine foliorum circum Te & iſtos, quos iam recenſui viſuntur triginta duo Ataui Atauiæque Tuæ, Abauorum tuorum Parentes; nimirum 1. poſt Guilielmum V. Bauarum Albertus IV. Dux Bauariæ, ac Cunegundis Auſtriæ Archiduciſſa. 2. poſt Mariam Iacoben Badenſem Philippus Badenſis Marchio, & Eliſabeth Dux ac Comes Palatina Guilhelmi Haſſiæ Landgrauij Vidua 3. poſt Ferdinandum I. Cæſarem, Philippus Auſtriacus Rex Hiſpaniarum, & Ioanna Regina Hiſpaniarum hæres; 4. poſt Annam Eliſabetham Hungaricam Vladislaus Bohemiæ Hungariæque Rex, & Anna Comes Candollæ in Aquitania. 5. poſt Antonium Lotharingum Renatus Dux Lotharingiæ Comes Vadimontius Caroli Audacis æmulus, & Philippa Geldriæ Duciſſa. 6. poſt Renatam Burboniam Gilbertus Dux Monpenſerij Neapolis Prorex, & Leonora Clara Marchioniſſa è Gonzagis. 7. poſt Chriſtianum Daniæ Regem Ioannes Rex Daniæ, Norvvegiæ ac Sueciæ; atque Chriſtina Dux Saxoniæ Thuringiæ Miſniæq;. 8. poſt Iſabellam Auſtriacam ij-

dem

dem qui paulo ante nominati ſunt Philippus I. Hiſpaniarum Rex, & Ioanna Regina hæres earundem. *9. Poſt Georgium Leuchtenbergium Ioannes Landgrauius Leuchtenbergius ac Margarita ſchvvartzenburgi Comes, 10. poſt Barbaram Brãdeburgicam Fridericus Brandenburgenſis Marchio & Sophia Poloniæ Princeps, 11. poſt Robertum Marcanum Robertus Marcanus Arenbergæ Comes, ac Mechtildis Montfortiæ Domina & Hæres Naeldtvvici. 12. poſt VValpurgem Egmondanam Florentius Egmundæ Comes, & Margarita Bergana Comes 13. poſt Bernardum Badenæ Marchionem Chriſtophorus Badæ Marchio, & Othilia Cattimelibocorum Comes. 14. poſt Franciſcã Lucelburgicã, Carolus. Lucelburgi Comes atq; Caroletta princeps de Eſtotevillâ 15. poſt Guilielmum V. Bauarum ijdem qui initio huius quintæ ſeriei ſeu ordinis nominati ſunt Albertus IV. Bauarus, & Cunegundis Auſtriaca. 16. poſt Mariam Iacoben Badenſem, ij qui etiam ibidem nominati ſunt Philippus Badenſis Marchio & Eliſabeth Palatina Conſpiciuntur.*

VI. in ordine ſeu Circulo Roſeorum circum te foliorum digeſti apparẽt Tritaui & Tritauiæ, ſexaginta quatuor Atauorum tuorum & Atauiarum prædicto-

rum Progenitores, nimirum 1. post Albertum IV. Bauarum Albertus III. Bauariæ Dux, & Anna Brunsuicensis; 2. post Cunegundem Austriam Fridericus III. Cæsar, & Leonora Lusitana. 3. post Philippum Badensem Christophorus Marchio Badæ, Hochbergæ, & Sponheimij Comes, atque Otthilia Cattimeliboci Comes. 4. post Elisabetham Palatinam Philippus Elector Palatinus, & Margarita Dux Bauariæ. 5. post Philippum I. Austriacum Hispan. Regem Maximilianus I. Imp. & Maria Dux Burgundiæ & Belgarum hæres. 6. post Ioannam Reginam hæredem Hispaniarum Ferdinandus Rex Aragoniæ & Siciliæ, atque Isabella Regina hæres Castiliæ, & Legionis. 7. post Vladislaum R. Bohemiæ Casimirus Rex Poloniæ Dux Lithuaniç, atque Elisabeth Poloniæ & Bohemiæ Regina. 8. post Annam C. Candollæ Ioânnes Guilhelmus de Foix Comes de Candallis & Benaugis, & Catharina Nauarræa. 9. post Renatum Lotharingiæ Ducem Fridericus Comes Vadimontis, & Iolantha hęres ac Dux Lotharingiæ. 10. post Philippam Geldram Adolphus Egmondanus Dux Geldriæ, & Catharina Burbonia. 11. post Gilbertum Mom-

Mompenſerij Ducem Neapolis Proregem Ludouicus Burbonius Dux Mompenſerij, & Gabriela Turriana. 12. poſt Leonoram Gonzagam Fridericus Gonzaga Marchio Mantuæ, & Margarita Dux Bauariæ. 13. poſt Ioannem Regem Daniæ, Chriſtianus Diues Rex Daniæ, Norvvegiæ, Sueciæ, Comes Altenburgi & Delmenhorſtij: atque Dorothea Brandenburgica Dux Vidua Chriſtiani Bauari Daniæ Regis, 14. poſt Chriſtinam Saxonicam Erneſtus Elector Saxoniæ, & Eliſabeth Bauara, 15. poſt Philippum I. Hiſpan. Regem Maximilianus I. Imp. & Maria Dux ac Hæres Belgarũ, & Burgundiæ. 16. poſt Ioannam Hiſpaniarum hæredem Ferdinandus Rex Arragoniæ & Siciliæ, atque Iſabella Regina hæres Caſtiliæ, Legioniſque. *17. Poſt Ioannem Leuchtenbergium Fridericus Landgrauius Leuchtenbergicus: & Dorothea Comes de Reineck. 18. poſt Margaritã Schvvartzenburgicam Ioannes Guntherus Comes Schvvartzenburgicus, & Catharina Domina in Querfurt. 19. poſt Fridericum Schvvartzenburgicum Albertus Achilles Germanicus, & Anna Dux Saxoniæ. 20. poſt Sophiam Polonam Caſimirus Rex Poloniæ, & Eliſabeth Regina Hungariæ & Bohemiæ. 21. poſt Robertum*

bertum Marcanum Euerhardus Marcanus Arenbergæ Comes, & Margarita Marchionissa Bouchutij. 22 post Mechtildem Montfortiam Ioannes Vicecomes de Montfortio, & Guilielma Naeldvvici hæres Domina. 23. post Florentium Egmondanum Fridericus Egmondanus Iselsteinij & Leerdami Dominus, atq; Adelheidis Comes Culenburgi Burana Baronissa. 24. post Margaritam Berganam Cornelius Comes Berganus Seuenburgi Dominus & Magdalena aliàs Maria Hæres Seuenbergica. 25. post Christophorum Badæ Marchionem Carolus Badæ Marchio, & Catharina Archidux Austriæ. 26. post Otthiliam Cattimelibocam Philippus Cattimeliboci Comes, & Otthilia Comes Nassouiæ & Dillenburgi. 27. post Carolũ Lucelburgicũ Antonius Comes Lucelburgicus de Ligny, Briẽnæ, Roussy. atq; Francisca de Croy Comitissa & Chimay. 28. post Carolettam Estouteuillanã Principem Ioannes Princeps, & Gilletta de Courtenay. 29. Post Albertum IV. Bauarum Albertus III. Dux Bauariæ, & Anna Dux Brunsuicensis. 30. Post Cunegundem Austriacam Fridericus III. Cæsar & Leonora Lusitana Imperatrix. 31. Post Philippum Badensem Christophorus Badæ Marhio, &c. & Otthilia Comes de Cattimelibocis. 32. post Elisabetham Palatinam,

nam, Philippus Elector Palatinus, & Margarita Dux Bauariæ.

VII. In ordine seu Circulo ROSAE BAVARICAE Tuæ, ex hominum memoria veluti foliorum fragrantium coordinata serie resplendent centum viginti octo Maiores Tui, Tritauorum autem Tuorum Progenitores.

1. ERNESTVS Dux *Bauariæ* superioris, *Ioannis* Ducis ex *Catharina Comite* Goritia Filius. Stephani Fibulati Ducis Bauariæ & Rheni Comitis Nepos, Ludouici IV. Imperatoris Pronepos. 2. Elisabeth Dux Mediolanensis, *Bernardi* Ducis Filia ex *Beatrice* Scaligera Veronensi. 3. Ericus *Brunsvvigij* & Grubenhagij Dux, Alberti *Brunsvvicensis* & *Sophiæ Saxonicæ* Filius. 4. Elisabeth Dux, Filia Ottonis Armipotentis *Brunsvvici* Ducis, &c. & Margaritæ Montium Ducissæ; &c. 5. Ernestus Ferreus Archidux, Leopoldi Probi, & Viridianæ Insubriæ Ducis Filius. 6. Zimburga filia Ziemouiti Ducis Massouiæ ex Alexandrâ Lituanâ *Sorore* Iagellonis Regis *Poloniæ*, &c. 7. Eduardus Portugalliæ Rex, Filius Ioannis Regis ex Philippâ Lancastriâ Sorore Henrici Regis Angliæ, &c. 8. Leonora Regina Arragoniæ,

goniæ, Filia Ferdinandi Iusti Regis Arragonum & Leonoræ Albuquerquiæ. 9. Carolus Iacobi Badensis Marchionis Filius ex Catharina Lotharinga. 10. Catharina Ernesti Ferrei Archiducis & Zimburgæ Massouicæ Filia. 11. Philippus Comes Cattimeliboci, Philippi & Annæ VVirtembergicæ Comitum Filius. 12. Othilia Nassouica, Henrici & Genoueuæ Virnemburgicæ Comitum Filia. 13. Ludouicus Palatinus Septemuir, Ludouici Barbati Septemuiri & Mechtildis Sabaudæ Principum Filius. 14. Margaritha Pedemontana Ludouici Andegauensis Regis Siciliæ Vidua Filia Amadei Allobrogis & Mariæ Burgundæ Ducum. 15. Ludouicus Diues Filius Henrici Bauari Landthutensis Reguli & Margarithæ Archiducis. 16. Amelia Filia Frederici Saxonis & Margaritæ Austriacæ Sororis Friderici III. Cæsaris. 17. Fridericus III. Cæsar. Ernesti Austriaci & Zimburgæ Massouicæ Filius. 18. Leonora Lusitana Eduardi Regis Portugalliæ & Leonoræ Arragonum Reginæ Filia. 19. Carolus Audax Burgundiæ & Belgij Princeps Philippi Boni & Isabellæ Lusitanę Filius. 20. Isabella Princeps Burbonica, Ca-

roli

roli I. Burbonij & Agnetis Burgundæ Ducum Filia. 21. Iohannes Rex Ferdinandi Iusti Regis Arragonum & Leonoræ Albuquerquiæ Filius. 22. Ioanna Almirantia Friderici Admirantij ex Maria de Cordua Marescalla Filia. 23. Iohannes II. Castellæ & Legionis Rex Henrici III. Castellani Regis & Catherinæ Gandauensis Lancastriæ Ducis Filius. 24. Isabella Lusitana Iohannis Infantis Cypri Regis & Carolettæ Reginæ Filia. 25. Vladislaus Iagellonus Rex Poloniæ, Olgerdi Kreuæ & Mariæ Thuuerensium Ducum Filius. 26. Sophia Russa, Andreæ Kiouiæ & Mariæ Lithuanæ Ducum Filia. 27. Albertus Austriacus Imperator Romanus, Alberti Patientis Archiducis & Ioannæ Hollãdo-Bauaræ Principũ Filius. 28. Elisabeth Bohemię & Poloniæ Regina, Sigismundi Cæsaris & Bohemorum Reginæ Barbarę Ciliæ Filia. 29. Gaston Candallensis Comes Gasconis Candallensis Vice Comitis de Narbona & Magarithæ Albrettanæ Principum Filius. 30. Isabella Pola Michaelis Suffolciæ Comitis apud Anglos Filia. 31. Gaston Comes Fecij Rex Nauarræ, Ioannis Fecensis Comitis ex Ioanna Albrettana Ludouici Gallorum

Regis

Regis Sorore Filius. 32. Leonora Regina Nauarræ Filia Regum Ioannis Arragonum & *B*lancæ Hæredis Nauarræorum. 33. Antonius Ferreus Comes Montis Vadani Filius Principum Friderici Lotharingi Comitis Guisij & *M*argarithæ Vadimontiæ. 34. *M*aria Harcuriæ & Aumaliæ Hæres, *F*ilia *I*oannis Comitis & *M*ariæ Valesiæ Ducis Alenconij. 35. Renatus Andegauensis Dux Calabriæ *S*iculorum Rex, Ludouici Siculi & Hierosolymitani Regis atque Iolæ Aragonum Reginæ Filius. 36. *I*sabella Caroli Lotharingi & *M*argaritæ Palatinæ Rheni Filia. 37. Arnoldus Egmondanus Dux Geldriæ, Comes Zutphaniæ Filius Ioannis Egmondani Reguli & *MARIAE* Arculensis Nassouicæ Hæredis Geldriæ. 38. Catharina Filia Adolphi *M*arcano-Cliuij Ducis; atque *M*ariæ *B*urgundæ. 39. Carolus Dux *B*ourbonij, Ioannis Ducis & *M*ariæ *B*iturigum Principis *F*ilius,&c. 40. Agnes *B*urgunda, *I*oannis *I*ntrepidi Ducis & *M*argaritæ Hollando-*B*auaræ Principis Filia. 41. *I*oannes, *F*ilius Ludouici *B*urbonij & Annę Aruernorum Ducum. 42. *MARIA* Dux *I*oannis Valesij *B*iturigum Ducis, & Annæ Comitis

tis Armigniacæ Filia. 43. Bertrandus Turrianus Bononiensis & Aluerniæ Comes, Bertrandi Filius ex Maria Comite Bononiensi. 44. Iacoba Comes Filia Ludouici Domini de Peschin & Isotte Dominæ de Huilli. 45. Ludouicus Gonzaga, Ioannis Francisci Mantuani Marchionis & Paulæ Principis Malatestiæ Filius. 46. Barbara Filia Ioannis Marchionis Brandenburgici & Barbaræ Saxonicæ. 47. Albertus Pius Ernesti Bauariæ superioris Ducis, & Elisabethæ Ducissæ Mediolanensis Filius. 48. Anna Erici Grubenhagij & Elisabethæ Brunsvvici Ducum Filia. 49. Theodorus Christiani Altenburgici, & Agnetis Honsteinianæ Comitum Filius. 50. Haduuigis Dux Schlesvvici & Holsatię, Ottonis Delmenhorstani & Richezzæ Teckleburgi Comitum Filia. 51. Ioannes Brandeburgicus Friderici I. Electoris Burggrauij Nurnbergensis, & Elisabethæ Bauaræ Filius, &c. 52. Barbara Rudolphi Saxonis Septemuiri, & Barbaræ Ducis Lignitij Filia. 53. Fridericus Placidus Septemuir, Friderici Bellicosi Thuringij & Misnij ex Catharina Brunsvvicensi Filius. 54. Margaritha Archidux, Friderici Tertij Cæsaris Soror, Er-
* nesti

nesti Austriaci & Zimburgæ Massouicæ Filia,&c. 55. Albertus Ernesti Bauari & Elisabethæ Mediolanensis Ducum filius, &c. 56. Anna Erici Grubenhagi,& Elisabethæ Brunsvvicensis Ducum Filia, &c. 57. Fridericus Tertius Cæsar, Ernesti Ferrei Archiducis & Zimburgæ Massouicæ Filius. 58. Leonora Lusitana Eduardi & Leonoræ Portugalliæ Regum Filia;&c. 59. Carolus Audax vel Pugnax Burgundus, Philippi Boni & Isabellæ Lusitanæ Reginæ Filius. 60. Isabella Caroli Burbonij & Agnetis Burgundæ Ducum Filia. 61. Ioannes Rex Aragonum, Ferdinandi Iusti Regis, & Leonoræ Albuquerquiæ Filius,&c. 62. Ioanna filia Friderici Henriquez Almirantij Castellæ ex Maria de Cordua. 63. Ioannes Secundus Castellæ & Legionis Rex, Henrici Tertij Regis ex Catharina Gandauensi Lancastriæ Duce filius. 64. Isabella Lusitana Filia Ioannis Infantis & Carolettæ Cypri Regum, &c. 65. *Leopoldus Landtgrauius Leuchtenbergi, Filius Alberti Leuchtenbergici, & Imagina Comitis Ottingensis.* 66. *Elisabeth de Oppelen siue Albâ ex Ducum Oppiliæ & Radenboriæ in Silesia stemmate, Soror Ioannis Zagabriensis Cancellarij Hungariæ, & Henrici*

Henrici Quinq; Ecclesiensis Episcoporum. 67. Philippus Comes de Reineck. 68. Magdalena Comes Salmensis, Filia Ioannis VII. & Annæ Harcouriæ. 69. Henricus Comes Schvvartzenburgicus, Dominus Arnstadiensis, & in Sundershausen, Filius Henrici Comitis Schvvartzenburgici ex Catharina Duce Brunsvvigi 70. Elisabeth Marcana, Dux Cliuiæ, Filia Adolphi primi Ducis, ex Maria Burgunda. 71. Bruno Dominus de Querfort, Filius Prozonis, & Agnetis Comitis Beichlinganæ. 72. Anna Comes de Gleichē Ernesti Comitis de Gleichē, & Margaritæ Comitis Hennenbergicæ Filia. 73. Fridericus IV. Burggrauius Noriburgensis Friderici III. Filius, &c. & Elisabethæ Landtgrauiæ Thuringiæ. 74. Elisabeth Dux Bauara, Friderici Landtshutani Ducis & Magdalenæ Mediolanensis Filia. 75. Fridericus II. Elector Saxoniæ Filius Friderici I. & Catharinæ Brunsuicensis Ducis. 76. Margarita Archidux Austriæ Filia Ernesti Ferrei & Zimburgis Massouicæ Ducis. 77. Ladislaus Iagello Rex Poloniæ F. Olgerdi Kreuæ Ducis & Mariæ Thvverensium Ducissæ. 78. Sophia Dux Kiouiæ Filia Andreæ Kiouij & Mariæ Littuanæ Ducum. 79. Albertus II. Cæsar Filius Alberti Austriaci, & Ioannæ Bauaro-Hollandæ. 80. Elisabeth Regina Hungariæ Filia Sigismundi Cæsaris,

& Mariæ Reginæ Hungariæ. 81. Ioannes Marcanus Comes Arenbergiæ, Filius Eberhardi Marcani ex Maria Domini de Braquemont & Mariæ de Charemy Filiâ. 82. Anna Comitissa Virneburgica Filia Roberti Virneburgici & Agnetis Comitis Solmensis. 83. Daniel Dominus de Bouchout ViceComes Bruxellensis Filius AEgidij Domini de Bouchout nati ex matre Comite de Rochefort. 84. Clementia aliàs Margaritha Baronissa de Poucques, Filia Eilardi Domini de Poucques in Flandria & N. de Borßelijs Comitißæ de Bouchaim. 85. Henricus Vicècomes de Monfort Filius Ioannis Burgrauij de Montfort & Cunegundis Comitis de Bronckhorst. 86. Maria de Croy Filia Antonij Baronis de Croy & Renty ex Iohanna Baronissa de Roubaix & Herzelles. 87. Henricus Baro de Naeldvvick Marescallus Hollandiæ Filius Guilielmi Marescalli & VVilhelmettà de VVaterungen. 88. Mathildis Baronissa de Raphorst, Bartholomæi Baronis de Raphorst ex Mathilde Potiâ Filia. 89. Guilielmus Dominus de Egmont & Iselstein filius Ioannis & Mariæ Arculensis. 90. VValpurgis Comes de Meurs Friderici Morsæ Comitis & Engelbertæ Cliuensis Filia. 91. Gerbardus Comes Culenbergensis, filius Ioannis Culenbergici ex Adelheide de Guttersvvik Comitissa Bentheimia, 92. Eli-

sabeth

ſabeth Filia Ioannis Burani & Leonoræ Borſeliæ Comitiſſæ Oſteruantiæ. 93. Ioannes Labeo Bergæ ad Schaldim Dominus, Filius Ioannis à Glimes ex Ioanna Bauterzemia Baroniſſa Grimbergi. 94. Margaritha Senſimonia Baroniſſa Bergenſis. 95. Arnoldus Dominus Seuenbergenſis Gerhardi Seuenbergenſis ex Ioanna Domina de Rotſelaer Filius. 96. Maria de Viaenen, Egberti Vianei Domini de Norderloos Filia ex Clementia Baroniſſa de Heemskercken. 97. Iacobus Marchio Badenus, Filius Bernardi Badeni & Annæ Comitis de Ottingen. 98. Catharina Dux Lotharingiæ, Filia Caroli Lotharingi & Margaritæ Palatinæ Rheni.

99. Erneſtus Archidux Auſtriæ, Filius Leopoldi & Viridianæ Mediolanenſis. 100. Zimburgis Dux Maſſouiæ, Zemouiti Maſſouici & Alexandræ Lithuanæ Ducum Filia.

101. Philippus Comes Cattimeliboci, Filius Ioannis & N. Iſenburgicæ Comitum.

102. Anna VVirtenbergica, Eberhardi de VVirtenberg, & Henricæ hæredis in Mompelgarda Comitum Filia. 103. Henricus Comes Naſſouiæ, Filius Engelberti, & Ioannæ Polanæ Dominæ in Leck. 104. Genoueua Comes de Virnenburg, Filia Roberti Virnenburgici ex Comitiſſa N. Lippienſi. 105. Ludouicus Lucelburgicus Comes Brianæ &c. Petri Lu-

celburgici, & Margarithæ Ducissæ de Andria Filius 106. Ioanna de Barr, Henrici Comitis de Marte ex Maria Comitissa de Soissons Filia Roberti Barrensis Ducis Neptis. 107. Philippus Crouiacus Aurei Velleris Eques, Filius Ioannis Comitis de Chymay ex Maria de Lalaing. 108. VValpurgis Comes de Moers & Sarvverden Filia Vincentij & Annæ Palatinæ. 109. & 110. Estouteuillorum Principum amplißima in Gallijs Propago &c. 111. & 112. Courteniaci Comites Regius Francorum sanguis &c.

113. Ernestus Dux Bauariæ Superioris F. Ioannis Ducis & Catharinæ Comitis Gorittij. 114. Elisabeth Dux Mediolanensis Filia Barnabæ & Beatricis Scaligeræ Veronensis. 115. Ericus Brunsvvigi & Grubennbagi Dux Filius Alberti & Sophiæ Saxonicæ. 116. Elisabeth Dux Brunsvvicensis & Gottingensis Ottonis Armipotentis & Margaritæ Ducis Montium Filia. 117. Ernestus Ferreus Leopoldi Austriaci & Viridianæ Mediolanensis Filius. 118. Zimburgis Dux Filia Zemouiti Massouici & Alexandræ Lithuanæ Ducum. 119. Eduardus Rex Portugaliæ Filius Iohannis Regis & Philippæ Lancastriæ. 120. Leonara Regina Arragoniæ Ferdinandi Regis & Leonoræ Albuquerquiæ Filia. 121. Carolus Marchio Baden-

Badensis Iacobi Filius ex Catharina Lotharinga 122. Catharina Archidux Ernesti Ferrei & Zimburgæ Massouicæ Filia. 123. Philippus Comes Cattimeliboci, Philippi & Annæ VVirtenbergicæ Comitum Filius. 124. Othilia Nassouica Henrici & Genoueuæ Virnenburgicæ Comitum Filia. 125. Ludouicus Palatinus Septemvir, Ludouici Barbati Septemuiri & Mechtildis Sabaudæ Principum Filius. 126. Margaritha Sabauda Vidua Ludouici Andegauensis Regis Siciliæ, Filia Amadei Ducis Sabaudiæ & Mariæ Burgundicæ. 127. Ludouicus Diues Bauariæ Dux, Filius Henrici Landtshutani & Margaritæ Archiducis. 128. Amelia Dux Saxoniæ, Friderici Saxonis & Margaritæ Sororis Friderici Cæsaris Filia.

Finio SERENISSIME PRINCEPS, quando iam voces deficiunt, nec vltra MAIORES nomen occurrit. Sed nec fas est Clementiam Tuam per se SVPPLICI COLONIAE fauentem morari: itaque nunc ad hanc exhibendam conuertor, simul Serenitati Tuæ digito ostendens, ipsissimum veræ pietatis iam cordi impressum Exemplar, in Serenissimo Patruo Tuo Archiepiscopo nostro, in quo Diuinæ Prouidentiæ manu scrip-

tum legunt populi nobiscum: PIETAS AD OMNIA VTILIS. Quidni enim? naturæ instinctu Gentiles sciuerunt sine Deorum suorum auxilio nec Rempubl. conseruari, nec bella posse auerti, aut victoriam obtineri. Hinc est, quod Marcus Aurelius Gentilis Imperator, cum in hac ipsa Germania contra Quados Bauariæ accolas pugnaret, Christianorum Deum in periculo ab Legione Christiana inuocari non abnuit, quæ mox in hostes fulminando, de Cœlo cognomen à fulmine inuenit. Sed vetus id est, & alienum: recentius hoc & vtilius nobis, quod demonstro in FERDINANDO, qui plura bella PIETATE, quam alij ARMIS confecit nobis: Sententia est multorum; & gratulari nobis exteros eo nomine in litteris lego, *quod simus, quod quiescamus, Illius, & quos Ipse colit, Pietati deberi*: Et habet in Ordinis sui viris exẽpla. SS. Leones, Lupos, Iulianos, Seruatios, vt omittam Exemplar primum Moysen, ideam amplam Episcoporum: Orabat iste, & Iosue vincebat; Insperata nostra salute, vidimus non semel antiquæ virtutis Diuinæ renouata miracula, & callida in fumos abijsse hostium consilia,

sed

Sed iſta alij dicant, mihi Principis mei ſapit PIETAS, prodeſt DEVOTIO, quam hac, quæ ſequitur lucubratione, vt poſſum oſtendo; non vltra meritum, ſed infra commendo, veritus tot teſtes, quot habet Colonia Ciues. Hanc vt benigniſſimis manibus accipiat Serenitas Tua, ſupplico, & hoc adiuncto voto corono, vt Deus Te, cum Sereniſſima Domo Tua, atque vniuerſo populo Chriſtiano ſeruet in præſenti, & beet in futuro. Ita apprecor Coloniæ M.DCXXIX. XXVII. Iunij.

EPI-

EPIGRAMMATA,

In Sereniſſimi & Reverendiſſimi Principis Electoris FERDINANDI BAVARI Archiepiſcopi Colonienſis, &c. Pietatem.

Totus vt Europæ Borealibus Orbis in Orbem
Actus turbinibus, per fera bella ruit.
Pluribus en Marti, quaſi ſuccumbentibus vltrò,
Quæ caput eſt Vbijs, Vrbs benè firma ſtetit.
Cur benè firma ſtetit? cum Præſule Filia Patre
Protinus auxilium poſtulat illa Dei.

HENRICVS GELENIVS SS. LL. Candidatus Can. S. Seuerini.

Cum quaſi Guſtauus Romani Cæſaris Orbem
Ducit ad exequias igne, cruore, fame.

Vrbis

Vrbis Agrippinæ sors vix communibus exsors
Mansit ab exitÿs: sed tamen, ecce manet.
Hoc præstat Populo Supplex cum supplice Præsul,
Qui pro se totum traxit in arma polum.

IOANNES GELENIVS Coloniensis, Gymnasij Novesiensis Studiosus.

Ilion Imperÿ Gothicis vt pabula factum
Decrescit, crescens in mera busta focis,
Aduolat Aeneas cupiens euellere Natam,
Spe benè quod cœpit, re benè fecit opus.
Præsul Agrippinam medÿs ex ignibus effert,
Per pia vota humeris, per pia facta suis.

IOANNES HENRICVS ab Heister Colon. Gymnasij Trium Coronarum Studiosus.

CORRIGENDA.

Pag.	verſ.	errata	legendum.
20	18	*Itar*	*vtar*
42	19	*xxi*	*xxii*
50	14	*&*	*à*
65	3	*Colonienſis*	*Colonienſi*
88	Lineam vltimam expunge.		
108	4. & 5.	*-es*	*-is*
111	5	*perval*	*præval.*
150	3		*adde poſt*
151	*vlt.*	*comſante*	*compulſante*
153	3	*ſtapabant*	*ſtipabant*
158	9	*quod*	*apud*
164	20	*principes*	*ſtatus*
168	1.	*§.224*	*239*

Sicubi præterea erratum, BENEVOLVS LECTOR, Temporis anguſtiis, & Typographorum properationi expenſum ferat; atque pro ſua diſcretione emendet.

D.O.M.

D. O. M.

COLONIA AGRIPPINA supplex.

VOD vniuerso exagitato turbinibus, & per Suecici furentis vndique Martis barbariem, eheu! pessundato quaquà patet, Germano Romanoq; Imperio, soli duntaxat nos Colonienses etiamnum retentâ in libertate quiescamus vtcunque, id secundum interminabilem Diuinæ Prouidentiæ Bonitatem, vti & sollicitudini Serenissimi Archiepiscopi Coloniensis Eminentissimi Principis Electoris nostri FERDINANDI Bauariæ Ducis, sincerissimi Auitæ Fidei Herois, & pro antiquitùs consuetâ pietate, Patriæ Patris as- §1.

ſcribendum autumo; ſic & potiſſimùm ardentiſſimæ Eiuſdem in Archidioeceſios Indigetes Tutelares deuotioni, eorumque & per ſe multotiens exorato, & per ſubditos iuxta præclarũ Regentis exemplum humilitèr implorato Patrocinio ſine vllâ dubitationis aleâ attribuendum cenſeo.

§ 2. Anno ſiquidem â natâ ſalute M. DC. XXXIV. præter receptum hactenus inuocati Numinis, & orationum XL. horarum per vniuerſas Colonienſis Vrbis Eccleſias ſtrictiſſimè pientiſſimèq; obſeruatarum morem, ob ingruentia indies maiora armorum pericula, voluit ſua Electoralis Serenitas peculiarem aliquã, & fortaſſe in tantâ zeloſæ pietatis pompâ ſimilem antehac nunquam Coloniæ viſam inſtituere ſupplicationem, in quâ præcipuè Diuorum Patronorum Colonienſium ſacratiſſimæ, ſi alicubi terrarum numeroſæ, certè hoc loci per ſingularem Dei benignitatem frequentiſſimæ Exuuiæ ſolennitèr circumferrentur, vt vel ſic & Populi Agrippinenſis ab innatâ iam Catholici ſui Genij probitate ſpontè pij deuotionem ampliorem adauge-

adaugeret,& ſingularius fortiuſque tantorum Tutelarium Diuorum ſubſidium prouocaret.

Cuius quidem ſacræ & admirandæ adeoque raræ Supplicationis genuinam deſcriptionem. & laudabilium in eâ circumſtantiarum, rerumque ſanctiſſimè geſtarum narrationem, æternandâ ſeculorum ſequentium memoriâ digniſſimam cum à nemine in literas relatam viderem, atque turpe iudicarem ſi Dei Diuorumque potenti ope conſeruati, monumentum grati animi nullum poſt nos relinqueremus, piam operam mihi ſumpſi, & à Sanctiſſimæ noſtræ Archidiœceſeos antiquitatibus (quibus eruderandis alias inſudo:) paulispèr ſeceſſi, atque ſtupendam illam Sanctæ Coloniæ noſtræ Deo ad ſingula inquilinorum Diuorum ſuorum puluinaria deuotiſſimè ſupplicantis Proceſſionem perennaturæ tradidi poſteritati; Tobiæ peregrinantis Angelo Tutelarj Raphaele Comite, generoſum ſcripturienti ſubdente calcar, quando ſalutariter monens ait: *Etenim Sacramentum Regis abſcondere bonum eſt, opera autem Dei reuelare & confiteri honorificum* § 3.

Tob. 12. Verſ. 7.

IVBILÆVM.

§ 4. VRBANVS VIII. qui etiamnum ad clauum Orthodoxæ Ecclesiæ beatissimè sedet Christi in terris Vicarius, Diuique Petri Successor, ac Pontifex Maximus, præuidens velut è speculâ afflictæ suæ in Germaniâ Ecclesiæ, à fœdâ hæreticorum rabie, & hostis vbique lanienâ angustias, vt tantæ calamitati occurreret, ad spiritualia arma confugere decreuit, quibus diuinæ iracundiæ flagella benignè auertere, truculentissimorum hostium inferni potestatem elidere, atque infringere posset, eâque de causá ad studia totius Ecclesiæ feruentiora excitanda, Ecclesiasticum Gazophylacium aperiens, vniuersale Iubilæum indixerat, hoc est, ieiunia, orationes, Processiones, Eleemòsynas, aliaque pietatis, præclara opera præceperat, omnia ad diuinam opem serio implorandam ordinata; his qui ea exercuissent authoritate Apostolica pœnarum quas meruissent condonationem plenam paternè indulgens: non ignorans, quod *Oratio verè Cœlestis Panoplia sit per se validè custodiens illos, quicunque se eius protectioni fideliter commiserint.* Serenissimus deinde Eminentissimusque Archiepiscopus FERDINAN-

S. Chryso. orat. de Sacr. prec.

DINANDVS, quâ in Ecclesiam suam perpetua est vigulantiâ curâque. Anno M. DC. XXXIV. Dominica. Vocem Iucunditatis (*erat XII. Calendas Iunij*:) iussit populo vniuerso pro concione Iubilæj huius formam, & in sequentem Dominicam initium promulgari.

IVBILEVM VNIVERSALE.

S.D.N.D. VRBANI diuina prouidentia Papæ VIII. Ad diuinam opem implorandam.

VRBANVS PAPA VIII.

Vniuersis Christi fidelibus præsentes litteras inspecturis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Teratis precibus atquè indictis publicè supplicationibus ad Deum sæpius clamauimus, vt calamitatum turbine correptos. Nos liberaret, & ærumnas populo suo imminentes auerteret; quæ & si penitus amotæ non sint, ex parte tamen diuinæ clementia sublatas, aut esse mitigatas intelligimus: Commoti igitur Catholicæ rei periculis, & detrimentis in Germania præsertim ingruentibus, decreuimus in ieiuniis, & oratione perseuerantes accedere ad eum denuò, § 5.

qui aſſiduas fidelium petitiones exaudire conſueuit, ſperamus enim, cùm ſit Creator, Redemptor, & miſericos Pater animarum noſtrarum, fore vt planè Nobis propitiatus, & culparum, quibus vltionem meremur, oblitus, Nos voti compotes efficere non dedignetur. Hoc autē vt fructuoſiùs, & maiori cũ ſpiritus ardore peragatur, ex veteri Eccleſiæ Romanæ omnium matris, & magiſtræ more, in præſentibus neceſſitatibus, eiuſdē Eccleſiæ theſauros, quorũ diſpenſatores à Domino cõſtituti ſumus, proferre, & largiſſmè erogare decreuimus. Itaq; ex parte Omnipotētis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti omnes, & ſingulos vtriuſque ſexus Chriſti-fideles tam in Alma Vrbe noſtra, quàm alibi, vbicumque locorum conſtitutos Apoſtolica auctorite paternè enixèquè requirimus, monemus, & in Domino adhortamur ad infra ſcripta deuotè peragendum, & adimplendum, & ad Deum Saluatorem noſtrum orandum, vt per viſcera miſericordiæ ſuæ fidem Catholicam protegere, ab hoſtium conatibus, & inſidijs defendere, hæreſim extirpare, Principibus Chriſtianis pacem, & veram concordiam donare, ac precipuè præſentibus Eccleſiæ neceſſitatibus ſubuenire dignetur. Nos enim de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, ex illa

illa ligandi, atque ſoluendi poteſtate, quam Nobis Dominus meritis minimè ſuffraganti-bus contulit, vniuerſis, & ſingulis Christi-fi-delibus in Alma Vrbe prædicta degentibus qui ſolemni proceſsioni, quam à Baſilica Prin-cipis Apoſtolorum in Vaticano, ad Eccleſiam Archihoſpitalis noſtri Sancti Spiritus in Sa-xia nuncupatum de Vrbe feria quartà ſe-quentis hebdomadæ, quæ erit xxix. præſen-tis menſis Martij, vnà cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, Chri-ſtianorumquè Regum, & Principum apud Nos, & Apoſtolicam Sedem Oratoribus, omnibuſquè Prælatis, & Proceribus, ac vni-uerſo Clero, & Populo agemus, aut alteri ex proceſsionibus, quæ feriâ eiuſdem hebdoma-dæ xxxi. dicti menſis à Baſilicà S. Mariæ Maioris ad Eccleſiam Lateranen, & Sabatho eiuſdem hebdomadæ primà Aprilis ab Eccle-ſiâ B. Mariæ ſupra Mineruam ad Eccleſiam eiuſdem Beatæ Mariæ de Anima etiam nun-cupat reſpectiuè, de mane per vniuerſum Clerum tam ſæcularem, quàm regularem, poſt meridiem verò per Archiconfraternita-tes, & Confraternitates ſæcularium, cano-nicè inſtitutas Almæ Vrbis prædictæ fient, in-terfuerint, vel qui in eadem, ſeù immediate ſequenti hebdomadà, duas ex dictis Baſilicis, ſiue Eccleſiis ſaltem ſemel viſitauerint, ibiquè

deuotè vt supra Deum orauerint, nec non feriâ quartà, & sextà, ac sabatho eiusdem, vel sequentis hebdomadæ ieiunauerint, atquè peccata sua confeßi sequenti saltem die dominico sanctißimum Eucharistiæ Sacramentum reuerenter sumpserint, & elëemosynas ad libitum, prout charitas singulis suggesserit, fecerint; cæteris verò omnibus, & singulis fidelibus extra Vrbem existentibus in quibusuis Ciuitatibus Terris, & locis, qui proceßioni ab Ordinarijs locorum, vel eorum Vicarijs, seu Officialibus, vel de eorum mandato, & ipsis deficientibus, per eos, qui ibi curam animarum exercent, primâ vel secunda hebdomadâ, postquàm ad eorum notitiam hæ nostræ litteræ deuenerint, indicendæ, & agendæ interfuerint, vel Ecclesiam, seù Ecclesias pereosdem designandas saltem semel visitauerint, ibiquè vt supra Deum orauerint, ac feriâ, quartà, sextà, & sabatho alterius ex duabus hebdomadis ab eisdem deputandis ieiunauerint, pariterquè peccata sua confeßi, ac sanctißima Communione refecti fuerint, & elëemosynas similiter pro arbitrio suo fecerint, plenißimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remißionem sicut in anno Iubilei visitantibus certas Ecclesias, intra, & extra Vrbem concedi consueuit, tenore præsentium concedimus, & elargimur.

Naui-

auigantes verò aut iter agentes, vt cum
imùm ad sua sese domicilia receperint su-
ascriptis peractis, & loco interuentus in
ocessione, visitatà Ecclesia Cathedrali, vel
aiore, aut parochiali loci eiusdem domici-
j, eandem indulgentiam consequi possint, &
aleant. Regularibus autem personis vtri-
sque sexus, etiam in claustris perpetuò de-
entibus, nec non alijs quibuscunquè tam La-
cis, quàm Religiosis sæcularibus, vel regula-
ibus, etiam in carcere, aut in captiuitate
xistentibus, vel aliqua corporis infirmitate,
seu alio quocumquè impedimento detentis, qui
supra expressa scilicet ieiunium, eleemosy-
nam, Ecclesiæque, seu Ecclesiarum visitatio-
nem, ac interuentum in processione, & ora-
tionem, vel eorum aliqua præstare nequiue-
rint; vt illa Confessarius, quem vt infra ele-
gerint, eis in alia pietatis opera commutare,
vel in aliud proximum tempus prorogare pos-
sit, eaque iniungerè, quæ ipsi pœnitentes effi-
cere poterunt, pariter concedimus, & indul-
gemus. Cupientes autem omnes Christi-fide-
les participes fieri huius pretiosissimi thesauri,
Vniuersis, & singulis vtriusq; sexûs tã laicis,
quam Ecclesiasticis sæcularibus, & regularibus
cuiusuis Ordinis, Congregationis, & instituti
licentiam concedimus, & facultatem damus
vt sibi ad hunc effectum eligere possint quem-

cunquè presbyterum Confessarium tam sæcularem, quàm cuiusuis ordinis regularem ex approbatis à locorum Ordinariis, qui eos ab omnibus excommunicationis, suspensionis, & alijs Ecclesiasticis sententijs, & censuræ à iure, vel ab homine quauis causa latis, seu inflictis nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, & delictis quantumuis grauibus, & enormibus, etiam locorum Ordinarijs, siue Nobis, & Sedi Apostolicæ etiam in litteris die cœnæ Domini legi solitis contentis, & aliàs per quascunquè nostras, aut Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis quomodocumquè reseruatis, in foro conscientiæ, & hac vice tantùm, non tamen à crimine hæresis, absoluere, & liberare valeant; & insuper vota quæcumquè (religionis, & castitatis exceptis) in alia pia, & salutaria opera commutare, iniuncta tamen eis, & eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus, pœnitentia salutari, alijsquè eiusdem Confessarij arbitrio iniungendis. Quapropter tenore præsentium in virtutæ sanctæ obedientiæ districtè præcipimus atquè mandamus omnibus, & quibuscumque Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscunquè Ordinarijs locorum, eorumquè

Vica-

Vicarijs, & Officialibus, vel ijs deficientibus, illis qui curam animarum exercent, vt cùm præsentium literarum transumpta, aut exempla etiam impressa acceperint, illa statim absque vlla mora retardatione, vel impedimento per suas Ecclesias, & Diœceses, Prouincias, Ciuitates, Oppida, Terras, & loca publicent, & publicari faciant, ac Cleris, & Populis sibi subiectis solemnes processiones, & supplicationes indicant, & celebrent, Ecclesiamquè, seu Ecclesias visitandas designent; Non intendimus autem præsentes super aliquà irregularitate publicà, notà, defectu, incapacitate, seu inhabitabile quoquo modo contractà dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, seu habilitandi, & in pristinum statum restituendi etiam in foro conscientiæ, Nequè etiam easdem præsentes ijs, qui à Nobis & Apostolicâ Sede, vel ab aliquo Prælato, seu iudice Ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu aliàs in sententias, & censuras incidisse declarati, vel publicè denunciati fuerint, nisi infra tempus celebrationis huiusmodi iubilei satis fecerint, aut cum partibus concordauerint, vllo modo suffragari posse, aut debere. Non obstan. Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis præsertim quibus facultas absoluendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pon-

tifici

tifici pro tempore existenti reseruatur, vt nec etiam similes, vel dissimiles iubilei, indulgentiarum, & facultatum huiusmodi conciones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, nec non regulà nostrà, de non conceden. indulgentijs ad instar, ac quorumcumque Ordinum & Congregationum, siue institutorum Regularium etiam iuramento, confirmatione Apostolicà, vel alià quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoquè indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, Congregationibus, & institutis, illorumquè personis quomodolibet concessis. approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumquè totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac formam, eorum traditam pro seruata habentes, hac vice specialiter, nominatim, & expressè, ad effectum præsentium derogamus, cæterisquè contrarijs quibuscunquè. Vt autem præsentes nostræ, quæ ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam faciliùs deueniant, volumus vt earundem præsentium transumptis,

ſumptis, vel exemplis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, vbiquè locorum, & gentium, eadem prorſus fides habeatur, quæ haberetur, ipſis præſentibus ſi forent exhitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die xxiij. Martij M. DC. XXXIV. Pontificatus noſtri anno vndecimo.

M. A. Maraldus.

Anno à Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo trigeſimoquarto Indictione ſecunda pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris Domini Noſtri Domini Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius Vndecimo, die vero 28. Menſis Martij ſupradictæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, atque publicatæ fuerunt ad Valuas principis Apoſtolorum Sancti Ioannis Lateranenſis & alijs locis ſolitis & Cònſuetis Vrbis per me Dominicum Manginum Curſorem Apoſtolicum Pro D. Magiſtro Curſorum Antonius Bardus Curſ.

IVBI-

IVBILÆI COLONIÆ Ordinatio.

§ 6. HAEc Iubilæi tunc editi forma erat; eam ſecuta eſt ordinatio ſtudioſè procurata ab his qui eius rei curam gerebant. Nam Anno M. DC. XXXIV. Dominicâ Exaudi, quæ in XXVIII. Maij diem incidebat, ſolemnis Supplicatio ad ſeptimam matutinam Ciuitati Colonienſi indicta erat. publicoque edicto præſcriptum fuit.

§ 7. I. Vt Die ſabbati quæ erat XXVII. Maij horâ diej mediæ & ſextâ deinde veſpertinâ atque alterâ die ſub ipſam Sacram Proceſſionem, omne totius Vrbis æs campanum integræ horæ ſpatio compulſaretur, populum ad inſtantem ſolmnitatem inuitaturum.

§ 8. II. Vt In omnibus tam Collegiatis, quàm Parochialibus Eccleſijs, & vniuerſæ Monaſticæ Religioſitatis templis, ſupra conſueta tapetibus atque aulæis inſtrata fulcra, ſacerrimæ Diuorum Patronorum Hierothecæ, ſicut in ſummis ipſorum Feſtiuitatibus aſſolet, exponerentur.

§ 9. III. Vt In Metropolitanâ præter S. Engelbertj eximij operis Tumbam, Intemcra-

temeratæ DEIparæ S. Mariæ Virginis quoquè affabrè elaboratàm argenteam ſtatuam â S. Gerone Archiepiſcopo olim decretam & alios ſacros theſauros, ipſum comprimis Venerabile Sacramentum ante horas Matutinas vſq; ad Completorij finem, in Summo Altarj collocaretur.

IV. Vt parochi adhortarentur populum ne ſineret diuorum Reliquias ipſa Iubilæi celebrandi die incomitatas deferri à Clero ad locum in quem omnes oportebat conuenire, ſed vt modeſtiſſimo comitatu ſeſe coniungerent clero ac Religioſis, qui ex diuerſis vrbis locis in ſex quaſi diribitoria ſeu delectûs ſtationes erant conuenturi; quo ita maiori cũ pompa ac religione ſacri theſauri denique in Metropolitanam eccleſiam deferrentur & Cleri populique exercitus non ſparſim ſed decoro ordine colligeretur. Hoc vti edictum erat ita & factum nam. § 10.

PROCESSIONIS Coadunatio.

AD Sacram Baſilicam S. Gereonis M. hòrâ ſeptimâ matutinâ in frequentiſſimo cœtu comparebant SS. Apoſto- § 11.

postolorum Collegium, RR. PP. Cruciferj, & RR. PP. Franciscanj de strictiore Obseruantiâ, deuotoque sæcularium vtriusquè sexus abundantissimo sodalitio cinctj & stipatj, cũ Illustri Gereoneæ Basilicæ Collegio inauratas S. Gereonis Mart. & alteram S. Gregorij Maurj Mart. Tumbas comitantes. In exitu redituque à R. Pastore S. Christophorj vicinæ Parochialis Ecclesiæ è regione spectabilis illius (quam in Staurologiâ mea Coloniensi descripsi) Gereonicæ Crucis, & à R. Pastore B. Mariæ Virginis Matris ad Indulgentias paulo post propè portam tesseræ (vulgo die Wurffelsportz.) Altaribus pulcherrimè erectis excipiebantur sacro suffitu.

§ 12. Huic altera deinde cum diuinis hymnodijs & canticis Ecclesiasticis progredienti in capite platearum Stoicæ & XVI. Domorum, adiungebatur Legio ex SS. XI. millium Virginum MM. Basilicâ progressa, quam Insignis D. Andreæ Apostolj Collegiata & RR. PP. Prædicatores Ordinis S. Dominicj, stipantes sacras SSS. Vrsulæ Reginæ Virginis M. AEtherej & Valerij Regum MM. nec non S. Hyppolitj M. Tumbas suâ spectabilj præsentiâ condecorabant.

Ita

Ita binæ ſacerdotales legiones in vnum quaſi conflatæ corpus, ſimul multo cum populo pientiſſimè procedētes verſus Metropolitanam mouebant, nonnihil ad Parochialem D. Paulj Eccleſiam ſubſiſtentes, donec iteratis ſacri exercitus copijs, ex S. Cunibertj Collegio appropinquantibus, coniungerentur. §13.

Eadem enim horâ ad collegiatam S. Cuniberti eccleſiam comparuerant Venerabilium Fratrum Minoritarum qui Conuentuales dicuntur, item qui Capuccini, vtrique Ordinis S. Franciſcj pientiſſimæ phalanges iſtuc profectæ vt Adm. Reuerendis illius Collegij Canonicis ac pretioſis Reliquijs Sanctorum Cuniberti, Evvaldorum, & Thebæorum aſſociatæ hierothecas deducerent, & hi quidem progreſſi de eccleſiâ magnifico Altari ante Templum SS. Iohannis & Cordulæ reuerentèr excepti ſunt â Religioſo illo Ordinis Hieroſolymitanj Conuentu. §14.

Qui hinc ſummâ cū pietate commeantes paulò poſt propè Parochialem S. Lupi, ad alterum æque pompoſum Altare, RR. Canonicis B. Mariæ Virginis in Gradibus, ſuum B. Agilolphi Archiepiſcopi M. ſacrum pignus portantibus §15.

bus coniuncti, mouerunt omnes vnâ versus splendidissimam Aram ante S. Paulj erectam, vbi tres illæ ex S. Gereone, S. Vrsula, & S. Cuniberto numerosissimæ collectæ Legiones, in vnam sanctissimam quasi diuinorum exercituum Alam copulatæ, non sine singularj pietatis affectu sese coniunxerunt.

§ 16. Eodem tempore Quarta Sacri exercitus Legio progrediebatur ex Insigni S. Seuerinj Basilicâ, Sanctissimi huius Episcopi corpus piè deferens, quam sacræ Cohortes Canonicales, bina nempè S. Seuerinj Confessoris & S. Georgij M. Collegia cohonestabant, quorum hoc paulo ante è viciniâ, S. Heribertj Præsulis Corpus in suam sacram S. Georgij Aedem cum Benedictinis Tuitiensis Cœnobij Religiosis deuotissimè eo fine intulerat, quo ex S. Seuerinj aduenienti Processioni & hæ Sanctæ Heribertinæ Exuuiæ commodius commisceri possent. Accesserant etiam ad hanc sacrã Seuerinianæ Supplicationis Congregationem, Monachj Carmelitæ Regularis Obseruantiæ, & in viâ frequens Sodalitas S. Antoninæ è Parachiali S. Iohannis Baptistæ vnâ cum eiusdem Sanctæ corpore se addiderat.

Tanta

Tanta coadnnata Processio quinque magnificentissimis Aris per iusta itineris spatia excipiebatur. RR. siquidem PP. Carmelitæ Discalceati ante suæ Ecclesiæ aream decens Altare obuianti Supplicationi construxerant, Prænobilis item Teutonicorum Commendator ante fores Basilicæ suæ ad S. Catharinam elegantem erexerat aram, atque R. Parochus S. Iohannis Baptistæ prope suum Templum mundissimæ aræ simulachrú exhibuerat, quin & S. Iacobi Parochus ad riuum vrbem secantem, & S. Petri Pastor prope Diui Stephani Fanum cultissimas speciosissimi decoris Aras adornauerant. Adeo plateæ etiam in tanto deuotionis zelo suam pietatem vndiquè redolebant. § 17.

Ad S. Stephanum postquam peruentum, cum iam sæpedictâ Seuerianâ in vnam rursus sacræ Congregationis Alam Quinta Cleritorum Legio coalescebat, quæ in B. Mariæ Virginis Agrippinensi Capitolio frequentissimè coaceruata, & ex Ordinis S. Benedicti ad D. Martinum maiorem, atque Ordinis S. Augustini Eremitarum Monachis, Capitolinisque Canonicis & Vicarijs, qui D. Vitalis lipsana comportabant, conflata, § 18.

cunquè presbyterum Confessarium tam sæcularem, quàm cuiusuis ordinis regularem ex approbatis à locorum Ordinariis, qui eos ab omnibus excommunicationis, suspensionis, & alijs Ecclesiasticis sententijs, & censuræ à iure, vel ab homine quauis causa latis, seu inflictis nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, & delictis quantumuis grauibus, & enormibus, etiam locorum Ordinarijs, siue Nobis, & Sedi Apostolicæ etiam in litteris die cœnæ Domini legi solitis contentis, & aliàs per quascunquè nostras, aut Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis quomodocumquè reseruatis, in foro conscientiæ, & hac vice tantùm, non tamen à crimine hæresis, absoluere, & liberare valeant; & insuper vota quæcumquè (religionis, & castitatis exceptis) in alia pia, & salutaria opera commutare, iniuncta tamen eis, & eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus, pænitentia salutari, alijsquè eiusdem Confessarij arbitrio iniungendis. Quapropter tenore præsentium in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipimus atquè mandamus omnibus, & quibuscumquo Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscunquè Ordinarijs locorum, eorumquè

Vica-

Vicarijs, & Officialibus, vel ijs deficientibus, illis qui curam animarum exercent, vt cùm præsentium literarum transumpta, aut exempla etiam impressa acceperint, illa statim absque vlla mora retardatione, vel impedimento per suas Ecclesias, & Diœceses, Prouincias, Ciuitates, Oppida, Terras, & loca publicent, & publicari faciant, ac Cleris, & Populis sibi subiectis solemnes processiones, & supplicationes indicant, & celebrent, Ecclesiamquè, seu Ecclesias visitandas designent; Non intendimus autem præsentes super aliquà irregularitate publicà, notà, defectu, incapacitate, seu inhabitabile quoquo modo contractà dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, seu habilitandi, & in pristinum statum restituendi etiam in foro conscientiæ, Nequè etiam easdem præsentes ijs, qui à Nobis & Apostolicâ Sede, vel ab aliquo Prælato, seù iudice Ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu aliàs in sententias, & censuras incidisse declarati, vel publicè denunciati fuerint, nisi infra tempus celebrationis huiusmodi iubilei satis fecerint, aut cum partibus concordauerint, vllo modo suffragari posse, aut debere. Non obstan. Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis præsertim quibus facultas absoluendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pon-

tifici

tifici pro tempore existenti reseruatur, vt nec etiam similes, vel dißimiles iubilei, indulgentiarum, & facultatum huiusmodi conciones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, nec non regulà nostrà, de non conceden. indulgentijs ad instar, ac quorumcumque Ordinum & Congregationum, siue institutorum Regularium etiam iuramento, confirmatione Apostolicà, vel alià quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoquè indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, Congregationibus, & institutis, illorumquè personis quomodolibet concessis. approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumquè totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expreßio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expreßis, ac formam, eorum traditam pro seruata habentes, hac vice specialiter, nominatim, & expreßè, ad effectum præsentium derogamus, cæterisquè contrarijs quibuscunquè. Vt autem præsentes nostræ, quæ ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam faciliùs deueniant, volumus vt earundem præsentium transumptis,

sumptis, vel exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, vbiquè locorum, & gentium, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur, ipsis præsentibus si forent exhitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris Die xxiij. Martij M. DC. XXXIV. Pontificatus nostri anno vndecimo.

M. A. Maraldus.

Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi, Millesimo sexcentesimo trigesimoquarto Indictione secunda pontificatus Sanctissimi in Christo patris Domini Nostri Domini Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius Vndecimo, die vero 28. Mensis Martij supradictæ litteræ Apostolicæ affixæ, atque publicatæ fuerunt ad Valuas principis Apostolorum Sancti Ioannis Lateranensis & alijs locis solitis & Cònsuetis Vrbis per me Dominicum Manginum Cursorem Apostolicum Pro D. Magistro Cursorum Antonius Bardus Curs.

IVBILÆI COLONIÆ Ordinatio.

§6. HAEc Iubilæi tunc editi forma erat; eam ſecuta eſt ordinatio ſtudioſè procurata ab his qui eius rei curam gerebant. Nam Anno M. DC. XXXIV. Dominicâ Exaudi, quæ in xxviii. Maij diem incidebat, ſolemnis Supplicatio ad ſeptimam matutinam Ciuitati Colonienſi indicta erat. publicoque edicto præſcriptum fuit.

§7. I. Vt Die ſabbati quæ erat xxvii. Maij horâ diej mediæ & ſextâ deinde veſpertinâ atque alterâ die ſub ipſam Sacram Proceſſionem, omne totius Vrbis æs campanum integræ horæ ſpatio compulſaretur, populum ad inſtantem ſolmnitatem inuitaturum.

§8. II. Vt In omnibus tam Collegiatis, quàm Parochialibus Eccleſijs, & vniuerſæ Monaſticæ Religioſitatis templis, ſupra conſueta tapetibus atque aulæis inſtrata fulcra, ſacerrimæ Diuorum Patronorum Hierothecæ, ſicut in ſummis ipſorum Feſtiuitatibus aſſolet, exponerentur.

§9. III. Vt In Metropolitanâ præter S. Engelbertj eximij operis Tumbam, Intemcra-

temeratæ DEIparæ S. Mariæ Virginis quoquè affabrè elaboratàm argenteam statuam â S. Gerone Archiepiscopo olim decretam & alios sacros thesauros, ipsum comprimis Venerabile Sacramentum ante horas Matutinas vsq; ad Completorij finem, in Summo Altarj collocaretur.

IV. Vt parochi adhortarentur populum ne sineret diuorum Reliquias ipsa Iubilæi celebrandi die incomitatas deferri à Clero ad locum in quem omnes oportebat conuenire, sed vt modestissimo comitatu sese coniungerent clero ac Religiosis, qui ex diuersis vrbis locis in sex quasi diribitoria seu delectûs stationes erant conuenturi; quo ita maiori cũ pompa ac religione sacri thesauri denique in Metropolitanam ecclesiam deferrentur & Cleri populique exercitus non sparsim sed decoro ordine colligeretur. Hoc vti edictum erat ita & factum nam. § 10.

PROCESSIONIS
Coadunatio.

AD Sacram Basilicam S. Gereonis M. hòrâ septimâ matutinâ in frequentissimo cœtu comparebant SS. Apostolo- § 11.

postolorum Collegium, RR. PP. Cruciferj, & RR. PP. Franciscanj de strictiore Obseruantiâ, deuotoque sæcularium vtriusquè sexus abundantissimo sodalitio cinctj & stipatj, cũ Illustri Gereoneæ Basilicæ Collegio inauratas S. Gereonis Mart. & alteram S. Gregorij Maurj Mart. Tumbas comitantes. In exitu redituque à R. Pastore S. Christophorj vicinæ Parochialis Ecclesiæ è regione spectabilis illius (quam in Staurologiâ mea Coloniensi descripsi) Gereonicæ Crucis, & à R. Pastore B. Mariæ Virginis Matris ad Indulgentias paulo post propè portam tesseræ (vulgo die Wurffelsporz.) Altaribus pulcherrimè erectis excipiebantur sacro suffitu.

§ 12. Huic altera deinde cum diuinis hymnodijs & canticis Ecclesiasticis progredienti in capite platearum Stoicæ & XVI. Domorum, adiungebatur Legio ex SS. XI. millium Virginum MM. Basilicâ progressa, quam Insignis D. Andreæ Apostolj Collegiata & RR. PP. Prædicatores Ordinis S. Dominicj, stipantes sacras SSS. Vrsulæ Reginæ Virginis M. AEtherej & Valerij Regum MM. nec non S. Hyppolitj M. Tumbas suâ spectabilj præsentiâ condecorabant.

Ita

Ita binæ ſacerdotales legiones in vnum quaſi conflatæ corpus, ſimul multo cum populo pientiſſimè procedētes verſus Metropolitanam mouebant, nonnihil ad Parochialem D. Paulj Eccleſiam ſubſiſtentes, donec iteratis ſacri exercitus copijs, ex S. Cunibertj Collegio appropinquantibus, coniungerentur. §13.

Eadem enim horâ ad collegiatam S. Cuniberti eccleſiam comparuerant Venerabilium Fratrum Minoritarum qui Conuentuales dicuntur, item qui Capuccini, vtrique Ordinis S. Franciſcj pientiſſimæ phalanges iſtuc profectæ vt Adm. Reuerendis illius Collegij Canonicis ac pretioſis Reliquijs Sanctorum Cuniberti, Evvaldorum, & Thebæorum aſſociatæ hierothecas deducerent, & hi quidem progreſſi de eccleſiâ magnifico Altari ante Templum SS. Iohannis & Cordulæ reuerentèr excepti ſunt â Religioſo illo Ordinis Hieroſolymitanj Conuentu. §14.

Qui hinc ſummâ cū pietate commeantes paulò poſt propè Parochialem S. Lupi, ad alterum æque pompoſum Altare, RR. Canonicis B. Mariæ Virginis in Gradibus, ſuum B. Agilolphi Archiepiſcopi M. ſacrum pignus portanti- §15.

Tanta coadunata Processio quinque magnificentissimis Aris per iusta itineris spatia excipiebatur. RR. siquidem PP. Carmelitæ Discalceati ante suæ Ecclesiæ aream decens Altare obuianti Supplicationi construxerant, Prænobilis item Teutonicorum Commendator ante fores Basilicæ suæ ad S. Catharinam elegantem erexerat aram, atque R. Parochus S. Iohannis Baptistæ prope suum Templum mundissimæ aræ simulacrũ exhibuerat, quin & S. Iacobi Parochus ad riuum vrbem secantem, & S. Petri Pastor prope Diui Stephani Fanum cultissimas speciosissimi decoris Aras adornauerant. Adeo plateæ etiam in tanto deuotionis zelo suam pietatem vndiquè redolebant. § 17.

Ad S. Stephanum postquam peruentum, cum iam sæpedictâ Seuerianâ in vnam rursus sacræ Congregationis Alam Quinta Cleritorum Legio coalescebat, quæ in B. Mariæ Virginis Agrippinensi Capitolio frequentissimè coaceruata, & ex Ordinis S. Benedicti ad D. Martinum maiorem, atque Ordinis S. Augustini Eremitarum Monachis, Capitolinisque Canonicis & Vicarijs, qui D. Vitalis lipsana comportabant, conflata, § 18.

modeſtè ſimul ad plateæ pictoriæ caput; (:vulgo Schilldergaß:) progrediẽs, ibiq; â Regiosâ domo Sacerdotũ S. Antonij cultiſſimo Altari excepta, adaugebatur Sextâ Legione affluentiſſimâ quæ eodẽ

§19. quo reliqui tempore ex S. Cæciliæ V. & M. Collegiata eccleſia cum copioſiſſima turba progreſſa eſt, hanc ſpectabiles Cœnobitæ Benedictini ex S. Panthaleone, & RR. Canonici Cęciliani geminatis copijs conſtituentes amplificabant deportantes argenteos ſarcophagos Albini, Euergiſli, & Paulini Martyrũ. Quamuis quos Reliquiarũ theſauros pleriq; Ordinum ſecum attulerint, accuratiùs enarrare prætereo, vtpotè in pleno Supplicationis progreſſu eoſdem abundantiùs commemoraturus.

Iuuat nunc in deſcribendâ tantj Cleri collectione progredi.

§20. Cum Ala hæc, vt dictum Trigemina ad caput plateæ procederet, quam Hellenort nuncupant, â S. Albani Paſtore, Ad caput verò plateæ Rolandicæ (:vulgo Rolandtsort:) â S. Columbæ Parocho, & ad plateam, (:vulgo Salmanack:) appellatam, â S. Laurentij Paſtore, aris nitidiſſimè radiantibus, incenſo thure,

Eccle-

ecclesiasticoque ritu decentèr honorata acceptaq; fuit:prope Sibergēsem aulā S. AnnonisCorpus cum sua accessit pompa

Atque sic tandem prædictæAlæ,cum dulcisonis Hymnis & pijs canticis,crebrisque Diuorum innocationibus, procedentes, ante Commentariensem portam, (: vulgo. HachtPortz:) in areâ ahm Hoff dicta, incredibili cum deuotionis affectu splendidè commiscentur cum alijs tribus ibidem præstolantibus sacris Legionibus idque eodem planè tempore curantibus ita Caduceatoribus seu Pedellis & Internuncijs Collegiorum. § 21.

§ 22. Demum simul omnes vno Ordine Commentariensem subeunt portam, & in peramplâ Maioris Ecclesiæ areâ ad S. Spiritus Templum fulgidâ Arâ excepti, perque Parochum S. Iohannis Euangelistæ thure sacro lustrati, meridionale Summæ Aedis ostium ingrediuntur,adiuncturæ se Prætoriæ & Metropolitanæ Clericorum aciei. Deum Immortalem! quantus & guam inenarrabilis populorum concursus! quam ampla multitudo Catholici gregis! quot Hymni! quot orationes! non sine tenerrimâ piarum lachrymarum dulcedine tunc edebantur! quot ex omni amplissimæ Coloniensis

Vrbis plagâ eo die in Cœlum voces, ſingultus, & ſuſpiria effundebantur.

IVBILAEI MISSAE Sacrificium.

§ 23. DIcturus nunc de Auguſtiſſimo, in totius ampliſſimi Cleri populiq; Congregatione votiuæ Miſſæ ſolẽnitèrc elebratæSacrificio, poſſẽ vel ipſos hęreticos inducere cũ arioloBalaã profitentes: *Quã pulchra tabernacula tua Iacob, & tentoria tua Iſrael vt valles nemoroſæ, vt horti iuxta fluuios irrigui, vt tabernacula, quafixit Dominus, quaſi Cedri prope aquas &c.* Erãt enim omnia ordinatiſſima & ornatiſſima.

§ 24. In principe Ara inter XII. Apoſtolorũ argẽteas ſtatuas ipſũ comprimis Sanctiſſimũ DominiciCorporisSacramentũ radiantiſſimè relucebat, atq; ad eius latera, præter alias innumeras Diuorũ Reliquias, Caput S. Bonifacij Germanorũ Apoſtoli, Brachiũ S. Sebaſtiani M. & S. Petri Apoſtolorum Principis prodigioſus Scipio, ſeu miraculoſus Baculus D. Materni â mortuis reſuſcitator refulgebant.

§ 25. Ponè principem aram, anteriorem Chorum ſummâ cum maieſtate impleuerant, inæſtimabilis pretij Tumbæ SS. Engelberti, Heriberti, & Annonis Archipræſulum Colonienſium. In-

Inferiorem chorum (:cuius honorata ſubſellia quinque ſacri Romani Imperij Principes,& Canonicorum diuerſa Collegia ſuo ordine inſidebant:) admirandi ſanctorum theſauri occupabant; latus quidem Præpoſiti ſiùe dextrum, S.Cuniberti, Seuerini, Epiſcoporum Agrippinenſium, Gereònis, Gregorij Maurj MM. Siniſtrum ſiuè Decanale latus, SS. Vrſulæ è Britanniâ Reginæ V.M. Euergisli Epiſcopi M. Agilolphi Archiepiſcopi M. Similiter Præſulum Colonienſum. §26.

In ædis mediæ naui, Aræ S.Annæ impoſita erat miraculoſa illa Crux ex FF. Auguſtinianorum Monaſterio, & in fulcris ante illam florido tapete vario inſtratis, Lipſanothecæ, vnius Sanctiſſimi Bethlemitici Innocentis Pueruli, S. Antoninæ, S.Eliphij, S. Albini, SS.Machabæorum, SS.Marſi, & Lugtrudis, S.Paulini, S. Fœlicis, Adaucti, & Cyriaci, SS. Evvaldorum. § 27.

Atque, vt more à maioribus accepto, ſingulæ Religioſorum Congregationes conſuetas ſuas habent ſtationes in totidem circa chorum ſacellis, ita in illis ab eiſdem Religioſis ad Altaria decentiſſimè exornata continua miſſarum ſolemnia peragebantur. §28.

Sum.

§ 29. Summum vero in ſumma ara ſacrum faciebat Reuerendiſſimus D. Otto Gereon Archiepiſcopus Cyrenenſis Sereniſſimi Archiepiſcopi Principis Electoris Colonienſis in pontificalibus Vicarius, cui duo, alter genere, alter literis illuſtres Metropolitanæ ædis Canonici miniſtrabant. Muſicorum verò chori, vocali inſtrumentalique concentu atque artificioſiſſimâ harmonia reſpondebãt. Collectæ ſeu Orationes quinque pro diuini offcij, temporiſque ratione ac neceſſitate in eo ſacro ſunt decantatæ, prima ipſius ſacri propria (:erat autem PRO NECESSITATIBVS :) *Altera* de Aſcenſione Dñi. *Tertia* pro Imperatore Ferdinando II. *Quarta.* Hoſtium noſtrorum. *Quinta.* A cunctis in quâ Oratione Patronorum Sanctorum præſentium nomina ſeriatim exprimebantur. Abſoluto tremendo Summæ Miſſæ Sacrificio, ſacræ Reliquiarũ Tumbæ thuris & luſtralis aquæ eccleſiaſticis cœremonijs honorabantur. Inde Reuerẽdiſſimus Cyrenenſis cum Sanctiſſimo Eucharistiæ ſacramento ad Clerum populumque conuerſus canora voce. *Tantum ergo* exordiens & Benedictionem imper-
§ 30. tiens, Supplicationis initium fecit.

Sub

Sub procinctûs adornationem, ſacri Imperij Principes, alijque primores è ſuis in choro ſubſellijs deſcenderunt ad Eccleſiæ Nauim (:vbi iam longâ diſpoſiti ſerie inter haſtatos cuſtodes tumbigeri ſtabant:) venerabundâ maieſtate perluſtratum & inſpectum hierothecas, in quam rem ea nocte conſcripta à me hiſtorica Sanctorum & Hierothecarum repræſentatio & tunc ſingulis oblata commodum deſeruiebat.

PROCESSIONIS IN IVbilæo noſtro exhibitæ

Pars Prima.

CIrca diei decimam â mediâ nocte horam, qui primi omnium è principe æde pientiſſimè ſupplicatum prodirent, innocui ferè pueri & ſimplices in tenerrimà ætate erant puellulæ, ex XIX. totius Vrbis Parœcijs in ſuas certas claſſes, iuxta catecheticas lectiones, more ordinatæ aciei belliſſimè diſtributi, Eccleſiarum ſuarum ſingulares Diuos & Patronos, aut in Imaginibus affabrè ſculptis expreſſos, aut in purpureis ſericiſque volitantibus vexillis extantes, cum ſingulari plauſu, & iucundiſſimo piæ iubilationis à delicatà Iuuentute excitato §31.

Triumpho præferentes, bini & bini speciosa signa sua sequentes, cygneis voculis, adeoquè infantili melodià, dulcitèr vniuersum aëra complentes, vt meritò illud non inuenusti Poëtæ hic locum habeat.

Bern. Bauh.

Mirare mecum pusiones sanctulos,
Adeoque plenos mentis intellectulos
Primis in annis. Ecce, quo certo pede
Signare nondum lubricam sciunt humum,
Non ore totum fabricare verbulum,
Infante bucculà in Dei laudes meant,
Et Vni-Trinum Fulminatorem sonant,
Fabrum Cœlis IESON, & terris Fabrum
Puerperamque Virginem.
Hæc prima ætas nouit, hæc quadrimuli,
Hæc trimuli, bimulique cantitant.

Et quidem ad lætissimam admirationẽ vniuersi comitatus ex innumerabilis populi tanto affluxu conflati hæc innocẽs primeuæ ætatis pulcherrimè ordinata acies educebatur, quãto vix alias vnquam ad similes frequentissimas Supplicationes conglomerari consueuit, tantàque

que cum pietate, quantam iustissimus bellicarum aduersitatum timor & quarumcunque hostilium ærumnarum metus incutiebant.

RELIGIOSORVM ordines.

CVm adhunc modum Innocuæ Iuuentutis & populi ad latera eius cōstipati agmina progressa essent Clerus & Regulares suam in sacra supplicatione viam inuenerunt. §.32.

I Primo loco incessêre RR. PP. ac Fratres Ordinis S. Francisci cognomento Capuccini, qui cæteros prælata procera Cruce ligneà tanquam totius Religiosi exercitus Antesignani deduxerūt. Hi(:vt verbis hoberti Turneri itar:) cæteriq; eos deinceps secuti Religiosorum ordinum viri, certe · *In carne Angeli sunt nam ita viuunt, quasi nihil habeant carnis, ita moriuntur, quasi nihil haberent sensus; spiritus sunt, si spectes nullam titillationem sensus; Diui sunt, si spectes nullam suauitatem carnis. Cibus illis est meditatio; potus lachrymæ; consolatio flagellum; vestis cilicium. Breui perstringam, Diui sunt in terra. Horum numerus multus, & si in nobiles & doctos cogites, magnus*

Rob. Turn. in translat. S. Greg. Nazian.

§ 33. II. RR. PP. ac Fratres S. Francisci strictioris obseruantiæ cognominati ad Oliuas, nudipedes quidem, sed Oliuæ viuæ in Paradisum inserendæ, in arcta paupertate sæcularium bonorum egeni, sed gratiarum cœlestium diuites & locupletantes multos.

§ 34. III. Locum tenuerunt RR. PP. ac FF. Crucigeri; sanctissimæ crucis signo insignes, gloriantes secundum Apostolũ in Cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem ipsis mundus est crucifixus & ipsi mundo.

§ 35. IV. RR. PP. ac FF. Eremitæ Ord. S. Augustini, Formam vivendi integerrimam à S. Augustino magno illo Ecclesiæ Patriarcha ac Doctore propagatam, vivis characteribus in se ipsis descriptam exhibentes, vniuerso populo etiam illiterato spectandam ac legendam.

§ 36. V. RR. PP. ac FF. Carmelitæ Regularis obseruantiæ: decor Carmeli & gloria Libani, sincerissimam vitæ atque conscientiæ integritatẽ & singulare studium in illibatæ Virginis Dei Matris obsequio profitentes.

§ 38. VI. RR. PP. ac FF. Minoritæ Ord. S. Francisci dicti conuentuales; hi sicut dicitur

dicitur virtus in medio consistere , ita vrbis quidem obtinent centrum, totam vero illustribus scientijs & virtutibus irradiant, & comprimis clarissimo deuotionis fulgore in hac supplicatione præluxerunt.

VII. RR. PP. ac FF. Ordinis Diui Dominici Prædicatores, zelo Ecclesiæ catholicæ conseruandæ, & adversus Hæreses defendendæ semper celebres, semper in eum finem sacrarum literarum, & vt verbo dicam, Theologicis doctrinis animo ac vita vniuersa intenti. §38.

VIII. IX. X. RR. PP. & Religiosi Domni, primò quidē ex Diuitensi munimento, seu Tuitio, Deinde ex S. Martino maiore olim in Insula Rheni sito, Denique ex S. Pantaleone olim extra muros, viri sane Religiosissimi, & S. Benedicti, qua is in cælum ivit, viæ, constantissimè insistentes & cum his, quas à Deo nacti sunt, insignibus animi, & corporis gratijs ac donis, centuplum in præsenti, & vitam in fututo promerentes. §39.

Ibant Omnes hi, quos modo obiter recensui, Religiosi, Legum institutorumque suorum observantia celeberrimi, rerum divinarum commentatione §40.

sacer-

ſacerrimi, profundiſſima SS. Theologiæ cæterarumque ſcientiarum cultura clariſſimi, integerrimæque vitæ profeſſione præſtantiſſimi, Inſtar Polimitæ Ioſephinæ Colonienſem Eccleſiam circũdantes varietate, Crucibus fulgurantibus ac Labaris varie tinctis tanquã pretioſis gemmis intertextæ, coruſcantes.

CLERVS ECCLEſiæ Colon.

§ 41. Religioſorum Ordinum incredibili modeſtia, pietate & numero inſignem ac terribilem inferis poteſtatibus aciem ſubſequebantur XI. Collegiatarum Eccleſiarum Cruces, cum binis vexillis, ſublimes aerem ſacro motu permeantes, non aliter atque olim in Conſtantini Magni exercitu contra Maxentium Tyrannum victoriam de cælo ſpondentes.

§ 42. Inde triuialium ſcholarum varia & inſons iuuenta, in claſſes diſtributa, à ſui ludi Magiſtris gubernata deducebatur: cuius in cãdida veſte conſpectus, vel ſolus poſſet iratum animũ placare & Numen ad miſericordiam flectere; quod olim Niniuitas non ſolum ob innocentium puerorum turbam; ſed etiam iumenta ſeruauit.

Iona 4.

Poſt

Poſt illos incedebant Chorales, Cantores ac Chori ſocij libris quidem ſecundum manus, modeſtia autem Dei digna obſequio, ſecundum vniuerſam corporis conſtitutionem præclare inſtructi; in vijs Ieruſalem decantantes Deo Alleluia, & laudem dicentes Sanctis eius, audientibus omnibus qui timent eum. §.43.

His prætergredientibus tanquam aurorâ confeſtim apparebat Clerus Colonienſis Eccleſiæ, ſereniſſimi ac illuſtriſſimi ſolis inſtar collucens, Canonicis ac Vicarijs omni veneratione digniſſimis ex XI. Collegiatis Eccleſijs coaleſcente numero; qualem par eſt Coloniam in Tranſmontanis vnicam ac dilectiſſimam Romanæ Vrbis ac Sedis Filiam, matrem ſuam æmulando obtinere. Procedebant autem dignitatis ordine à maioribus accepto tali; §.44.

I. S. Cæciliæ V. M. §.45.
II. S. Vrſulæ V. M.
II. S. Mariæ Virginis in Capitolio.
IV. S. Georgij Martyris.
V. B. Maria Virginis in Gradibus.
VI. SS. Apoſtolorum.

VII. S.

VII. S. Andreæ.
VIII. S.Cuniberti.
IX. S. Seuerini.
X. S.Gereonis.
XI. Summæ AEdis.

§.46. Quis mihi det fando assequi teneritudinem affectus, quo Coloniæ cor liquescebat in progressu Principum populi sui, Regalis sacerdotij, & gentis adeo electæ! Erant enim plurimi, si capita; amplissimi, si dignitatem; Eximij prorsus, si doctrinam; Clarissimi si officia; integerrimi si vitam; pijssimi si Dei honorem & proximi salutem libêret spectare: omni denique bonorum abundantia pleni, Serenissimi, Illustrissimi, Generosissimi, Gratiosissimi, Nobilissimi Prænobiles, Nobiles, Eximij, Clarissimi, Doctissimi & Reuerendi.

§.47. Quandoquidem tot in omni facultate exercitatissimi visebantur, vt plerisque Germaniæ Academijs, si ita necessitas exigeret, submittere posset Magistros ac Doctores. Adhæc adeo magnificus per omnia incessus Ecclesiastica grauitate erat temperatus, conditus pietate, gratus splendore; vt impleretur illud
Psal.95. Psalmistæ Confessio & pulchritudo in conspe-

conspectu eius (Christi) Clerus præcedens. Item sanctimonia & magnificentia in sanctificatione (Eiusdē)in Sanctorū sacris Pignoribus inter Clerum & Christum.

Gradiebantur autem Canonici in decenti mundoque habitu, talaribusque togis pulli coloris grauitèr circumamicti, nitidissimis & eximij candoris de purissimo lino cum reticulatâ fimbriâ subtilitèr contextis superpelliceis ad vsq; genua induti, quorum pars libera, collo humeroque tenus, purpurei coloris fulgentia vellera, pars in sanctitate Sacerdotij astricta mundiora niue vellera gestabat, prout vero consueuit differentia inter Canonicos Colonienses & Vicarios, hi erant griseo colore pellicati. Illustres autem Metropolitanæ Canonici holosericis togis conchiliorum sanguine delicato tinctis, ad imos vsque talos gloriosè amiciebantur, manibus rosaria aut libellos precatorios, labijs vota, animis ardentes preces versabant. §. 48.

Numerosum piè procedentis Cleri agmen claudebat inter duos Illustrissimorum Comitum familiâ ortos Canonicos incedens Reuerendissimus Illustrissimusque Heros Dominus Deca- §.49.

 nus

nus Maior FRANCISCVS LOTHARINGIAE PRINCEPS Episcopus Verdunensis aulâ suâ stipatus.

PROCESSIONIS IN IVbilæo Nostro exhibitæ.

Pars altera.

§. 50. PRimum Dominici exercitus agmen præmisi, parcissimo calamo, & non nisi per vmbræ modum delineatum, maius & excellẽtius isto videbis, Amice Lector: Etiam maius & excellentius inquis? imo vero & certissimo quidem, si quæ fides est in te, vt esse debet Christiana. Primum namque agmen etsi laudatissimorum fuit, fuit tamen hominum in incertum cum hoste adhuc pugnantium, & salutem in spe & timore operantium. Hoc vero alterum Agmen est triumphantium de hostibus, Sanctorum Dei Amicorum, securorum de se, sollicitorum de nobis, *quorum corpora sepulta apud nos in pace, sunt in honore, vt luctantes ipsorum prouocemur exemplis, quos in tanta cernimus æstimatione haberi.*

Chrys. ser. 1. de Martyrib.

§. 51. Et recte hi post primum pompæ nostræ agmen incedebant, ante Saluatoris nostri conspectum, quos MEDIATO-

RES

RES inter Deum & peccatores ſcimus eſſe conſtitutos, nec incongrue dici poteſt, Sanctorum corpora & auguſtiſſimas diuinæ pietatis ac poteſtatis Reliquias in medium Dominici Exercitus fuiſſe receptas, qui Caſtrenſes theſauros, belli neruos, & machinas Martiales in medium agmen Legionum procedentium diſtribui audimus.

Sunt enim Sancti quædam terribiles hoſtibus noſtris Catapultæ & Baliſtæ. Nouit id ſacrilegus Heliodorus, nouit Apoſtata Iulianus, nouerunt omnes in Sanctos blaſphemi, virtutem eorum experti citò, ſerò edocti. Didicerunt vincere milites ſacri præeunte Domini lancea, Hiſpani Iacobo, de Maſcezel Dux Chriſtianus contra fratrem ſuum Gildonem Ambroſio. Seruari potuerunt, Rogerius Calabriæ Dux â S. Brunone Carthuſiano, Tribuni & Nautæ a Nicolao, & innumeri ab alio aliquo, ad quem ſeſe conuerterant, Sancto. §.52.

d Marc. Comes in Chron.
e. in vita apud Suriũ 6. Oct.
f. in vita 6. Dec.

Habebat ergo noſter Chriſtianus Exercitus ſuam etiam Caſtrenſem ſuppellectilem ſacroſanctam, in quâ non exiguum aut mediocre fiduciæ pignus ineſſe reputabat. Nempe Sacras Cruces, Labara, SS. Martyrum precioſa monu- §.52.

pleræque Supplicationes piè inchoantur, quasi in nullo alio signo vincere posset aut speraret Ecclesia, nisi in hoc ipso. Sancti nostri Municipes, dũ ad efficacius diuini auxilij præsidium in tãtis necessitatibus impetrandum, Processionem nostram suâ præsentiâ cohonestant, etiam victoriosum Crucis signum insequuntur, quod vt pro excelsa cœlestis Gloriæ magnificentia augustius esset, in illo Deus ipse totius Vniuersi Dominus, paludamento carnis miraculosæ vestitus, tanquam bellicosissimus Martialis Campi ductor, suos Mundi Triumphatores, Sanctosque amicos prędere non dedignatus est.

Nam cœpit sacrum Hierothecarum agmen ab argentea deaurata sumptuosissima pretio Cruce, suo complexu claudente medietatem miraculosissimæ Hostiæ in cruentam carnem immutatæ, & frequentissimis prodigijs in Cœnobitica Augustinianorum Ecclesia celebris. Anno siquidem Christi M. CCCLXXIV. Adolescens nomine Ioannes de Colonia, Middelburgi in Zelandia, non pietatis? sed seruilis obseruantiæ ergo, cum reliquo Matronæ cuiusdam famulitio Eucharistiam accesserat, sed sine præuia §56.

 pecca-

peccatorum exomologesi. Vnde in carnem sacra Hostiola conuersa Cruoré ex ore stillauit: Adolescés vindice miraculo perculsus, ad frugem conuersus Coloniam se recepit, ibique sanctissimè obijt, toto vitæ spatio deuotissimè Eucharistiam colens. In sancta verò Hostiola dū in Augustinianorum Templum Coloniæ inferretur, cedendo locum & assurgendo omnia illius Ecclesiæ sacra Pignora Christum sunt venerata, prodigiosi huius obsequij reuerentiam sæpius deinceps sacræ Augustiniensium Reliquiæ iterarunt. Louanienses medietatem sacræ hostiolæ possident, permittente Friderico de Sarvverden Archiepiscopo Coloniensi translationem eius, quæ non cultro, similive instrumento, sed triduano ieiunio diuisa à nostra medietate recessit. Et quis scit, an non Hæreticum & quidem Sacramentarium impiumque Exercitum nuper Louanium virtute huius Sacramenti contuderit? mihi sanè id non pauca persuadent.

Baiulabatur hæc Crux in thensa, siue
557. portatili fulcro aut feretro à duobus trabea indutis Religiosis prædicti Cœnobij Patribus, præferebantur binæ tædæ, adhæc quaterni Angelico habitu amicti iuuenes,

uenes, & duo eiusdem Religionis Acolythi præibant, identidem sacrum incensum è thuribulis argenteis adolentes, duoq́ue Religiosi in sacrata veste Sãctorum Reliquias manibus piè gestantes subsequebantur.

II.

VNVS EX SANCTORVM INNOCENTVM NVMERO apud Minoritas religiosè seruatus.

SOLET plerumq́ue post salutare Crucis prælatæ signum, Innocens primæ Iuuentutis flos (vt suprà ostensum est:) Ecclesiasticarum Supplicationum pompas continuare; nec discrepat in consueta hac pietatis methodo Sanctorum Nostrorum Processio. Nam post miraculosam illam Crucem ecce Sanctissimus ex Innocentum numero Pusio opportunè insequebatur; Paruulus, inquam, Christum, qui olim in carne existens dixerat: *Sinite paruulos ad me venire.* Et quæso, quis dignius Agnum immaculatum è proximo vestigio insequi mereretur, quàm simplex agninæ Innocentiæ Puerulus noster? quem in Bethlehem ini- §58.

quiſsimus Herodes, propter Chriſtum nuper natum, *Ceu turbo naſcenteis roſas;*

Chriſti inſecutor ſuſtulit.

Prudent. Viſebatur autem ſanctum corpuſculum carne incorrupta, cute integra, ipſe integerrimus in tumba criſtallino tecta faſtigio, tenerrimè ſpectantium ciebat affectus in pietatem.

III.

S. ANTONINA E PAROchiali S.Ioannis Baptiſtæ.

§ 59. TERTIO loco prodibant XX. circiter tædiferi, & Sodales LXXX. Antoniniani, hinc duo vexilla, & IV. rurſus tædiferi, Angelicique iuuenes tres, quos ipſa ponè tumba S. Antoninæ inſequebatur: Hæc ex nobili SS. XI. Millium Virginũ & Martyrũ Societate ante años circiter Quingentos in Parochialem S. Ioannis Baptiſtæ Eccleſiam translata, ſingulare periclitantibus eſt refugium; & pleriſque in neceſsitatibus Patrona. Poſt tumbam verò S. Antoninæ IV. Vicarij & ipſe S. Ioannis Baptiſtæ Eximius Paſtor in ſacris veſtimentis deuotè incedebant, ſinguli ſingulas Reliquiarum Sanctarum arculas deportantes.

IV. S.

IV.
S. HERIBERTVS.
Ex domeſtico priuatæ Tuitienſis Aulæ Sacello in der Witzgaſſen.

QVartus in ordine locus S. Heriberto datus. Fuit is Colonienſis Archiepiſcopus, idemque primus in S. R. Imperio Elector (Euergerus enim Archipræſul, ex quo Septemuir factus eſt, non vidit vacuum Imperij ſolium:) Princeps admirandæ, adeoque ſanctiſsimæ vitæ, Deoque placens vir, cuius naſcentis cubile diuinum lumen illuſtrauit, & Sacerdotij ſanctitas Spiritus S. in columbæ ſpecie apparentis indicio eſt demonſtrata. Idem verò in Archiepiſcopatum Colonienſem euectus tanquam lux clariſſima luxit non ſub modio ſuo, ſed in vniuerſa Dei domo ſanè luxit virtutibus & portentis: lucebitque in perpetuas æternitates: luxit, quando iniuriæ adeò patiens fuit, vt

Ex vita à Domino Ioanne Gelenio ſcripta

560.

Cæſarem prius è cœlo minis Deus monuerit, quàm Heribertus, querelis: luxit, quando vel aqua, & quid vilius? qua manus lauerat, B. Volberto Abbati Tuitienſi viſum reſtituit, luxit, quando octodecim vtriuſque ſexus homines, à Sacerdote, cui Nocte Dominicæ Natiuitatis ſacris operanti tripudijs inſanis fuerant moleſti, deuotos annali ſaltui, liberauit, & prodigioſæ pœnæ exemit: luxit, quando ampliſſimum in Diuitenſi munimento Monaſterium, quando præclaram illam Collegiatam ad SS. Apoſtolos Baſilicam fundans, tot in ſui, quamquam nullo æuo extinguendi, locum faces accendit, quot ſecuturis annis tum Religioſos, tum Canonicos, vel Monaſterium, vel Eccleſia illa continuit. Obijt Anno M. XXI. XVI. Martij, ſed & tunc luxit adeò, vt Gregorius VII. eum ſuper candelabrum in medio Sanctorum Dei conſtituerit infallibili ſuæ Canonizationis poteſtate. Porrò Hierothecam eius, iam pridem ex Herebertino Monaſlerio in vrbem Colonienſem translatam ob bellicos tumultus, belliſſimè tunc exornatam VI. viri baiulabant, quam VIII. præibant, & XII. inſequebantur facigeri Angelico habitu

habitu insignes, tribus adhæc Ciuium paribus, & armis Rottenburgicorum Comitum, ex quorum serie descenderat, stipabatur.

V.

S. ELIPHIVS ex S. MARTIno Maiore.

QVinto loco post duos vexilliferos, & V. Angelos proferebatur tumba S. Eliphij seu Elaphij M. Is Cathalaunius Regiâ origine, Patrem habuit Baccium, Matrem Lientrudem, Fratrem S. Eucharium Leucorum Episcopum, & quinque Sanctas Sorores, quos septem Juliani gladius Martyres fecit. Hic cum sub Ann: Christi CCCLXIII. apud Oppidum Grandense in Leucis contra Paganos Iudæosque Zelosus Euangelij Præco esset, referunt quod capite plexus (: alij de B. Euchario paria dicunt:) illud quantumuis ipse truncus, ambabus ante pectus manibus ad integrum milliare detulerit, quousq; ad saxum quieti suæ delectum peruenit; vbi miraculum miraculo est curmulatum quando Saxum, tanquam cera sigillo, cessit, & Martyrem excepit. Elapsis abinde aliquot

§ 61.

Vide Auctuar. SS. Belg. 8. Maij vbi quamplurimi proferuntur, qui detruncatū caput manibus tulerunt.

quot ſæculorum curriculis, B. BRVNO magnus Ottonis I. Frater, Archiepiſcopus & primus Colonienſium, deſtituto Lotharingo, Dux, ſanctum hunc translatum magnificè Eccleſiæ Martinianæ intulit, & Colonienſibus in eo præclarum præſidium firmauit.

VI.

S. ALBINVS ex S. PANthaleonis Eccleſiâ.

§ 62. SExto loco poſt Angelum in ſplendenti pertica S. Albini M. titulum geſtantem, VII. honoratiſſimorum & Senatorij Ordinis Ciuiũ paria, facibus ſuis inſtructa incedebant ante tumbã S. Albini cuius in vita & poſt mortẽ multis ſæculis nomẽ fuit Albanus, poſtea vt dicam, commutatum vnâ literâ attenuatâ. Hic in Britanniæ ciuitate Verolamenſi (Werl/ aliàs Wereling ceſter ab Anglis nuncupatur:) diris verberibus afflictus eſt, ac tandem capite truncatus ſub Diocletiano, eò, quod Clericum vel hoſpitio, vel latebris exceperat. Eius quanta ſit apud Deum gloria, vel inde colliges, quod poſt mille trecentos & quinquaginta annos à martyrio ad hoc Iubilæum elapſos, cutis, caro, barba, cruor, non olim,

lim, sed recens occisum hominem suadent. A S. Germano ex Britannia primùm Romam est perlatus, deinde à Theophania Ottonis II. Imperatoris Coniuge Augusta Coloniam translatus fuit. In hac translatione per iter nomen mutauit suadente Moguntino Archiepiscopo pio zelo, ne suæ Sedis Episcopo S. Albano, qui anno CCCCLXXX. floruerat, honor similitudine nominis derogaretur, aut olim litem haberent duæ vrbes, vtra Albanum verè possideret.

VII.

SS. MACHABÆI ex Monasterio Benedictinarum ad SS. Machabæos.

SEptimum locum tenebant VIII. ex Ordine S. Francisci Cappuccinorum Sacerdotes sacris stolis decorati, succollantes egregia arte elaboratæ tumbæ § 63.
quæ SS. VII. Machabæos veteris Testamenti Martyres continebat, dignos planè quorum non solum in sacris literis nomina, sed & cineres à Tyranno ambusti, sint apud Christianos in honore, quia contemnentes mortalem vitam cum Salmona Matre & Præceptore Eleazaro

leazaro pro paternæ legis obſeruantiã ſub Antiocho Epiphanè, diuerſis acrioribus ſupplicijs ac tormentis cruciati, de nequam hoc ſæculo ad præmia æterna ſunt extruſi, & à Reinaldo Daſſeliò Colonienſium Principe, ex Italia Coloniam honorificentiſſimè tranſlati. Circa annum Domini M. C. L XIIII. idque docet inſcriptio ipſius capſæ talis *Archiepiſcopus Reginaldus huic Vrſulao agro attulit anno ∞ CLXIIII. ſeptem Machabaeorum Corpora Saluatoris noſtri Paſsionem, ac Diuæ Salomonæ Matris eorum Beatæ Mariæ dolores præfigurantium.* Neque in Anno diſcutiendo modò lubet eſſe moroſum; ſcio enim ad annum ∞ C-LXII. quo Mediolanum expugnabatur poſſe referri hos Coloniam trãſmiſſos vna cum Trium Magorum Corporibus, ſed acquieſco ſententiæ Heliæ Merſęi, doctiſſimi viri & ab Eraſmo Roterodamo ob hiſtoriam de Machabeis, quæ inibi ſeruatur, laudati cui illa & tumba & inſcriptio debetur, immo Monaſterium illud vniuerſum quando incendio abſumtum, illius induſtria & opera è cinebus exſurrexit.

Vide AEgidium aureæ Vallis monachũ in Hiſtoria Henrici Epiſcopi Leodienſis

§ 64. Vt vero Externe Lector, præmiſſum vocabulum Agri Vrsvlaei aſſequaris

quaris, scito, illum Vrsulæi agri appellatione locum dici, in quo Vndena Virginũ millia ante veteris Ciuitatis Coloniensis mœnia, cœsa perhibentur, quemque Aquilinus Præsul Coloniens. (a quo platea Aquilinstein/vel Eigelstein nomen habere à nonnullis asseritur,) muro, atque fossa traditur conclusisse. Protenditur hæc fossa à vetere muro, vbi modò Armamentariũ, ad portam Tesseræ vulgò dictam, inde vbi nunc Templum B. Mariæ Virg. Indulgentiarum, (Sancti Desiderij in Vallo vrbis antiqua Diplomata appellant:) per vetus, vt adhuc appellant, fossatum, & indicia mœniorum in loco vnter Kranenbäumen dicto, vsque ad D. Clementis vel Cuniberti Ecclesiam in littore Rheni. Districtus hic muro, fossaq; circũdatus, Vrsulaniq; exercitus sanguine rigatus, hæc continet præcipuè loca, S. Vrsulæ Templũ, Ecclesiã, quæ in Monticulo, & S. Magdalenę ac Machabæorũ etiã ante allatas per Reinaldũ Episcopum Machabæorum Reliquias dicebatur, Ecclesiam SS. Ioannis & Cordulæ, nec non S. Maximini, & plateã, quæ Blutgaß/ aut Bluinsgaß/ id est, sanguinis, vel florum vicus appellatur. Reliquæ, quæ in hoc districtu visuntur

Eccle-

Ecclesiæ, vulgò quasi extra Vrsulæum agrum censentur. Porrò vt ad institutum reuertar, circa ipsam Machabæorũ tumbã decẽ facigeri, egregiè Angelico ornatu amicti iuuenes, paribus passibus ac deuotione inambulabant.

VIII.

SS. MARSVS CONF. & LVGtrudis Virgo.

§ 65. POst hoc aliud par Sanctorum, ex sacello domestico Residentiæ Illussimæ Principis Essendiensis prolatum piè deportabant VIII. PP. Capuccini. Erat Tumba horum Sanctorũ mero ex auro, gem̃isq; pretiosissimis, & penitus raris elaborata, Donum Ottonis Secundi Imperatoris & Theophaniæ Augustæ eius Coniugis, tunc Asceterio Assindiensi collatum, quando illi Machtildis eorundem Augustorum Filia, illustrissimâ tum pietate, tum generis splendore præsedit: didici id ex ipsa Perigraphe sacræ tumbæ, cuius istæ supersunt lituræ.

Inscri-

INSCRIPTIO TVMBAE.

SS. MARSI CONFESSORIS & LVGTRVDIS Virginis.

Hoc opus eximium, gemmis auroque decorum. §. 66.
Mathildis vouit, Theophanv quod bene ſoluit;
Regi dans Regum Mathildt hæc cryſea dona
. . . vm . .
Spiritus Ottonis pauſet cœleſtibus . . o.

Domina Mathildt, *Me fieri iuſſit.*

✠ ΜΙΑ ΕΝ *Χ͂Ω ΠΙΤΟΣ ΚΑΣ ΙΑ

Effigies Ottonis II. Imperatoris

ΑΥ ΤΟ ΚΡΑ ΤΩΡ ΡΩΜ ΑΙΩΝ *Ε. Ο.

* ΧΡΙΣΤΩ

* εὔδοξ@ *Οτ]ω

D Quæ

Quæ ſic Latinè interpretor.

VNA	IM-
IN	PE-
XPO	RA-
FIRMA	TOR
GER-	RO-
MANI-	MANO-
TAS.	RVM.
	GL. OT.

§.67. *Ad Apoſtolos in ms. Breviario lectiones.*

Sed quis ſit iſte Marſus, quæve Luctrudis fortaſſe aues ſcire Lector? Dicam obiter: Marſus claro apud Romanos genere ortus, doctrina & pietate famam aſſecutus, & B. Sixto I. Papa Sacerdos ordinatus, vnà cum B. Peregrino Antiſiodorenſium Apoſtolo & Epiſcopo, Concordiano Diacono, Iouiniano Subdiacono, & Iouiniano Lectore in Gallias ad Euangelium prædicandum fuit miſſus; & alijs alia via in cœlum conſcendentibus, ipſe multorum laborum gloria & animarum lucro diues. Confeſſor octaua die Iunij in pace quieuit, &...... Octobris Aſſindiam translatus. At S. Lugtrudis virgo ſoror S. Puſinnæ & aliarum quinque ſororum patre Sagmaro, matre Lutrude nobiliſſimis, ſecundum ſæculum, & pijſſimis ſecun-

Vide Petrum de Natalib. lib.5.ca 5.

cundum Christi cōsilium nata, Eugenio Sacerdote confessario vsa, in paterna domo voto continentiæ astricta vixit sanctissimè, & decessit felicissimè, cuius corpus dimidia parte translatum in Assindiense Asceterium religiose, vt vidimus, conseruatur ad cultum, & imitationem Virginum istic Deo Volentium deseruire. Non omittam hoc loco indicare, quod de sorore eius S. Pusinna cognoui. Hæc ad præsentiam sororis suæ Lutrudis venientis inuisum sororem penè morituram, loquendi potestatem per quinque dies deperditam recepit; & in Domino breui post defuncta, miraculis clara, meruit in Illustrissimum Canonissarum Collegium, olim vero Benedictinarum Virginum Monasterium Heruordense, in Comitatu Rauensbergensi situm, à B. VValtgero Comite sub Ann. 789. fundatum, & S. Osvvaldi Regis corpore ditatum transportari, ANNO DCCCLX. Hadvvigis Abbatissæ rogatu, & Caroli Calui S. Lutrudis cognati, vt fertur, fauore.

IX.

S. PAVLINVS M. ex COLlegiatâ S.Cæciliæ.

§.68. PEruenio iam ad ordinem ſacrarum Hierothecarum ex Collegiatis Eccleſijs Colonienſibus huic Proceſſioni inſertarũ; In quo vti primum ita in ſupplicatione vniuerſa nonum obtinuit locum B.Paulinus. Sed Conſtantinopolitanusne, an alius, quis dicet? Ego nondum audeo definire. Hæreo quia non liquet. Hoc ſcio ſi Conſtantinopolitanus eſt, is eſt qui propter Iconoclaſtæ Conſtantini Copronymi ſceleſtiſſimi Imperatoris ſummam impietatem, militiæ ſæculari nuntium remiſit & Chriſtianæ, (fœlici commutatione) nomen dedit. Ex milite profano melior Leuites ordinatus, primùm, dum in Eccleſia Euangelium cantaret, capiti ſub columbæ ſpecie habuit inſidentem S.Spiritum: deinde iuſſu dicti immaniſſimi Imperatoris, præciſis naribus, euulſis oculis, pice & ſulphure liquatis horrendum in modum perfuſus, fune ad pedes religato, per vrbem diriſſimè pertractus eſt, tandemque cum malleo caput eius contuſum.

ſum eſſet, effuſo & diſperſo prius cerebro, Cœlo animam efflauit. Si non ſit Conſtantinopolitanus, erit (vt vult AEgidius aureæ vallis Monachus *cap. 13. ad vitam S. Materni ab Harigero Lobienſi Abbate ſub Annum 990. ſcriptam.*) B. noſter Paulinus diſcipulus S. Materni, propter prædicationem & fidem Chriſti in Ciuitate Colonienſi martyrio affectus. Sed vtcunque & cuias tandem ſit, perinde eſt. Martyrem Colonia poſſidet, & certum apud Deum oratorem, qui antiqua Eccleſiæ traditione notus, Martyrologijs ad 4. Maij diem notior, notiſſimus cœlo. De cuius miraculis, ad eius Reliquias paratis extat apud nos authenticum teſtimonium Conradi de Hochſteden. Colon. Archiepiſcopi editum Anno 1261. Cæterum Martyris huius pignus eadem Eccleſia quæ ſubmiſit, decorè ornauit, duobus adoleſcentibus Angelico habitu comptiſſimè inſtructis, & ſex alijs ad ſpectaculum Ephœbis cum face luculenta adiunctis, qui Diuum ab Eccleſia ſua recedentem reducemque omni honoris ſignificatione proſequerentur.

X.

S. EVERGISLVS, ex COLlegiatâ Cæcilianâ.

§. 69. *Floruit circa An. Christ. CDXXX.*

DEcimo loco quatuor baiuli purpureis amicti togis, ab Amplissimo Senatu inclytæ huius Reipublicæ deputati progrediebantur, elegantem S. Evergisli Martyris tumbam inter VIII. tædiferos magnificè deportantes. Fuit is, vt breuiter dicam, S. Seuerini Coloniensis Episcopi Diaconus, Sacerdotis sui insignis in omni pietatis exercitio æmulator, vnde etiam & Angelicis spiritibus familiarissimus, quos & in glorioso B. Martini de hoc Mundo transitu suauissimè canentes cum S. Seuerino audire meruit, & eosdem in priuata

uatâ Psalmorum recitatione alternantes atque sibi responsantes quandoque habere dignus fuit. Has ob causas etiam defuncto suo Sacerdoti in Episcopali Cathedrâ successit, & parem cum eodem Sanctitatis gloriam est assecutus. Floruit circa annum Domini quadringentesimum & trigesimum, de quo memorabile est, quod intensissimos capitis dolores, collectis ad SS. Thebæorum MM. tumulos mitigasse fertur pulueribus. Tandem rerum diuinarum commentationibus atque continuis orationibus totus deditus, noctu inter orandum à nefarijs violentèr obrutus ac crudelitèr occisus, Martyrij laureolâ Angelicæ vitæ sanctimoniam adauxit. Sacri Corporis eius secretum Spelæum, B. Brunoni Magno Archiepiscopo Agrippinensi diuinitùs reuelatum, eius Coloniam transferendi præclaram acceptissimamque occasionem dedit.

XI.
S. VITALIS M. EX Ecclesiâ Collegiatâ B. Mariæ V. Capitolinâ.

VNdecimo loco procedebat S. Vitalis Martyr, clausus tumbâ, quam §. 70.

de meliore auro argentoque Maiores nostri construxerunt ex ijs Cimelijs & Anathematis, quæ quondam ad eiusdem Sãcti Reliquias miraculorum gloriâ coruscantes oblata inuenerunt: adeo vt non solum viuens animæ suæ mansionem beatissimam meruerit in cœlo, sed etiam mortuus domicilium corpori optimum in sæculo, habitetque in proprio non in conducto vel commodato. Eius tumbam stipabant anterius sex ardente face armati Angeli, at retro bini Canonici Capitolini, præstantissimis induti trabeis, particulares Reliquias gestantes. Porrò Sanctus iste de quo modo mihi sermo est, fuit SS. Geminorum Fratrum Geruasij & Prothasij MM. dignissimus tantorum Filiorum, ex *S.* Valeriâ Coniuge & Martyre Parens, & ipse Martyr, Consularis quidem & militiâ clarus, sed Christianâ professione clarior, quippe qui cum Beati Vrsicini Martyris (quem ad passionem pro fide Christianâ fortitèr tolerandam, vsque ad extremam seuerissimi Martyrij periodum animosè corroborârat) Corpus terræ mandasset, à Paulino Consulari tentus, post horrenda equulei exantlata tormenta, supinus
in

in foueam deiectus ad Ducem ſuum oculos conuertens, Chriſti iam verus miles, atque aggeſtâ humo, grandibuſque lapidibus & frequentiſſimis rotantium Saxorum iactibus obrutus fuit, cuius anima ſanctiſsima per ſaxorum cumulos, imò nubem tribulationum in beatarum mentium ſedem euolans, ſub Nerone circa Annum Chriſtianum LVII. ſanctiſsimum corpus reliquit, olim ad Nos, quod euenit, transferendum, colendumque, vt ipſius meritis, opem pariter temporalem, ac perpetuam apud Deum ſalutem conſequi mereamur.

XII.

S. VRSVLA Virgo & Martyr
Ex Templo Sanctarum Virginum.

EXinde ſplendidiſsima S. VRSVLAE tumba decentiſsimè geſtabatur. Illa §.71.
è Britannia Regia Virgo ac Martyr, generoſiſsima Parthenij XI. millium Virginum Martyrum Exerciius Archidux & Princeps, Anno Chriſtiano ſecundum Euſebij calculum, 237. aliorum quorundam 238. de Patrijs finibus per mare in Rheni oſtium occidentalius propter Te-

lonium in Batauis, quod deinceps Tiela nominatum fuit, noſtris oris aducta, & Rheno Baſileam vſque ſubacta, itinere terreſtri, cum ſociabus Virginibus Romam ſingulari Dei, & Angelorum præſidio munita peruenit: quo tempore Imperator Alexander Mammeæ filius, Chriſtianis impensè fauens, vtpotè qui Chriſtum in Larario ſuo coleret, & fortaſsis Romæ ipſemet præſens erat, opportunitatem talis itineris optimam præbebat. Adoratis igitur SS. Apoſtolorum liminibus, ac S S. Martyrum veſtigijs, mirum in modum aucto ſodalitio, etiam de Clero Romano quibuſdam adiunctis, interque eos Cyriaco Cleri Principe, vtpotè qui pro exulante Pontiano Eccleſiam regebat, itinere relecto, atque ſecundo Rheno deuecta, copioſiſsimam inæſtimabilium diuitiarum mercem Agrippinenſi Coloniæ aduexit, nam paucis omninò deſideratis per viam, multorum millium Virginum & Martyrum Exercitum, atque ſe ipſam, ſolius ſepulturæ pacto tradidit: quam etiam Ciues Colonienſes pro auita religione vnà cum Clero & Epiſcopo ſuo Aquilino liberaliſsimè impenderunt iſtic, vbi tunc à barbaro Hunnorum Maximino Tyranno

Alij in aliud tempus Martyrium SS. Virginum reijciunt.

no populari suo militantium exercitu strata ac confossa corpora iacebant. Nimirum in septentrionali latere Coloniæ, tunc extra, nunc intra Coloniam, vbî nunc S. Vrsulæ area, ac Templum B. Mariæ ad Indulgentias, SS. Machabæorum, omnium Sanctorum, & S. Maximini Ecclesiæ ac Monasteria visuntur.

O Felix Colonia! §. 72.
Iuxta cuius mœnia,
Barbarorum rabies,
Enses, tela, frameas,
Cultros in Virgineas
Cruentauit acies.
Fœlicia sunt Virginum,
Connubia tot millium,
Agnum, quæ sine maculâ
Duce sequuntur Vrsulâ.

Author B. Hermannus Stein felden. Ordin. Præmonstrat.

Certè Vrsulanæ Sodalitatis immortali laude, quam frustra Diaboli malitia, Hæreticorum insania, & (paucorum tamen) Catholicorum indocta vecordia dissipare conata fuit, latius vnius Coloniæ nomen & honor, quàm ipsius Germanicæ Nationis notitia effulsit. §. 73.

Ergo lauda Deum sancta Colonia, §. 74.
Qui te tam sublimibus ditauit pignoribus, In-

Hi versus

ex tumba S.Vrſulæ exſcripti. Inter quas ſancta cum ſocijs Vrſula,
Vt roſa in Iericho floret coram Domino.
Hæc limina petens Apoſtolica,
Conduxit à Patria vndena ſecum millia:
Illic inſtructa ſacræ Sedis à Præſule,
Agrippinam redeunt, ibique martyrizata ſunt.

§. 75. Sed vt iucundiſſimi argumenti præcidam tractationem, quam RR. PP. Societatis IESV elaboratam & defenſam dabunt, id ſolum addo: Argenteam S. Vrſulæ Tumbam, Virginitati gratiſſimam materiam IV. prodromis face & Angelico habitu inſtructis, tribus thurigeris, iterumque quatuor Angelicis iuuenibus, atque deinceps Trabea indutis Sacerdotibus ſtipatam regali ambitu inceſsiſſe.

XIII.

SS. ÆTHEREVS & VALERIVS REGES ex Templo Vrſulano Virgineo.

§. 76. REgiam ſponſam è veſtigio inſequebantur caſtiſſimus Sponſus Aethereus, atque Valerius Collega, eiuſdem Par-

Parthenicæ Societatis, & Virgineæ classis Socij, dignitate Reges, quanta hodie Principes & Duces pollere videmus: Nam Regum nomen hodie vix vlli, nisi Monarchæ tribuimus, quo nostro vsu qui res antiquioris sæculi metiuntur, næ illi latissimè exerrant, inque scandala assidua impingunt. Cæterùm de AEthereo hæc habeo, quæ dicam: profanas cum S. Vrsula Nuptias ardentissimè ambiuit, sacris improuisò, sed fœlicissimè est potitus. Etenim specie apparatus Nuptialis à Sancta delusus, cum in longè dissitas terras Sponsam cum omni illo suo apparatu non remigasse, sed potius euolasse cognosceret, etiam ipse in viam sese dedit, atque in superioribus apud Rhenum partibus, reducem Roma Comitatum adsecutus, & Baptismo ablutus, posuit cupiditatem, & amplexus est charitatē, melioraque charismata cœpit æmulari. Hac ratione constitutus Coloniam cum Vrsulanarum Virginum Sodalitio descendit, vbi sicut vnà cum Valerio per Virginalis consortij meritum eandem assecutus est vitæ cœlestis coronam atque beatitatem: ita post mortem minimè separati, vna eademque concluduntur hierotheca, & singulares Vrbis Agrip-

grippinensis apud Deum Patroni inuocantur, geminis illi Angelis, totidemque post tumbam stipabantur Presbyteris.

XIV.

S. HIPPOLYTVS. M. ex EODEM TEMPLO Virgineo.

§. 77. VRsulanis Regibus succedebāt eiusdem Basilicæ inquilina Lipsana, S. Hypolyti M. qui sub persecutione Decij in Officio Cōmentariēsis, cū S. Laurentium Archileuitam Christi, ad thesauros Ecclesiæ, pro inexplebili Imperatoris auaritia mitiganda exprimendos ac extorquendos detineret in vinculis, vnde supplicia merebatur inuenit gratiam nam videns Lucilium diu cæcum, visu supra naturæ vires donatum, etiam ipse protinus internos animi oculos vel recepit, vel accepit: Nam cæcitate Gentilium abstersa, in fidei Christianæ luce, nunquam visa, vel fando cognita cæpit perspicuè intueri, & prælata vniuersæ familiæ suæ lucerna cum eadem ad baptismum deuotus accessit, ex custode factus imitator captiui sui, & ab Im-

Imperatoris officio discipulus Christi.

Apparebat hæc agentem diu latere non posse; idcirco nec voluit. Nam po- §. 78.
sito mortis metu primum S. Laurentij Corpus, vna cum Iustino presbytero sepultura honorauit, deinde domum reuersus omnes seruos & vernaculos sacra prius synaxi refectos manumisit, moxque in carceres abreptus, diuersi[illegible] supplicijs dirissimè laniatus circa Annũ Christi. *CCLXI.* martyrio est coronatus, qui in hoc quoque sibi ad Palmam sensit suum prodesse nomen, quod instar Hippolyti illius, quem Phedra nouerca insidijs prodidit, & ipse indomitis alligari equis mereretur, perque spineta atque aspera loca raptatus, totoque laceratus corpore ardua in Cœlos via Deo spiritum remittere.

Huius sacratissimum Corpus olim §. 79.
ex B. Gerici Ducis Cænobio, vulgo Gerisheim, quod haud procul Dusseldorpio in Montensi Ducatu situm est, Coloniam translatum fuisse accepimus tempore Hermanni I. Archiepiscopi Coloniensis Ann. *DCCCCXXII.*

Nunc vero cum in publicum vnà §. 80.
cum SS. prodibat multo Honestiorum Ciuium cætu stipatum crebris collucen-

tibus

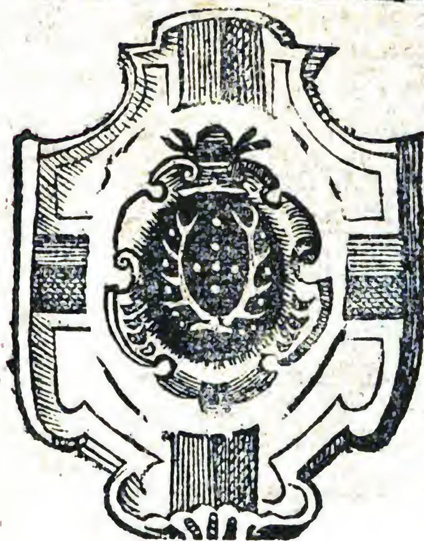
tibus facibus ambiebatur, & ſpectantes ad ſui venerationem & præclarè actorum memoriam inuitabat.

XV.

S. ANNO ex D. AEGIDII IN AVLA SIBERGENSI

§. 81. ædiculâ.

DECIMVS quintus in ſacro Ordine proceſſit S. Anno Archiepiſcopus. Hic patre Comite Imperij natus à pueritia patrio inſtituto, armis & militiæ addictus Auunculo auctore à Marte ad Muſas, honeſtiſſima defectione tranſiuit. Iam Muſæ commẽdarunt Henrico III. Imperatori, qui eum inter

inter Palatinos suos ac Proceres aulicos adlectum deinceps infula honorandum Ecclesiæ Coloniensis, comẽdauit.

Qua ille ornatus Archiepiscopi, Electoris, & Archicancellarij Romanæ Ecclesiæ, atque Imperij per Italiam Dignitates, egregiâ morum, ac doctrinæ sanctitate condiuit. Nam Verbo & Exemplo eam docuit pietatem apud Vbios, quæ ob insignem eminentiam, eo tempore ANNONIS nuncupabatur FIDES; Emicuit illa luculentissimè in Concionibus lachrymâ frequenti interpolatis; Pauperum plusquam maternâ curâ, temperantiâ non interruptâ, & fortitudine animi indefessâ, maximè verò in Iustitiæ administratione: nam cum alti Sæcularis sui Iudicij in Vrbe Agrippinensi Iudices seu Scabini Viduæ ius inuertissent, omnes Siburgum ad se euocatos, è Prothocollis de iniustitia conuictos, oculis priuari fecit, vno illorum (quia fidelem eius famulum egerat:) excepto, quem altero duntaxat lumine ideò mulctauit, quo monoculus cæteros ad posteritatis exemplum Coloniam reduceret, adeoque mundo vniuerso Annonis pro Iustitiæ defensione acre Tribunal manifestaretur.

Vide Chronic. Colõ. fol. 161.

E Dein-

§82. Deinde Libertatis Ecclesiasticæ vehementissimus Propugnator Insulam nulli, neque adeò à quo eam accepisse videri poterat, Cæsari submittebat; iuris quam vitæ appetentior. Denique, cum ab vrbe aliquando pulsus, iamque redux animum deprehendisset alieniorem, quē ipse reconciliatum ciuibus suis imaginabatur, per nocturnum visum de maculâ in reliqua candidissima veste admonitus, & ob eandem quasi à Comitio Diuorum Episcoporum repulsus, continuò eam emendauit. Tandē fundatis Xenodochio; & B. M. Virginis ad Gradus, Diuique Georgij Collegiatis Basilicis, Abbatijs in Saleveldt, Graffschafftana, & Sigebergensi, exædificato insigni ad S. Gereonis Choro, alijsque sacris ædibus, sanctissimè mortuus est, Anno M, L. XXV. pridie Nonas Nouembris, cum se Mariæ vnicè ac sępius commendasset, Cœlum nempè subiturus, nouerat pulsare huius ianuam.

§. 83. Tumba eius ex Sibergensi Monte pronuper Coloniam translata, ad digiti spissitudinem argentea, & insuper deaurata, XII. prælucentibus tædis cohonestabatur à totidem Ciuibus & decoris Angelis; Succollabatur autem cum lætitia at-

que

que promptitudine ab eius filijs Canonicis Georgianis, quin & ſpectabiliorem deductionem pompamque ſecerat ipſe præſens & ſequens Reuerendiſſimus D. Bertramus à Bellinghauſen, Abbas, & Dominus temporalis Siburgi, Stralenæ, Gulſij & Evvenheimij, &c.

Quandoquidem verò in pretioſa mea §. 84.
Hierotheca cum XII. SS. Præſulum Vitas ederem, eorumque tumulos & tumbas adumbrarem, S. Annonis vitæ non ſubtexui tumbæ deſcriptionem, iuuat hac occaſione ex tenebroſæ antiquitatis cœcâ nocte eandem eripere & eruderare, illiuſque VII. exornatæ ſtatuis Epiſcoporum in vno latere, totidemque Patronorum ab altero Epigraphas hic inferre.

I. S. ANNO. §. 85.

Memor eſto Congregationis tuæ, quam fundaſti.

Alme Pater Patriæ, Plebem ſacer
ANNO tuere,
Quoſque foues membris, his fer
opem miſeris.

II. S. MATERNVS. §. 86.

Iuſtum deduxit Dominus per vias rectas.

Primus Agrippinæ Maternus rexit
ouile.

§. 87. III. S. SEVERINVS.

Ostendit illi Regnum Dei.

Inde SEVERINVS nituit Cœli
quasi Sidus.

IV. S. EVERGISLVS.

§. 88. *Dedit illi scientiam Sanctorum.*

Præsul Euergislus succeſsit Martyr
opimus,

§. 89. V. S. CVNIBERTVS.

Honestauit illum in laboribus suis.

Prænitet insertus Superis meritò
CVNIBERTVS.

§. 90. VI. S. AGILOLPHVS.

Compleuit labores illius.

Martyrij lauro micat Agilolphus,
vt auro.

VII. S. HERIBERTVS.

§. 91. *Immortalis memoria illius est.*

Vera salus per te, sit Christicolis
Heriberte.

AB ALTERO LATERE.

I. B. MARIA VIRGO. §.92.

Virgo salutaris pelagi, quæ stella vocaris,
Nos vice maternâ protege, saluifica.

II. S. MICHAEL Archangelus.

Signifer æthereis Michael prælate choreis, §.93.
Exime nos morti, transfer ad astra poli.

III. S. BENIGNVS. §.94.

Benignus dicor, & sum. Promeritis digne nos audi, S. Benigne.

IV. S. INNOCENTIVS. §.95.

Nos Innocenti virtute tuere potenti,

V. S. VICTOR.

Nomine conspicuus Victor capit astra decorus. §.96.

VI. S. VITALIS.

Martyr Vitalis fer vitæ commoda nobis, §.97.

VII. S. DEMETRIVS.

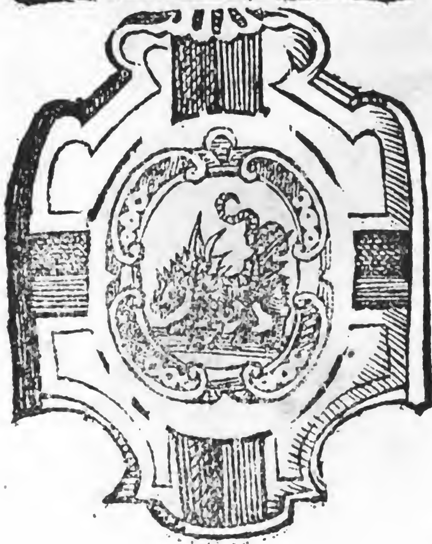
En subit ætheream gaudens Demetrius aulam. §.98.

XVI.

S. AGILOLPHVS ARCHI-EPISCOPVS, ex Collegiatâ æde Marianâ ad Gradus.

§. 99.

S. AGILOLPHVS nobili natus progenie, è Malmundariensi Archimandritâ Vbiorum Archiepiscopus à Zachariâ Pontifice Maximo declaratus, suo sedulus inuigilauit gregi, mirus & solers errabũdarum ad caulas Christi reducendarũ ouium artifex, Beatissimi SVVIBERTI VVerdẽsis ad Rhe-

Rhenum Episcopi in arduis Ecclesiæ negotijs & Legationibus ad Reges socius, Frisonum quoque Apostolus, tandem circa AnnumDom. D. C CXXXXVIII. Octauo Idus Iulias in pago Amblauiensi prope Malmundarium à Christianarum virtutum osoribus occisus & crudeli ferro transfossus, ipse fidelis Pastor in conuersione infidelium animam pro ouibus suis & fide Christi posuit, in vitâ & post mortem miraculis clarissimus.

A Beato Annone, de quo modo sermo fuit, in Ecclesiam B. Mariæ Virginis quæ est & dicitur AD GRADVS apportatus, Beatum Translatorem suũ aptissimè subsequebatur inter sex Angelos tædiferos. §. 100.

XVII.

SS. FOELIX, ADAVCTVS & Cyriacus, ex Templo Apostolico.

PRæter plurimas, quas SS. Apostolorum Collegium possidet Reliquias Hierothecâ fulgenti conclusas, etiam Capita SSS. MMM. Fœlicis, Audacti, & Cyriaci totidem in argenteis statuis pectoralibus magnificentissimè composita vi- §. 101.

ta visebantur, post quæ venusto ordine Tumbam suam inferebant. Porro vt de his Sanctis aliquem habeas gustum, Lector aduerte, paucis docebo.

§.102. B. Fœlix Sacerdos circa Annum Christi CCXC. acerrimus Idolorum & tenebrarum dissipator tanquam impius in Deos, atque maleficus sub Diocletiano & Maximiano Impp. diutinis equulei tormentis acerbissimè diuexatus est, interrogatus autem in tormentis, quibus nefandis artibus in Deos scelus admisisset infractus animo & voce respondit, non diabolicâ virtute, vt ipsi putarent, sed diuino Omnipotentis auxilio id se effecisse.

§.103. Arborem deinde Dæmonibus dedicatam & execrabilem cum impetu spiritus sui radicitùs euulsisset, iussit eum nefarius Iudex protinus truncari capite, corpusque ferarum laniatibus obijci.

§.104. Pronunciatâ in Martyrem ferali sententiâ, cum ad supplicij locum gestiens duceretur, de improuiso illi oblatus est vir Christianus, vulgò ignotus, Deo autem notissimus. Is Fœlicem agnoscens ad sacrum Martyrium duci, Ego, clarâ voce inquit, eâdem quâ iste lege viuo,

ego

ego eundem IESVM Christum verè & sincerè colo. Quo audito, ipsum etiam comprehensum, & eâdem capitis sententiâ condemnatum ad supplicium duxêre, vbi SS. Martyres datis inuicem osculis securi percussi sunt III. Calendas Septembreis.

Cum vero voluntarij Martyris nomen Christianis ignotum esset, Adaucti nomine nobilitatus est, eò quod Martyrij Coronâ, & B. Fœlici pij certaminis consortio voluerit adiungi. In Hierothecis horum Sanctorum isti sunt cœlati versus. §.105.

Sum FOELIX dictus, cole me, si vis fore fœlix

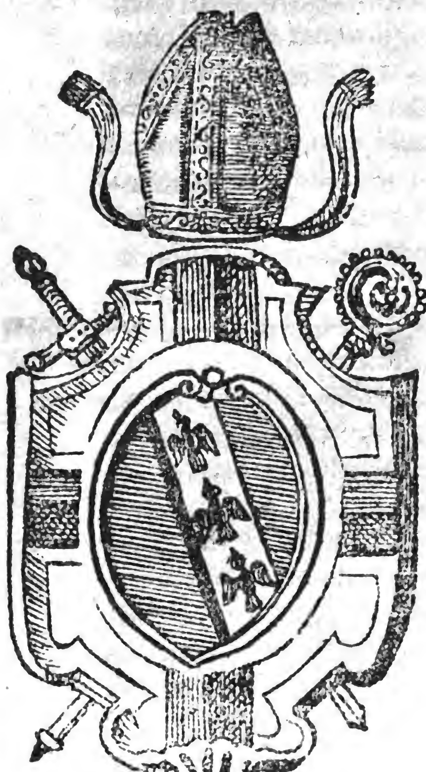
Augeo res auctas,* qui nomine dicor ADAVCTVS. *ope Christi, dictus.

S. Cyriacus vero M. cum SS. Largo & Smaragdo, alijsque XX. MM. circa Annum Domini CCIIC. passus, maligno spiritu obsessis & diabolico fascino impeditis, vti Romæ atque in Perside olim viuens, ita post mortẽ Coloniæ singularis Patronus agnoscitur, ideoque tali ærumnâ afflictis sacer eius vertex nõ sine fructu imponi consueuit. Eius festus dies VI. Idus Augusti in Ecclesia Romana & Martyrologijs celebratur. §.106.

XVIII.

S. CVNIBERTVS EX ſui nominis Collegiata Baſilicâ.

§. 107.

ANte venerabilẽ S. Cuniberti Lipſanothecã, faces à totidem Angelis elegantèr ornatis quatuor portatæ ſunt. Ponè quaterni alij tædiferi incedebãt, atque bini è Clero Cunibertino Eccleſiaſtici inſequebantur.

§. 108.

Fuit hic Sanctus, Illuſtriũ ad Moſellam proles, indo-

indole elegante & ſuauiſſimis moribus, vt virtus & natura in eo formando cõcertaſſe ſtudijs viderentur. In Dagoberti] Regis aula Palatinis iuuenibus apud Diuodurum Mediomatricorũ, (:vulgo Metas vocant, ;)Regiã ſedem aſſcriptus, Regi ſuo cariſſimus euaſit, quando Rex per vigiliam nocturnam circa eius excubantis caput fulgorem cœleſtem conſpexit radiare. Nam mane primo Rex Cunibertum tam inſigni teſtimonio à Deo comprobatum exoſculatus breui in filium adoptauit; ſed melioris regni capax animus ad maiorem iam creuerat hæreditatem, quam poſtea adijt, mundo iuſſo valere.

Itaque ſacris initiatus & aris admotus, per Archidiaconi in Trevirorum Eccleſiâ munus probe exercitum, ſub An. Chriſti DCXIV. Cleri & populi Colon. electione, & Regis authoritate VII. Kal. Octob. in Epiſcopatum eſt euectus. In eo munere tanquam ciuitas ſuper montem poſitâ, ſe aduerſus improbitatem munimentum, & iuſtitiæ præbuit quaquaverſum ſpectabile exemplum; miſeris denique certum in calamitate refugium. §. 109.

Sed quanto ille Deum impenſius colebat §. 110.

lebat virtutibus, tanto viciſſim ille eum decorabat honoribus; nam Totius Auſtraſiæ Prorex cum Adagiſilo Palatino, & Sigeberti, Dagoberto nati, Tutor cõſtitutus eſt, & cum prouinciarum incolumitatem diuina & humana ope continuò procuraret, apud Deum meruit, candidiſſimæ de cœlo ſubmiſſæ Colũbæ ſpecie in Templo Vrſulano inter ſacrificandum edoceri, quo loco Sanctiſſimæ Virginum Archiducis VRSVLAE oſſa veneranda quieſcerent, cuius deinde res geſtas ac martyrium integerrima fide conſcripſit, qua fide & cætera regni ac Eccleſiæ negotia indefeſſus Chriſti ſeruus peregit.

§. III. Spiritus abundantiam ſecuta eſt temporalium bonorum copia, nam Colonienſis Eccleſia ſub eiuſdem paterna cura prædijs ac villarum poſſeſſionibus eſt plurimum aucta: & inſigni propugnaculo Metropolis inſtructa, videlicet S. Clementis Baſilica, Aquiloni, à quo omne malum pandetur oppoſita, teſtatur id non atramento ſed viuis literis conſcripta epiſtola Euergerus Colon. Archiepiſcopus, qui cum hanc Baſilicam quibuſdam prædijs deſpoliaſſet, Anno D.CCCCLXXXIX. eiectis cum

Ex Archiuis.

Agrio

Arrio viſceribus vitam & Epiſcopatum amiſit.

Pias Inſtitutiones S. Cunibertus quã- §.112.
plurimas,& imprimis in auxilium animarum vita defunctarum XII. lugentium pauperum Hoſpitale inſtituit, quibus illud eſt pro eleemoſynæ ſtipendio officij, vt Epiſcoporum cadauera, donec humo mandarentur, religioſis munirent vigilijs, feretro ſex talentorum (verba ſunt Diplomatis S. Cuniberti, & puto, quod velit dicere ſex pondo) candelam apponerent, Dominicis, Eſurialibuſque Quadragenarijs diebus, in Defunctorum ſubſidium diuinis in Monaſterio B. Petri (eſt Metropolitana) intereſſent ſacrificijs.

Denique cum & Rhemenſi Concilio §.113.
Anno D.CXXXII. vtiliſſime interfuiſſet, Beatum Theodardum Tungrenſem Epiſcopum conſecraſſet Anno DCLIII. & Annos XXXX. ſanctiſſime præſediſſet, obijt Cœli Delicium & Amor Ciuium, & amare ſe viciſſim hos mortuus oſtendit, quando Anno ſalutis M.LXXX.XVII. Februarij graſſantem Vrbe ignem, & iam D. Petri Baſilicam expugnantem, Reliquiarum ſuarum præſentiâ preſſit, domuitque. Neque hoc alicui mirum videa-

videatur, maiores enim & Veneris flammas puer iam vicerat, factis in vitâ & post mortem consecutus, vt Magnus sit & dicatur Vrbis nostræ Patronus.

XIX.

SS. EVVALDI.

Ex Eadem Basilica Cvnibertina.

§. 114. ELeganti SS. Evvaldorũ MM. Tumbæ bini tædis instructi Angeli prælucebant, atque duo alij egregij Adolescentes facigeri eandem insequebantur. Fuerunt hi Sanctissimi Sacerdotes natione ambo Angli, natiuitate Fratres, imò cognomines; pro capillorum variantium differentia, vnus albus, alter niger nuucupati, geminum veteris Saxoniæ Sidus, in Christianæ Fidei splendore circa Annum Christi D C C. Sed ô ad breue nimis tempus affulgens, violentâ subitò pertinacium & Deo rebellantium rusticorum manu in mortem tanquam noctem & tenebras tyrannicè coniectum. Sed non siuit Omnipotens, Ser-

uorum

uorum ſuorum fideliſſimus remunerator, aquis fluminum, aut noctium tenebris inuolui lampades in conſpectu ſuo lucentes, ſed vibrato de excelſis Cœlorum lumine prodigioſo, Chriſtianis, præſertim B. Tilmanno S S. Evvaldorum Comiti eorum Corpora aduerſo Rheno obnitentia & fluitantia demonſtrauit, quæ magnâ cum reuerentiâ excepta Pipinus Agrippinenſium Dux in prædictam S. Clementis, quæ nunc Cunibertina dicitur Eccleſiam, cum eo quo par erat, honore, inferri curauit

Contigit horum cædes apud Imſchar fluuium, haud procul Tremoniâ, vnde etiam fluuius ipſe digreſſus tandē Rheno miſcetur. Eorundem S S. memoriâ etiam in Monaſterienſi Diœceſi hodieque celebris eſt locus, duobus ferè ab Vrbe Monaſterienſi milliaribus, Campus S S. cognominatus, & ipſorum habitatione, & miraculis ā tot ſæculis clārus. §. 115. *MS. apud SS. Apoſtolos Breuiarium.*

Cæterùm Anno M. LXXI. S. ANNO diuina monitione impulſus eorumdem Corpora eleuata auguſtius multò exornauit. De quibus hoc ex veteribus membranis, veteris æui Carmen, ne pereat Mantiſſæ inſtar, adpono. §. 116.

Læti-

§117. *Lætificent Evvaldorum nos Festa duorum,*
Vnius moris sunt, dissimilisque coloris,
Vnâ truncati, pariter sunt glorificati,
Quod Rheni partes, sed non per remigis artes
Corpora conscendunt, & ad Vrbis mœnia tendunt,
Non flatu venti: sit laus, honor Omnipotenti,
Qui tibi coniunctis per amorem præstat honorem.

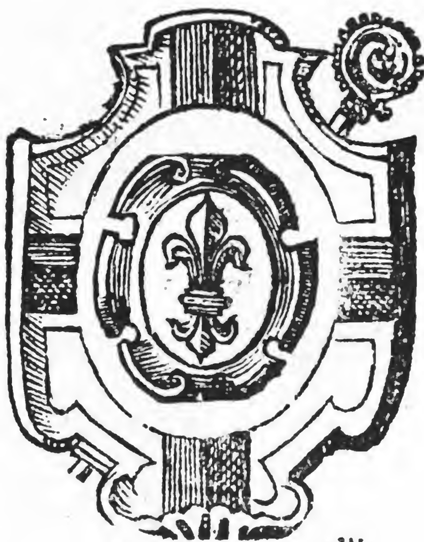
§118. Nec prætermitto aliud etiam scitu dignùm, quod in horum Sanctorum Tumbâ Signa Nobilium de Lindtloher gentilitia expressa videantur, causam facilè suspicione assequeris.

XX.

S. SEVERINUS
ex ſuâ Baſilicâ Col-legiatâ. §.119.

VIceſimam in ordine Tumbam S. Seuerini Epiſcopi. XII. faces ſenatoriæ præibāt & ſua colluſtratione ſpectabilē Vrbis ſuæ Patronum cœteris clariorem efficiebant, nec deerant minora magno numero lumina:nam & deni nitidiſſimi Angeli cum facibus, & ſeni aliunde tædiferi acceſſerāt vna cū IV.

alijs è Clero Seueriniano Presbyteris.

Fuit hic Tutelaris Coloniæ Diuus
§.120. natione Aquitanus, non minus vitæ Sanctitate, quam doctrina & eloquentia a primis annis excellens, & idcirco Euphrata Episcopo Arriano sede pulso, per Orthodoxorum Germaniæ I. & II. nec non Galliarum Episcopos in synodum Coloniæ ad IV. Idus Maij, Post consulatum Decentij & Pauli circa annum Christi 349. æræ communis coactos publica sententia in Cathedra Episcopali eiusdem Vrbis legitimè fuit collocatus.

§.121. Eius summa cura & vigilantia effectum, vt tempore Damasi Papæ Arriana perfidia longè latèque serpente, Colonienses, Tungrenses, Burdegalenses, vicinique populi hæreticorum venenum respuentes, aut sanam Catholicæ fidei doctrinam retinuerint, aut ad illam redierint.

§.122. Ipse insignem SS. Cornelij & Cypriani Basilicam, quæ nunc S. Seuerini appellatur Anno CCCLXXVIII. extruxit.

Deniq; quando magnus ille Turon.
§. 123. Ep. Martinus A. secundum æram com. 396. minorem 395. Victorinâ 400. Anno

nō videlicet Arcadij & Honorij ſecundo moriebatur, animam ab Angelis cœleſti harmonia pſallentibus ad beatas mentium ſupernarum ſedes deferri vidit & audiuit Coloniæ loca ſacra peractis matutinis viſitans, atque illic orans, vbi campus etiamnum a re geſta Martinsfeldt cognominatur; videlicet omen erat breui ſecuturi in Cœlos Seuerini, quod & factum eſt: Nam intra Anni Circulum nempe 23. Octobris Burdegalis apud S. Amandum Sanctiſſimè obijt.

Coloniam poſtmodum translatus, triennalem ſiccitatem fœcundo imbre depulit; quin & Anno DCCCLXXXII. eundem contra Gothicas Nationes accerrimum vindicem & Propugnatorem Vrbs Colonienſis vidit & ſenſit. Hierothecæ ipſius cum vita deſcriptionem in precioſa mea Hierotheca ante quadriennium Typis dedi. §.124.

XXI.

S. GREGORIVS MAVRVS ex Baſilicâ Gereoneâ.

S. Gregorius Maurus populariū ſuorum CCCLX. fortiſſimus Dnctor & §.125.

Sancti (: de quo mox dicam :) Gereonis Commilito, cum contra hostes Imperij tum barbaros, tum rebelles in Germaniam euocatus esset ab Imperatore Maximiano Herculeo Diocletiani Collega ex Italia progressus, trans Alpes via militari, videlicet, Augusta prætoria, Eudracino, Summo pennino, Octoduro, Tarnaia, Viuisco, Auentico Heluetiorũ, &c. Coloniam Agrippinã vsq; saluus & incolunus peruenit, vbi etiam gloriosam pro Christo militiã consummauit, & in Cœlos, melius, quam Romani Imperatores in Capitolium, triumphans, cũ socijs decoris Palma Martyrij, conscendit.

§.126. Nam cum Maximiano Augusto iubente falsis Dijs thura adolere recusaret paratior pro Christo millies potius mori, quam eum negando, æternitatis perennèm gloriam perdere, se suosque ad mortem cõstanter obeundam animans, gloriose cum socijs omnibus capite damnatus, ex peiore vita, in meliorem excessit sub ipsis mænibus veteris Coloniæ, ad septentrionalem plagam circa prætorium seu portam quæ nunc S. Helenæ intra vrbem dicitur ante S. Claræ monasterium.

Erant

Erant iſtic eo tempore paludes & ſtagna, noſtramque ad ætatem aliqua parte permanſerunt. In his Martyrum corpora tanquam ſudes paluſtres demerſerunt impij, Timentes vero Deum maioribus quam Imperatorum corpora honoribus exaltata recondiderunt. §127.

Siquidem ſub Conſtantino Magno pace eccleſijs reſtituta, cum Templa & memorias Martyrum extruendi publica poteſtas eſt facta Orthodoxis, S. Helena mater Conſtantini Imperatoris regali ſumptu Agrippinenſes adiuuans S. Gregorij & ſociorum Maurorum Corpora vbi in quadrageſimum penè annum quieſcebant, glorioſæ collecta iuſſit pari gloria recondi & Seruari. §128.

Extat hodieque extra quidem Veteris Coloniæ muros, hodiernæ vero Coloniæ mænijs incluſa vinea. VALDE INSIGNIS NOSTRI COLLEGII S. ANDREAE, ſita prope S. Gereonem, vulgò Mordthoff dicta, olim vero Curia Maurorũ cognominata quæ nõ obſcure vel Maurorũ vel cædis inibi peactæ veſtigia, titulo ſuo monſtrare videtur. §129.

Collineat eodem quod in proximo olim fuit Virginum Monaſterium, nunc prædium cum ſacello AD MARTYRES §.130.

 dicto,

dicto, vulgus detorto nomine Mechte-ren appellat. Sed de his pro instituto
§. 131. modo satis, alias plura.

Tumbam ipsius S. Gregorij seni tædiferi ciues, cum quatuor angelis antecedebant, horum bini thuribulis, bini facibus erant instructi. Quaterni item Religiosi Fratres ex Ordine Obseruantium, totidemque Crucigeri sacrum hoc pignus aut humeris gestarunt, aut per
§. 132. vices præcesserunt.

Præter alias inscriptiones sub SS. Mauritij Gereonis & Gregorij Mauri statuis hi in tumbis cœlati versus legebantur.

Plebi defessæ tres poscite cum tribus esse.

XXII.

S. GEREON EX BASILICÂ SUÂ AD AUREOS Martyres.

§. 133. Post S. Gregorium militum Ducem miles & ipse & Dux S. Gereon Martyr prodibat in sarcophago auro tecto, octo illum tædiferi, quinque Angelico habitu conspicui iuuenes stipabant. Dignus isto & quouis humano honore, ita enim non solum Fides & Fortitudo Sanctissimi

ctissimi: Martyris, sed & patrocinium vrbi singulare deposcit.

De quo vt pauca de multis memorem Maiorum traditione accepimus militem fuisse Romanorum Imperatorum magis autem Iesu Christi, & quidem propter animi magnitudinem CCCXVIII. Thebeorum popularium suorum in AEgypti regione conscriptorũ impigrũ & grauum Ducem egit & cum Ierosolymis quæ tunc AElia nuncupabatur præsidio esset, sub Hymenæo eiusdem loci & multis annis & magna cum laude Episcopo, sacris Christianis est, vna cum commilitonibus suis initiatus, adiuuante vt videtur Labda aut zabda tũc presbytero postea Episcopo Ierosolymitano. §.134.

Accidit autem vt Maximianus Herculius; euocatis vndique copijs etiam Gereonem exciret Romam; atque inde in Transalpinas regiones festinus duceret. Summoque Pennino superato, tanquam in limine Transalpinorum, Deos falsos sibi ac vniuerso exercitui placatos in bellum instans reddere moliens, ad prima castra, Octodurus tunc, nunc Martinach loco est nomen, grande Dijs Romanis sacrificium sanciret, in quo §.135.

viritim legionarij immolarent, & de victimis idolorum inquinarentur. Refugerunt hoc facinus animis simul & corporibus, Sancti & festinato itinere sacrilegium simul & contumaciam in imperiale edictum declinare voluerunt; sed non effugerunt absentes iram cruenti Idololatræ quippe qui alios ex ea legione alibi, istum, de quo sermo est, Gereonem vnà cum socijs Coloniæ consecutus, cum ad immolandum Dijs compellere nequisset ad mortem subeundam coëgit quam ille optimis apud Ierosolyma, vbi persidio fuerat, ab Episcopo eruditus institutis, & præclaris apud Romam confirmatus à Marcellino (tunc presbytero postea papa) præceptis, generoso animo ita est amplexus, vt etiam socios ad eandem forti animo tolerandam verbis & exemplo animaret.

§. 136. Occisus est cum socijs vbi nunc S. Gereonis basilica spectatur ibidemque tumulatus super cuius & sociorum Martyrum reliquijs Templum condidit gloriosa Imperatrix S. Helena Augusta Constantini Flauij Imperatoris Mater, ex amore & reuerentia in Diuos Martyres miri operis schemate retundo Templum illis munificentissimè exstruxit,

in

in quo tantum olim fulgoris aurei emicuit, vt musiua foris & intus fulgens elegantia, nomen *ad aureos Sanctos* sortiretur, & adhuc dum retineat.

Operi tamen S. Anno Archipræsul diuinitus admonitus geminas spectabiles turres atque magnificum chorum adiecit. §. 137.

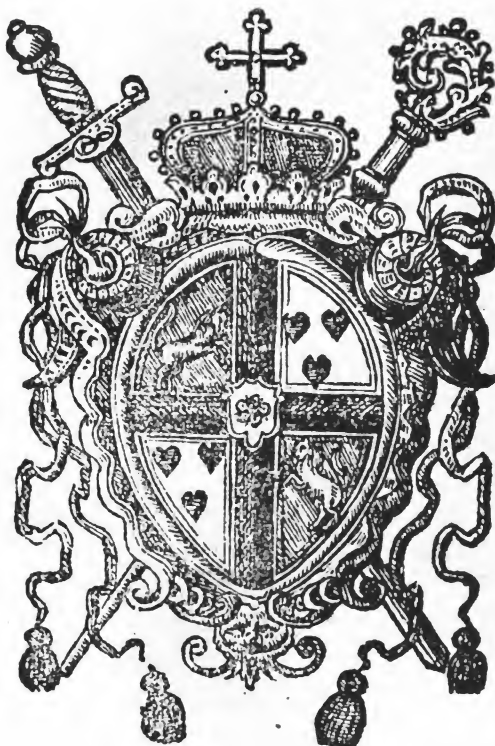
S. denique Norbertus candidi Præmonstratensis Ordinis Fundator & Archiepiscopus Magdeburgensis, per visionem nocturnam ab ipso Gereone Martyre excitus, Anno salutis M. CXXI. eius venerandi Corporis sacras exuuias exhumatas decentissimè eleuauit. §. 138.

XXIII.

S. ENGELBERTVS
ex æde Metropolitanâ.

§. 139.

TErtio & vicesimo loco procedebāt XL. præcipui Ordinis Senatorij splendētibus tædis ciues, illos è vestigio XII. insequebantur Iuuenes, singuli oblongarum in humeros transuersim reclinatarū facularum paria gestantes. Angeli deinde V. comitabantur, post quos XII. è Clero

clero linteati in tumbâ Ferdinandina ſacras S. Engelberti Archiepiſcopi & Martyris Exuuias, dignum Germaniæ II. metropoli theſaurum detulerunt.

Ille admirabilis Sanctimoniæ Princeps fuit, cum alijs à Natura dotibus illuſtriſſimus tum iuſtitiæ ſtudio planè eminentiſsimus, adeò nec ſanguinis curam habuit, vbi Iuſtitia periclitabatur. Conſignauit hoc ſtudium ſacro ſanguine ſuo, in ſummo, vnde vniuerſus mundus intueri poſſet, dorſo Montium (quos ab ſeptem montibus ſupra Bonnam ſpectabilibus initium habentes, & variè flexos, circa fluuios Sigam ac Viperam, atque Erygrum, ſeu Ruram; Romani Rheticonem Montem appellaſſe creduntur) in ea parte, quæ ſupra Svvelmam ſita Gefelsberg, (quaſi montanum apicem, vel iugum dicas) nuncupatur. §.140.

Iſtic enim tanquam alter Iſaac non ſolum affectu, ſed etiam reipſa ſeſe immoandum obtulit impijs Friderici Iſenburgici ad Ruram Comitis & pro Patruelis ſui manibus, à quo quadraginta & ſeptem vulneribus inflictis, Aſſindienſis Collegij aduerſus Pſeudo-aduocatum defenſor fortis, B. Mariæ Virginis cultor deuotus, confeſſione peccatorum generali §. 141.

nerali paulò antè Susati expiatus, & pro hostibus orans, animam reddidit sanctissimam ei, qui pro hostibus moriens supplicauerat, Christo; Corpus autem multis coruscaturum miraculis Coloniensi Ecclesiæ Sponsæ sibi dilectissimæ condonauit. Anno M.CCXXV. septima Nouembris die feria VI.

§. 142. Viderat super hunc martyrij locum paulò antè B. Hermannus Steinfeldiensis sub mediam noctem Lunam quandã ab occasu per acinacem ire in ortum, & pulchro Cœli chasmate recipi, vti quondam Diuus Petrus linteum bestijs plenum, de cœlo, vnde emissum erat, prodigiosè viderat recondi. Omen haud dubiè Sancti Nostri in Cœlis per martyrium recipiendi, sicuti istud gentilium in Ecclesiam per Baptisma admittendorum fuerat ostentum.

§. 143. Sed quare ista, nuper Anno videlicet 1631. copiosissimè in S. Engelberto typis à me vulgato, hic adeò auidè repeto? nimirum vt intelligatur, quàm sapienter Serenissimus Princeps FERDINANDVS Bauarus Clementissimus Dominus Noster Atchiepiscopus Coloniensis S. Engelbertum subtilissimi planè operis ac grandis sumptus Tumbâ recens curatâ

tunc

tunc honorarit (in qua eius ſacra oſſa quieſcerent) quando inclyta Reſpublica Colonienſis eundem Sanctum publico nec irrito aut vano voto elegit in Patronum aduerſus Hæreticos, æquè ac Catholicos Eccleſiaſticam libertatem conſilio, ope, & armis, more ſuprà memorati & nefarij Friderici opprimentes & peſſumdantes.

XXIV.

S. BONIFACIVS ARCHIEPISCOPVS MOGVNTINVS, ET MARTYR.

Ex Templo FF. Obſeruantium, vulgò *ad Oliuas* dicto.

NObile hoc Fuldenſis Eccleſiæ, imò vniuerſæ Germaniæ, quæ circa Rhenum ſita eſt, pignus atque theſaurus noluit deliteſcere, quantumuis eſſet in exilio, quando exercitus viuorum æquè ac morte ſacra defunctorum prodibat in aciem aduerſus Impietatem, quæ Eccleſias ſuo ſudore ac ſanguine fundatas, tanquam aper de ſylua emiſſus in agros, ſubuertebat. §. 144.

Prodibat autem quatuor præeuntibus §. 145.

tædife-

tædiferis probè comparatis, dignissima sui parte, cui animos æquè ac humeros submittebant Duo de Obseruantia Patres: De quo Germaniæ (vt dixi circa Rhenum ab Alpibus ad occasum Britannicum protensæ) Apostolo verè magno, nec vnquam satis laudato, insignem edidit Commentarium R. P. Nicolaus Serarius Societatis IESV Sacerdos, Totum videlicet Tertium Librum Rerum Moguntiacarum: ex quo pauca ista, sitis irritamentum potius quàm satiem, propino.

Natus est in Anglia, quando ea gens
§. 146. Christo erat deuotissima, vti modò ab eodem alienissima; Puer mox Monasticam vitam amplexus Angelus penè euasit, & trigesimo ætatis anno, more tunc vsitato, Sacerdos est odrinâtus, mox diuino impulsu in Germaniam peius penè, quàm nunc, squalentem vasta impietate, & animi cæcitate, siluam zizaniorum Harcinia maiorem animo magno aggressus, parum profecit, donec Romam ad Christi tunc Vicarium Gregorium II. ac subinde III. denique & Zachariam identidem accurrens gratiam hausit, vnde omnem Gratiam Dei Sapientia peti voluit. Et hausit non angusto pectore,

sed

ſed planè tanto, quanto Friſijs, Saxonibus, Francis vtriſque, Thuringis, Haſſis, ac Bauaris îngentibus tunc prouincijs ſufficiebat etiam in ſequentes ætates; vt non immeritò ei aptare poſſimus Euangelicum oraculum: *Flumina de ventre eius fluxiſſe.*; Flumina planè non aquæ, quæ ima petit, ſed *ſalientis in vitam aeternam*: Bibit enim, & porrò bibet de hoc fonte Germania, bibit Agrippina Colonia ſpiritualibus ab Apoſtolo pertranſeunte refecta delicijs, & beata præſentia, quin & temporalibus eſt aucta incrementis, quando apud Francorum Regulos pro Agrippina Colonia immunitatem & priuilegia metropoli nèceſſaria elaborauit, & ab Zacharia Papa confirmari exorauit. *Lib. 3. Rerum Mog. pag. 401. & 492. ſiue lib. 2. Vita Bonifacij, cap. 9. & 10.*

§. 147. Denique operum meritis plenus in Friſiæ illius, quæ nunc Occidentalis appellatur, parte orientaliore, vulgò tunc Oſtrache, quaſi dicas orientalis Tractus, apud Doccomium martyrio vitam conſummans apud Oceanum omni Pharo illuſtrius erexit Tropæum, Nonis Iunij Anno Chriſtiano 755.

§. 148. Illud comprimis admirandum hîc, quod cum in extremo quaſi Germanicæ Nationis excidio omnes totius Imperij, Catholici ferè Principes & Popul, Colo-

dicto, vulgus detorto nomine Mechte-
ren appellat. Sed de his pro instituto
§. 131. modo satis, alias plura.

Tumbam ipsius S. Gregorij seni tædiferi ciues, cum quatuor angelis antecedebant, horum bini thuribulis, bini facibus erant instructi. Quaterni item Religiosi Fratres ex Ordine Obseruantium, totidemque Crucigeri sacrum hoc pignus aut humeris gestarunt, aut per
§. 132. vices præcesserunt.

Præter alias inscriptiones sub SS. Mauritij Gereonis & Gregorij Mauri statuis hi in tumbis cœlati versus legebantur.

Plebi defessa tres poscite cum tribus esse.

XXII.

S. GEREON EX BASILICA SUA AD AUREOS MARTYRES.

§. 133. Post S. Gregorium militum Ducem miles & ipse & Dux S. Gereon Martyr prodibat in sarcophago auro tecto, octo illum tædiferi, quinque Angelico habitu conspicui iuuenes stipabant. Dignus isto & quouis humano honore, ita enim non solum Fides & Fortitudo San-

ctissimi: Martyris, sed & patrocinium vrbi singulare deposcit.

De quo vt pauca de multis memorem Maiorum traditione accepimus militem fuisse Romanorum Imperatorum magis autem Iesu Christi, & quidem propter animi magnitudinem CCCXVIII. Thebeorum popularium suorum in AEgypti regione conscriptorũ impigrũ & grauum Ducem egit & cum Ierosolymis quæ tunc AElia nuncupabatur præsidio esset, sub Hymenæo eiusdem loci & multis annis & magna cum laude Episcopo, sacris Christianis est, vna cum commilitonibus suis initiatus, adiuuante vt videtur Labda aut zabda tũc presbytero postea Episcopo Ierosolymitano. §.134.

Accidit autem vt Maximianus Herculius; euocatis vndique copijs etiam Gereonem exciret Romam; atque inde in Transalpinas regiones festinus duceret. Summoque Pennino superato, tanquam in limine Transalpinorum, Deos falsos sibi ac vniuerso exercitui placatos in bellum instans reddere moliens, ad prima castra, Octodurus tunc, nunc Martinach loco est nomen, grande Dijs Romanis sacrificium sanciret, in quo §.135.

viritim legionarij immolarent, & de victimis idolorum inquinarentur. Refugerunt hoc facinus animis simul & corporibus, Sancti & festinato itinere sacrilegium simul & contumaciam in imperiale edictum declinare voluerunt; sed non effugerunt absentes iram cruenti Idololatræ quippe qui alios ex ea legione alibi, istum, de quo sermo est, Gereonem vnà cum socijs Coloniæ consecutus, cum ad immolandum Dijs compellere nequisset ad mortem subeundam coëgit quam ille optimis apud Ierosolyma, vbi persidio fuerat, ab Episcopo eruditus institutis, & præclaris apud Romam confirmatus à Marcellino (tunc presbytero postea papa) præceptis, generoso animo ita est amplexus, vt etiam socios ad eandem forti animo tolerandam verbis & exemplo animaret.

§. 136. Occisus est cum socijs vbi nunc S. Gereonis basilica spectatur ibidemque tumulatus super cuius & sociorum Martyrum reliquijs Templum condidit gloriosa Imperatrix S.Helena Augusta Constantini Flauij Imperatoris Mater, ex amore & reuerentia in Diuos Martyres miri operis schemate retundo Templum illis munificentissimè exstruxit,

in

in quo tantum olim fulgoris aurei emicuit, vt musiua foris & intus fulgens elegantia, nomen *ad aureos Sanctos* sortiretur, & adhuc dum retineat.

Operi tamen S. Anno Archipræsul diuinitus admonitus geminas spectabiles turres atque magnificum chorum adiecit. §. 137.

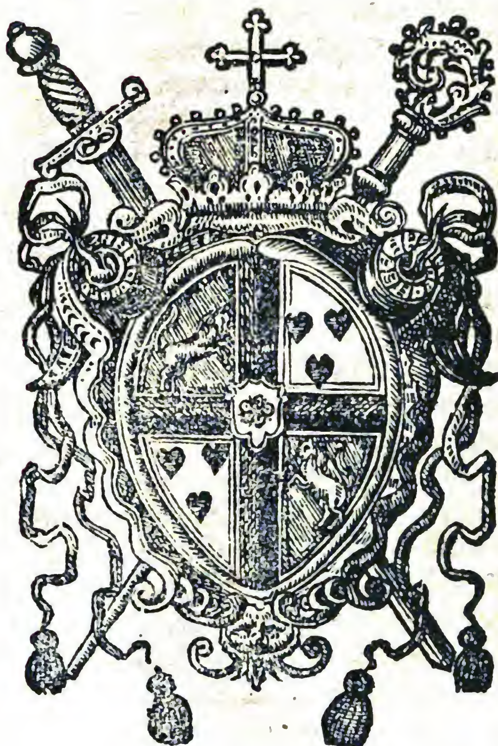
S. denique Norbertus candidi Præmonstratensis Ordinis Fundator & Archiepiscopus Magdeburgensis, per visionem nocturnam ab ipso Gereone Martyre excitus, Anno salutis M. CXXI. eius venerandi Corporis sacras exuuias exhumatas decentissimè eleuauit. §. 138.

XXIII.

S. ENGELBERTVS
ex æde Metropolitanâ.

§. 139.

TErtio & vicesimo loco procedebāt *XL.* præcipui Ordinis Senatorij splendētibus tædis Ciues, illos è vestigio XII. insequebantur Iuuenes, singuli oblongarum in humeros transuersim reclinatarū facularum paria gestantes. Angeli deinde V. comitabantur, post quos *XII.* è Clero

clero linteati in tumbâ Ferdinandina ſacras S. Engelberti Archiepiſcopi & Martyris Exuuias, dignum Germaniæ II. metropoli theſaurum detulerunt.

Ille admirabilis Sanctimoniæ Princeps fuit, cum alijs à Natura dotibus illuſtriſſimus tum iuſtitiæ ſtudio planè eminentiſsimus, adeò nec ſanguinis curam habuit, vbi Iuſtitia periclitabatur. Conſignauit hoc ſtudium ſacro ſanguine ſuo, in ſummo, vnde vniuerſus mundus intueri poſſet, dorſo Montium (quos ab ſeptem montibus ſupra Bonnam ſpectabilibus initium habentes, & variè flexos, circa fluuios Sigam ac Viperam, atque Erygrum, ſeu Ruram; Romani Rheticonem Montem appellaſſe creduntur) in ea parte, quæ ſupra Svvelmam ſita Geſelsberg, (quaſi montanum apicem, vel iugum dicas) nuncupatur. §. 140.

Iſtic enim tanquam alter Iſaac non ſolum affectu, ſed etiam reipſa ſeſe immoandum obtulit impijs Friderici Iſenburgici ad Ruram Comitis & proPatruelis ſui manibus, à quo quadraginta & ſeptem vulneribus inflictis, Aſſindienſis Collegij aduerſus Pſeudo-aduocatum defenſor fortis, B. Mariæ Virginis cultor deuotus, confeſſione peccatorum generali §. 141.

nerali paulò antè Susati expiatus, & pro hostibus orans, animam reddidit sanctissimam ei, qui pro hostibus moriens supplicauerat, Christo; Corpus autem multis coruscaturum miraculis Coloniensi Ecclesiæ Sponsæ sibi dilectissimæ condonauit. Anno M.CCXXV. septima Nouembris die feria VI.

Viderat super hunc martyrij locum
§. 142. paulò antè B. Hermannus Steinfeldiensis sub mediam noctem Lunam quandã ab occasu per acinacem ire in ortum, & pulchro Cœli chasmate recipi, vti quondam Diuus Petrus linteum bestijs plenum, de cœlo, vnde emissum erat, prodigiosè viderat recondi. Omen haud dubiè Sancti Nostri in Cœlis per martyrium recipiendi, sicuti istud gentilium in Ecclesiam per Baptisma admittendorum fuerat ostentum.

Sed quare ista, nuper Anno videlicet
§. 143. *1631.* copiosissimè in S. Engelberto typis à me vulgato, hic adeò auidè repeto? nimirum vt intelligatur, quam sapienter Serenissimus Princeps FERDINANDVS Bauarus Clementissimus Dominus Noster Archiepiscopus Coloniensis S. Engelbertum subtilissimi planè operis ac grandis sumptus Tumbâ recens curatâ

tunc

tunc honorarit (in qua eius ſacra oſſa quieſcerent) quando inclyta Reſpublica Colonienſis eundem Sanctum publico nec irrito aut vano voto elegit in Patronum aduerſus Hæreticos, æquè ac Catholicos Eccleſiaſticam libertatem conſilio, ope, & armis, more ſuprà memorati & nefarij Friderici opprimentes & peſſumdantes.

XXIV.

S. BONIFACIVS ARCHIEPISCOPVS MOGVNTINVS, ET MARTYR.

Ex Templo FF. Obſeruantium, vulgò *ad Oliuas* dicto.

NObile hoc Fuldenſis Eccleſiæ, imò vniuerſæ Germaniæ, quæ circa Rhenum ſita eſt, pignus atque theſaurus noluit deliteſcere, quantumuis eſſet in exilio, quando exercitus viuorum æquè ac morte ſacra defunctorum prodibat in aciem aduerſus Impietatem, quæ Eccleſias ſuo ſudore ac ſanguine fundatas, tanquam aper de ſylua emiſſus in agros, ſubuertebat. §. 144.

Prodibat autem quatuor præeuntibus §. 145.
tædife-

ſed planè tanto, quanto Friſijs, Saxonibus, Francis vtriſque, Thuringis, Haſſis, ac Bauaris ingentibus tunc prouincijs ſufficiebat etiam in ſequentes ætates; vt non immeritò ei aptare poſſimus Euangelicum oraculum: *Flumina de ventre eius fluxiſſe.*; Flumina planè non aquæ, quæ ima petit, ſed *ſalientis in vitam æternam*: Bibit enim, & porrò bibet de hoc fonte Germania, bibit Agrippina Colonia ſpiritualibus ab Apoſtolo pertranſeunte refecta delicijs, & beata præſentia, quin & temporalibus eſt aucta incrementis, quando apud Francorum Regulos pro Agrippina Colonia immunitatem & priuilegia metropoli neceſſaria elaborauit, & ab Zacharia Papa confirmari exorauit.

Lib. 3. Rerum Mog. pag. 401. & 492. ſiue lib. 2. Vitæ Bonifacij, cap. 9. & 10.

§. 147. Denique operum meritis plenus in Friſiæ illius, quæ nunc Occidentalis appellatur, parte orientaliore, vulgò tunc Oſtrache, quaſi dicas orientalis Tractus, apud Doccomium martyrio vitam conſummans apud Oceanum omni Pharo illuſtrius erexit Tropæum, Nonis Iunij Anno Chriſtiano 755.

§. 148. Illud comprimis admirandum hîc, quod cum in extremo quaſi Germanicæ Nationis excidio omnes totius Imperij, Catholici ferè Principes & Popul, Colo-

Coloniam nostram, tanquam ad asylum confluxerint, etiam peregrini Germaniæ Sancti, ab impiâ suecicæ tyrannidis ingruente bacchatione ceu profugi sacros Coloniensium Ecclesiarum lares subire voluerint, velut mutuam cum tot Sanctis inquilinis Agrippinensibus necessitudinem inituri, & Germaniæ vniuersæ depopulationem coniunctim coram irato Numine deprecaturi, quemadmodum in hâc Supplicatione SS. Annonem, Bonifacium, Marsum, Lugtrudim, & alios huius vrbis peregrinos Diuos, nostris domesticis Patronis pulcherrimè associatos vidimus; ac si insuperabilem Coloniæ Sanctæ fortitudinem, non iam ab inani aggerum, turrium, & militarium turmarum vi ferocem, sed tot Sanctorum inibi commorantium præsidio egregiè armatam pro tuto sui refugio agnoscerent, iuxta illud Isaiæ Prophetæ. *LXII.* cap. *Super muros tuos Hierusalem constitui Custodes, tota die & totâ nocte in perpetuum non tacebunt.*

XXV.

CATENÆ & BACVLVS S.PETRI, ITEM BRACHIVM S. Sebaſtiani M.ex metropolitana Colonienſi eccleſia.

DEnique poſtremum locum in pompa obtinebant maximè venerandæ Reliquiæ ſiue dignitatem ſiue ætatem ſpectes: nam præeuntibus quatuor egregie adornatis angelicohabitu iuuenibus duo incedebant ex metropolitana æde delecti Canonici presbyteri, ſinguli ferentes auguſtiſſimos theſauros. §. 149.

§. 150. Vnus quidem eorum cum ſingulari affectu portabat Brachium S. Sebaſtiani glorioſiſſimi in Eccleſia Catholica Martyris. Qui ciuitate Narbō. oriundus ſub Diocletiano & Maximiano Augg. ſtrenuus Prætoriæ Coh. ductor, ſub baltheo & chlamyde profanæ militiæ, fortiſſimū tegebat Chriſtianū, melius in occulto quaſi per cuniculos oppugnantem caſtra & portas inferni, quam quis forte per imprudentem profeſſionem Martyrij. Ille afflictis ſolatium, laborantibus ſubſidium, conſternatis fortitudinem, captiuis opem & libertatem ſuggerebat, *Floruit Anno 286.*

G donec

donec in publicæ pietatis ministerio deprehensus, locum inter martyres quos confirmauerat etiam ipse inuenit.

§.151. Inuenit autem quando SS. Martyres Marcum & Marcellianum fratres, ob intolerabilẽ tormentorum pro Christo inflictorum acerbitatem, nutantes, generosa voce & vultu animis erexit & inuictos effecit, nam confestim Ministri satanæ prædolentis prædam sibi de manibus & fauce extortam, correptum Sebastianum, accepta ab Diocletiano Aug. sententia, alligarunt palo, & ex longinquo, ad modum heritij, sagittis oppleuerunt atque ita confixum omnium opinione exanimem reliquerunt, ad aliorum Martyrum tormenta conuersi, sed cum à pia matrona Castuli Zetarij vxore Irene domum, eo quod adhuc spiraret, noctu delatus, breui fomentis & numinis fauore conualuisset & insperatus Tyranno exprobator crudelitatis apparuisset, eundemq; plus humano terrore perculisset in Palatij hippodromo inter verbera animã potentissimam ad Deum transmissit. Dignus omnino, cuius honori indulgeret Dominus, vt tam nomine quã carnis pręsentia ab eorũ corporibus, pestilentiã possit depellere quorũ animis

per

per vota aliaq; pietatis officia digne honoratur: quā gratiā Colonia imo orbis vniuersus melius & sæpius sensit in Sebastiano, quā infelix gētilitas vel in Medico, & in impostore Aesculapio, sed de hoc modo satis, imo plusculum quam volui.

Alter Canonicorum ferebat primum optatissimas illas Diuo Chrysostomo reliquias ferrum dico D. Petri pænalium olim nunc honorabilium vinculorum quod S. Augustino iudice merito per omnes Christi ecclesias auro pretiosius habetur: Deinde idem etiam supremam de eiusdem beatissimi Apostoli baculo partem, quo SS. Discipulis suis Euchario & Valerio contributo, absens longo terrarum spatio, vtpotè Romæ S. Maternum Helelli (in Elegeia, nunc Alsatia) nō, vt Lazarus, IV. sed planè XL. dies in monumento habentem à mortuis resuscitauit. §. 152. *Aug. Ser. 28 de SS. vinculis. Plura qui volet, videat pretiosam Hierothecam intrā in S. Brunone & Gereone.*

Verè Pontificiæ, verè supremæ in SS. pompa Reliquiæ. Quæ tibi Regalis, quæ Imperatoria Ciuitas post vnam Romam non inuideat, Colonia? Quis peregrinus ad tua limina non aspiret absens? Quis non gaudeat præsens? Quis non doleat recedens? *Gaude* iterum *Fœlix* §. 153.

AGRIPPINA, *sanctaque Colonia*. Sed multò magis diuinos &Sanctorũ sanctos in te collatos imò profusos fauores, magnis, vt fecisti hactenus, virtutibus æqua, Hæresum colluuiem fuge, fuge inquam, lenones Apostatas, qui suas mulierculas Apostaticas de SS. Patronorum tuorum monilibus & auro ornare, de Templis augustissimis haras, de Seruis Christi moliuntur efficere æterna mancipia diaboli. Fidem orthodoxam coluisti, libertatem retinuisti, ad Sanctorum opem confugisti, & defendentibus incolumis perstitisti; serua porrò, & perseuera.

§. 154. Sed libet finem facere Secundæ Parti magnæ nostræ pompæ, quã SS. pauci de multis in publicum elati, præ omnibus retrò celebratis pompis fecere solennẽ. Prius tamen defixo paulisper animo mirare, quid sit, quod vel homines SS. Corpora tanto numero Coloniam transtulerint in Sueco-barbara persecutionẽ, quanto ad nullam aliam Germaniæ arcẽ, vel Sancti ad hanc potius vrbem fugam intenderint. Mihi rem altius considеranti videntur liquidò instar funis triplicis difficulter rumpendi, causæ triplices in negotium conuenisse: videlicet

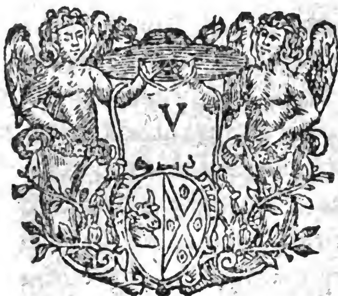
vna

vna ex S S. altera ex Hominum, Tertia ex ipsius Coloniæ parte desumpta: Ex Coloniæ quidem parte, quoniam erat Vrbs à Deo electa, vt seruaretur concursu SS. vt S. Seruatij ætate Traiectum: ex parte hominum, vt Sanctis præeuntibus tutum barbaro bello agnoscerent asylum; denique Sanctorum vt glorificarentur in eo, si homines peculij domestici cura dimissa, ipsorum consulerent honori, & Sancti vicissim suos cultores potenter etiam in exilio inter ignotos conseruarent. Et arbitror, nec facilè alias à quoquam posse in medium causas proferri, nec prolatas facilè posse dissolui, quando ista oculis contueri datum est nobis à clementissimo Domino Deo Saluatore nostro, cui sit gloria in sæcula sæculorum.

Cæterùm quæ de cæterorum SS. partim aduenarum, partim inquilinorum Corporibus, quæ loco tunc non fuere mota, hoc loco vel lector auidus pietatis, requirere cuperet, etsi ego honoris eorum studiosus continuò differere auerem, malo vel in finem vniuersæ huius Pompæ differre, vel in alium locum dicenda asseruare, ne cœptus ordo cõtinuæ Processionis indecorè interrumpatur. §.155.

Tertia Pars

PROCESSIONIS

§.156.

Etvs dictum est: Omne trinum perfectũ; Et, Nvmero Devs impare gavdet. Id planè etiam in nostra pompa accidit; si tamen nostra & non potius Dei, illius enim quanta erat, honori destinabatur; sed tamen etiam nostra, nam ad nostram referebatur ab ipsomet Deo vtilitatem; cuius deliciæ sunt esse cum filijs hominum. Nostra igitur erat, & Dei erat; sed nostra necessitate; illius dignatione: Siquidem ipsemet omnium Dominus personâ suâ & quidem corporaliter etsi modo nostris corporibus insueto, dignatus est venire in Tertiam, quam nunc ordior Partem procedentium per vicos Ierusalem, & decantantium animis, ore, & toto habitu corporis laudem Deo Patri.

§.157. Sed qua oratione, aut ratione, cœptã Pro-

Proceſſionis partem complectar, non video;& tamen *non eſt liberum in tanto diuinæ miſericordiæ Sacramento*, præſertim Principum meorum accedente mandato, *fidelibus*, ſiue æqualibus, ſiue poſteris *ſubtrahere ſermonis officium, cum ipſa materia, ex eo, quod eſt ineffabilis, fandi tribuat facultatem, nec poſſit deficere quod dicatur, cum non poteſt ſatis eſſe quod dicitur. Succumbat ergo humana infirmitas gloriæ Dei, & in explicandis operibus miſericordiæ eius imparem ſe ſemper inueniat. Laboremus ſenſu, hæreamus ingenio, deficiamus eloquio; Bonum eſt, vt nobis parum ſit, quod etiam rectè de Dei maieſtate*, imò humilitate, ſeu dignatione *ſentimus*; Quid enim inter omnia opera Dei, in quibus humana admiratione fatigatur intentio, ita oblectat, & ſuperat humanæ mentis contemplationem, ſicuti Reconciliationis hamanæ Euchariſticum Sacramentum? Memoria mirabilium? Menſa aduerſus eos, qui tribulant nos? *Verè non eſt alia natio tam grandis, habens Deum appropinquantem ſibi, vt S. Catholica Eccleſia.* Sed nec Deos, id eſt, Principes Populi, ſiue mortuos in Domino, quos iam parte ſecunda ſpectauimus; ſiue viuos, quos dabo tunc Coloniæ ſpectatos, vt ex eis de vniuerſæ Catholicæ

S. Leo Sermon. 10. de Paſſione Domini.

S. Thom. opuſc. 57.

tholicæ Ecclesiæ maiestate fiat coniectura.

§ 158. Igitur post Hierothecas quatuor mundissimâ lineâ amicti Clerici pretiosas & venerandas singuli mitras, & totidem alij IV. decore fulgentia peda manu præferentes incedebant. Post quos continuo Reuerendissimi ac Religiosissimi Patres ac Domini ę Diui Benedicti familijs abbates celeberrimi, gratiosissimo pietatis spectaculo visebantur.

§ 159. *I. Henricus Spickernagelius S. Panthaleonis Abbas & unionis Bursfeldicæ Benedictinorum Præses.*

§ 160. *II. Henricus Liblerus Abbas Sancti Martini Maioris.*

§ 161. *III. Paulus â Vrechen, Herebertinus B. Mariæ Virginis Tuitiensis Abbas.*

§ 162. *IV. Ioannes Munch S S. Nicolai & Medardi Abbas & Dominus Bravvilerensis.*

§ 163. Post hos non aliter atque ante Abbates iterum alij IV. clerici, quatuor tiaras pontificales, & totidem alij clerici decentesimo

centeſſimo habitu amicti, totidem peda pontificalia, Reuerendiſſimis mox ſecuturis Epiſcopis præferebant. Ipſi deinde Reuerendiſſimi, in Chriſto PP. & eximij SS. Th. Doctores ac Domini diuerſorum Archiepiſc. & Epiſcopp. in pontificalibus Vicarij Epiſcopi IV. inſigni cum religionis noſtræ admiratione, ac tenerâ intuentium deuotione procedebant, inter quos primum locum obtinebat.

I Rmus. D. Otto Gereon â Guttmannis de Sobernheim Archiepiſcopus Cyrenenſis, Metropolitanæ & Archidiaconalium Collegiatarum B. Mariæ Virg. ad Gradus Colon. nec non S. Martini Embricenſis Eccleſiarum reſpectiuè Præpoſitus, & Canonicus Presbyter Capitularis SS. Theologiæ Doctor, & Vicarius in Pontificalibus Generalis Colonienſis. §. 164.

II. Rmus. D. Ioannes PelKingius ex Ordine S. Franciſci Conuentualium Epiſcopus Cardicenſis SS. Theologiæ Doctor & Vicarius in Pontificalibus Generalis Paderbornenſis. §. 165.

III. Rmus. D. Iodocus VVagenhauber, Epiſcopus Auguſtopolitanus, Collegiatæ Eccleſiæ Noui Monaſterij Herbipo- §. 166.

lensis Decanus *SS.* Theologiæ Doctor & Vicarius in Pontificalibus Generalis Herbipolensis.

§.167. IV. Rm'. D. Casparus Munsterus ex Ordine Carmelitarum Episcopus Aureopolitanus, SS. Theologiæ Doctor & Vicarius in Pontificalibus Generalis Osnabruggensis.

§.168. Post hos insignis plane & spectabilis obuersabatur, tum vitæ innocentiâ, tum habitu externo exornatus & frequens Chorus Angelorum gemina vexilla, Thuribula, odores, flores spargens qua Rex gloriæ erat incessurus. Nã cũ paululum pertransierant hi, apparebat sedes Diuinæ Maiestatis, Arca fæderis Noui, testamenti æterni & Tabernaculũ Dei cum Hominibus: Siquidem octo viri nobilitate præstantes, authoritate præclari, in Republica columnæ ferebant sublime ex serico purpureo circumpendentibus & fluentibus villis, aureis telis, ac strijs interstinctum Baldachinum (quod vulgus nimis exili nomine Vmbellã vocat) publico ministerio suam in Deum religionem contestantes & Christianam præ Iudaica Synagoga dignitatem fidelibus populis declarantes vtpote in qua Laici ad eam sint admissi gloriam

riam ad quantam non solum nullis Regibus aut principibus, sed ne Leuitis quidem promiscuè in tabernaculi instrumento deferendo, aditus patebat.

Porro sub eo quod dixi Baldachino, ferebatur aliud Tabernaculum ex mero nimirum auro ac gemmis constructum elegantiore opera, quam si Beseleelis manu fuisset adornatum, Ferebatur autem non alijs quam vnius ex eorum quos commemoraui Episcoporum numero sanctissimis manibus, qui ad definita & pacta loca sacrâ vice fungebantur, & defungebantur. §169.

Hiç si magis introrsum ad aliud quod interius erat tabernaculum, videlicet ad Sanctum Sanctorum explicandum velim animum ac stylum conuertere citius imponam Pelion ossæ, aut ne longe abeam Septem nostros montes transponam Rhenum. Quare vti tunc omnis populus coram eo obmutuit ac pronus in terram defluxit metuens & adorans, quacunque pertransibat; ita ego modo calamum submitto, nec nisi adoratione profunda veneror & honoro indulgentissimè, omni quo vnquam honore vel gloriâ in cœlis & terris vel olim vel etiamnum habetur, & In cunctas æterni- §.170.

ternitates habendum certissimo scio ac Credo.

§. 171. Illud tamen minimè prætermittendum videtur quod duo Præsules Augustissimum Sacramentum deferentes trabeam auro radiantem hinc & inde genere & doctrinâ illustres, comes & presbyter Capitularis summæ ædis Canonici subleuabant parati, si ita fieri posset inter genuum continuos flexus Deum Deorum hoc atque maiori obsequio honorare.

§. 172. Transierat ad hunc modum, invisibile ad modicum tempus, triumphantis ac militantis ecclesiæ, Caput Pastor inquam qui animam suam posuit pro ouibus suis vt filios Dei dispersos Congregaret, cum eum intervallo sua vacuitate Sacram spirante Reuerentiam, visibilis adhuc Ecclesiæ pastores tanquam principem suum ita fieri iubentem consequebantur: sequebantur auté Zelo pro commissis sibi populis feruentes, sollicitudine erecti, fiducia firmi, prudentia eminentes; omni denique principibus digno ornamento, tanquam indumento, noti.

§. 173. I. Quorum I. futurus erat FERDINANDVS S. Coloniensis Ecclesiæ Electus,

ctus, & Confirmatus Archiepiſcopus, ſacræ Romanæ eccleſiæ & per Italiam Imperij Archicancellarius & Princeps Elector. S.Sedis Apoſtolicæ legatus Natus, Epiſcopus ac Princeps Paderb. Leod. Monaſt. Admin. Hildesheim. Berchteſgad. & Stabul. Comes Palatinus Rheni: Vtriuſq; Bauariæ, VVeſtph. Angariæ & Bullionis Dux: Marchio Francimont. Comes Pirmontenſis, Loſſenſis, Longienſis & Hornenſis. Is Bonnâ ad arcem Brulenſem propius Coloniam cum vniuerſo conceſſerat aulico comitatu, vt ſummo manè Iubilæi Supplicationi adeſſet, ſed inopinato catharro, & Medicorum accedente graui iudicio impeditus, ſuâ tamen ſerenitate Brulæ Religioſorum Patrum S.Franciſci de obſeruantiâ Conuentui affulſit, cum in Colonienſem populum ſereniſſimos ſereniſſimæ pietatis ſuæ radios ſpargere ob interpoſitam nubem non liceret.

II. Anſelmus Caſimirus à VVamboldt S. Sedis Moguntinæ Archiepiſcopus S. R. Imperij ſeptemuir, & per Germaniam Archicancellarius. §. 174.

III. Franciſcus Comes ab Hatzfeldt, Epiſcopus Bambergenſis & Herbipolenſis, §. 175.

lensis, Franciæ Orientalis Dux & Sac: Rom: Imporij Princeps.

§. 176. IV. Georgius Antonius â Rodenstein, Episcopus VVormatiensis Sac. Rom. Imperij Princeps, Metropolitanæ Moguntinæ Decanus.

§. 177. V. Franciscus Guilielmus Episcopus Osnaburgensis, Mindensis & Verdensis, Sac. Rom. Imperij Princeps, Metropolitanæ, nec non Cathedralium, insignium ac celeberrimarum Ecclesiarum, Coloniensis, Ratisbonensis, Frisingensis, Bonnensis, Monacensis, Oetingensis. Respectiue Præpositus, Archidiaconus, & Canonicus Capitularis, Comes de VVartembergh, Dominus in VValdt. Cuius pia sollicitudo ipsam supplicationem breuissimi temporis quasi momento adornauit & instituit.

§. 178. VI. Ioannes Adolphus ab Hoheneck, Ecclesiæ Fuldensis Electus Abbas. Sac. Rom. Imperij Princeps, Diuæ Augustæ Archicancellarius, & per Germaniam Galliamque Primas.

§. 179. Stabat autem populus ad stationes & commouebatur quasi vir vnus ad incessum Principum, quorum videbat religionem depositâ maiestate inuocantiũ de cælo, & sancto, quod præsens erat taberna-

bernaculo suo, auxilium aduersus portas inferi, quæ tunc vehementer erant dilalatatæ vel aperto Impietatis bello, vel nequitię consilijs ad labefactandum Ecclesiæ cui perualere non debent, statum.

Declarabat autem Facies & Color im- §. 180.
mutatus internum animi dolorem: nam reuera circumfusa erat cunctis mæstitia & horror Corporum, per quem aspicientibus manifestus fiebat dolor & sollicitudo cordis singulorum: Eratque tunc Coloniæ rediuiua Actio eorũ quæ tempore Oniæ summi sacerdotis sub Seleuco Asiæ Rege Hierosolymis acciderunt, quando impius Heliodorus, impiorum, maximè Simonis Templi præpositi impijssimi contentione ac consilijs ab auaro Rege submissus sanctum Deo omnipotenti templum propter cupiditatem aliquot talentorum erat violaturus.

Sicuti enim temporibus istis *alij gre-* §.181.
gatim de domibus confluebant PVBLICA SVPPLICATIONE obsecrantes, pro eo quod in contemptum locus esset venturus; Accinctæque mulieres cilicijs pectus, per plateas confluebant sed & virgines quæ conclusæ erant procurrebant ad Oniam aliæ autem ad muros, quædam vero per fenestras aspiciebant, vniuersæ

uersæ autem protendentes manus in cælum deprecabantur.

§.182. Ita nunc Coloniæ erat misera commixtæ exulantium & inquilinorum multitudinis & magnorum sacerdotum in agone constituto expectatio præsertim cum super omnia mala Germaniæ inflicta meminissent ante tres menses sese neci & bona sua omnia direptioni ab ipso Belli Cæsariani Duce fuisse destinatos, & naues in Rheno fortè ad lanienam suam paratas constitisse. Maximâ igitur contentione & gemitu cordis intensissimo inuocabant Omnipotentem Deum vt non traderentur crudelibus manibus Caluinistarum &c impotentium populorum quærentium animas, Austriacorum, & omnium cum eis Catholicorum perdere, sed vt ab ipso Domino clementius corriperentur pro peccatis suis & non Barbarorum ac blasphemorum hominum relinquerentur libidini & conculcationi, admonentes Deum de auxilijs quæ facta sunt erga parentes, & seipsos & quod impium Ecclesiæ persecutorem tum in suo Regno, tum in exteris terris Gustauum nuper in prælio mirabiliter confecisset, ac regio Sanguine in Saxonico solo scripsisset

ſiſſet vniuerſis populis legendam terribilem ſcripturam; QVI VOS, Orthodoxi, TANGIT, TANGIT PVPILLAM OCVLI MEI: quodque ſimiliter paucis à Regis Clade diebus Fridericus proſcriptus, titiò ex camino Caluinianæ ſectæ erutus & factus Germanici belli fax peſte percuſſus in vrbe SS. Bonifacij & Aurei, Moguntia dico, & in alieno miſerè à ſuiſmet, & cõiurationis ſuæ ſocijs derelictus interiiſſet, ſimiliterq; cæteris ſeu Chriſtianis, ſeu quo alio nomine cenſes feciſſet Tyrannis. Talia memorantes & opem ampliorem depoſcentes iter agebant per ſeptenas, ad ſpatia opportunè dimenſa ſtationes, quarum

I. Erat in Triuio ſeu quadruuio ad S. Pauli parochialem Eccleſiam Diuo Andreæ propinquam. Iſtic autem clerus Reſponſorium de SS. Apoſtolis intonuit. §. 183.

II. Apud PP. Prædicatorum Ordinis D. Dominici Eccleſiam vbi de S. Cruce cantatum eſt melos. §. 184.

III. Ad Eccleſiam parochialem B. Mariæ quæ cognominatur ab Indulgentias, iuxta veteris ſuburbij portam §. 185.

die Würffelpforts dictam vbi concinuerunt de B.Maria Virgine carmen.

§. 186. IV. Ad S.Gereonis illuſtrem Canonicorum Baſilicam, apud quam de SS. Martyribus Oden audiebamus.

§. 187. V. Ad præclarum Canonicorum Regularium Monaſterium, quod à miraculo Euchariſtico iſtic olim patrato Ad Corporis Christi cognominamus de Venerabili Sacramento audita eſt cantilena.

§. 188. VI. Ad Sanctiſſimam SS. Vrſulæ & Sociarum Eccleſiam Collegiatam Virginum & Martyrum iſtic quieſcentium & in cœlis corregnantium honori ſunt decantata de Virginibus reſponſoria Eccleſiaſtica.

§. 189. VII. Denique ad inſignem PP. Societatis Ieſu Eccleſiam antiphona: Saluator mundi.

§.190. Iam vero in ſingulis quas recenſui ſtationibus Aræ viſebantur, opere quidē extemporali & tumultuario vt aiunt, erectæ; attamen ita elegantes auro, peripetaſmatis, imaginibus ſacris, & Reliquiarū cæleſtium theſauris adornatæ & confertæ, vt æternitate eſſe digniſſimæ cenſerentur: ſtabant autem ad ſingulas cum acoluthis presbyteri, ſeu Parochi ipſi

ipsi seu ex familijs collegiorum ac monasteriorum delecti, magnificis acerris ac thuribulis largâ thuris incensione diem inuoluentes, qui ipsa sensuum immutatione in prætermeantibus religionem vel languentẽ excitabant vel feruentem confirmabant.

Porro ad ipsas aras quando Sanctissimum Corporis Christi Sacramentum pertigerat, insignis impendebatur honos, nam populis circum circa in terram prostratis & adorantibus Regem Regum Dominum, thus incendebatur: sacra verba, videlicet aliquot ex Litania aduersus pericula versiculi, cum ijs quæ supra commemoraui, ad animorum motus composito tono concinebantur, subsequente optatissimâ per ipsummet Sacramentum populis impertita ad modum Triumphatricis de morte & inferno Crucis benedictione. §. 191.

Dum ad eum modum inter festiuos omnium totius vrbis campanarum (& quantum non in tanta vrbe æris campani?) sonos, magis autem deuotionis affectus in cœlum clangore suo penetrantes, septem quas dixi stationes obruissent, & sub horam secundam à meridiè absoluissent, finis factus est & imposita § 192.

Supplicationi Coronis in ſumma AEde Diui Petri, quæ mundi futurum miraculum ſui inchoata parte oſtendit, iſtic Hymnus Ambroſianus alternantibus vocibus ſolenniter eſt decantatus, & ſacri exercitus cohortes, veluti confecto aduerſus hoſtem prælio ad tempus in ſtatiua ſunt dimiſſæ cum pace, ijſdem quibus conuenerant regreſſæ vijs, & ad eaſdem aras ijſdem quibus egredientes, exceptæ honoribus, Sancti in proprijs Sacrarijs iuxta eos qui domo non egreſſi velut Cuſtodes ad impediméta exercitus bella gerentis ſubſtiterãt Sanctos, in diuerſorijs ab his qui domos ſeruauerant hominibus excepti conquieuerunt, præſtante Domino N. Ieſu Chriſto cui ſit laus & gloria in ſæcula ſæculorum, Amen.

§. 193. Qui vero fructus adeo illuſtrem Religionem Coloniæ exercitam ſint conſecuti, tum propinquis tum remotioribus locis, imo intra ipſam alius erit dicendi locus: etſi enim eius diei, & velut Auguſtiſſima Supplicatio finem quem dixi accepit; nequaquam tamen omnis cum eâ ſolennitate Iubilæi noſtri deuotio finem inuenit; nam Octiduo toto quot diebus Supplicationes publicæ ſunt ma-

xima

xima pompa & Religione celebratæ, & priuatim impeditis ad indulgentiarum munus consequendum assignata Metropolitanũ, S. Gerconis & S. Vrsulæ templa quæ confertissimâ deuotione sunt frequentata, præter priuata pietatis exercitia, ad Sanctos quos postea per singulas Ecclesias commemorabo suscepta ab his quibus certis de causis domo exire est nefas, aut impossibile.

Dicam autem prius de Octiduo Iubilæi solennissimè continuati, deinde de SS. qui in publicum eo tempore non sunt elati, frequentibus tamen hominũ gemitibus priuatim sunt pulsati, & ad opem ferendam inter cœlestes delitias & voluptatis æternæ torrentem affluentiam interpellati ad vindictam; non tam per Sanguinis effusionem quam per cordis increduli conuersionem, faciendam in nationibus, quæ circumdabant nos, aut saltem increpationes in populis, qui aperuerant super nos os suum, sicut Leo rapiẽs & rugiens, dicentes: vbi est Deus eorum & Sancti, in quibus habent fiduciam? Surgant & opitulentur eis, & liberent eos de manibus nostris. Manus nostra excelsa, & non Dominus. §. 194.

§. 195. Sed tu Domine deridebas eos,& subsannasti profecto in paulo post 6. Septemb. secuto ad Nordlingam prælio: ibi Tu & Sancti tui glorificati sũt in hostibus tuis & nostris,dextera tua per nostrum imbecillitatem conterente virtutem eorum & caput de domo impij auferente, & quanquam vsque nunc in tribulatione sumus, Domine Deus omnium Creator terribilis & fortis, iustus & misericors,speramus tamen ea quæ accidunt nobis non ad interitum sed ad correptionem esse generis nostri. *Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere sed statim vltiones adhibere magni beneficij est indicium.*

§. 196. Grande enim peccatum peccauit Germania Lutherum pestem imo mortem se ipso teste, intra sua viscera fouendo, ex cuius calice furoris omnes circa nos Nationes per ministros verbi ipsius,non Dei,bibentes furore Domini inebriatæ sunt. *Sed non sicut in alijs nationibus Dominus patienter expectat,vt eas cum iudicij dies aduenerit, in plenitudine peccatorum puniat: ita & in nobis statuit, vt peccatis nostris in finem deuolutis, ita demum in nos vindicet.* Propter quod quidem xx. iam annis perniciosissimis tum externis tum

tum ciuilibus vndique & vbique sæuientibus internecionibus, & incendijs, ac sacrilegis rapinis, misericordiam suam à nobis nunquam amouit adhuc, & corripiens in aduersis populum suum in finē non dereliquit, ipsi iterum sit gloria in sæcula sæculorum.

OCTIDVVM CONTINVATI IVBILÆI ES SVPPLICATIONIS.

OLONIAM Superos exorantem describenti, & sedulam Octiduanæ Precationis in ea perseuerantiam exhibenti mihi, videtur hæc Sancta Vrbs Supplex à Propheta Zacharia aptè depingi cap. 12. *Effundam*, inquit, *super domum Dauid, & super habitatores Ierusalem spiritum gratiæ & precum, & aspicient ad me, &c. In illa die magnus erit planctus in Ierusalem, sicut planctus Adremmon in Campo Mageddon, & planget terra, familiæ & familiæ seorsim, &c.* §.197.

Nam principali, vt vidimus, Processione peractâ, deinceps singulis diebus, singulæ quoque Mendicantium Religiosorum Familiæ, veluti amburbalia quædam, & ad Diuorum puluinaria pias per octiduum Processiones solenni ritu instituerunt.

§. 198. Quarum ordinem & ritus cum varijs Reliquiarum lipsanothecis eò lubentius proferre est animus, quo populorum maior pietas & amplior concursus easdem pulcherrimâ serie cohonestauit.

§. 199. Equidem si Saluator noster etiam fragmenta colligenda prudenter monuit, ne perirent, certè ad laudem ineffabilis Diuinitatis illius, per continuatam hebdomadariæ Supplicationis solemnitatem, ecclesiasticas deuotissimè exhibitas cæremonias enarrasse nequaquam displicuerit ei, cui non displicet Deum omni honoris & obseruantiæ genere celebrari.

PRIMA PARTICVLARIS Processio Octidui die Lunæ XXVIIII. Maij RR, FF. Prædicatorum Ordinis S. Dominici.

§. 200. PRima particularis Processio instituta est die Lunæ XXVIIII. Maij, seu

IV. Ca-

iv. Kalend. Iunias à R R. P P. FF. Prædicatoribus de Ordine Diui Dominici, quorum insigne cum Ecclesia spatiosa Monasterium, iuxta antiquissimum ac opulentissimum è tribus in Vniuersitate Coloniensi florentissimis Gymnasijs, Montanum dictum, eiusdem Alumnis tam Artium quàm Philosophiæ Studiosis commodam præbet ad sacras conciones, sodalitia, ac cætera pietatis exercitia stationem.

Hi, inquam, P P. Theologiæ Studio ac professione celebres, primam particularem eduxerunt Processionem, quæ sex populosis constabat agminibus, quibus Cruces, fulgentia labara, & Sanctorum Imagines thensis aut feretris impositæ præferebantur. §. 201.

Primum eorum agmen nobilis & Studiosa Iuuentus antiquissimi Sæcularis Gymnasij Montis ducebat. §. 202.

Archifraternitates sacratissimi Rosarij B. Mariæ Virginis, vtriusque sexus alterum continebat agmen. §. 203.

Tertium Archifraternitas Sanctissimi Nominis IESV constituit. §. 204.

Quartum frequens S. Sebastiani Martyris Sodalitas complebat. §. 205.

Quintum Sodalitas Ciuium braxato- §. 206.

rum ſeu Cereuiſiariorum, ſub patrocinio S. Petri Mediolanenſis Martyris, prodibat; quorum, vt dixi, Patronorum Statuæ inter ardentes cereos præferebantur.

Inde ſextam & extremam claſſem or-
§. 207. diebantur & finiebant ipſi Religioſi PP. Dominicani, ſacris veſtibus ſplendidè induti, ſui Templi raras Reliquias loco mobiles circumgeſtantes.

Inter quos Tres fuerunt, qui totidem
§. 208. Dominicæ Crucis Ligni verè nobiles
I. partes deportabant; Vnus, qui ſacram
II. Spinam ex Corona Chriſti; deinde, qui
III. hoc ordine pretioſis concluſas thecis
IV. Reliquias geſtarent: videlicet:

V. Caput S. Clementiæ Reginæ.

VI. Digitum S. Annæ Auiæ Chriſti Saluatoris.

VII. Articulum digiti S. Patriarchæ Dominici; & de eiuſdem veſte ſcapulari.

VIII. Coſtam Diui Thomæ Aquinatis Doctoris Angelici.

IX. Os cum carne ex vulnere lateris S. Petri Mediolanenſis Martyris.

X. Coſtam Seraphicæ Virginis S. Catharinæ de Senis.

XI. Capillos S. Mariæ Magdalenæ.

Indu-

Indusium S. Elisabethæ Viduæ Landt-grauiæ Thuringorum. XII.

Pedem integrum vnius ex Sanctis Innocentibus. XIII.

Telum, quo transfixus in Passione Sanctus Sebastianus. XIV.

Exinde post multos Angelos facigeros sub vmbella aurea Venerabile Christi Sacramentum deferebatur, quod suprà memorati cum omni reuerentia, & nunc instructi faculis Illustrissimi S. R. I. Principes, Bambergensis, Osnabrugensis, & Fuldensis cum aulico comitatu, & ingenti populi multitudine comitati sunt. §. 209.

Tres quoque tunc opportunis cùm orationibus habitæ sunt Stationes, in Ecclesijs scilicet, Metropolitana, Gereonea, & Vrsulana, tandemque in S. Crucis PP: Prædicatorum Ecclesiam redux Supplicatio, dimissa est in gaudio Spiritus, & pace. §. 210.

SECVNDA OCTIDVI Supplicatio die Martis, XXX. Maij, PP. Carmelitarum Regularis Obseruantiæ.

TErtio Calendas Iunias supplicatum prodijt sacer PP. Carmelitatum Conuen- §. 211.

Conuentus cum ſuis in pietate Clientibus.

§. 212. Inchoabat poſt Crucem & vexilla Proceſſionem hanc nominatiſſima illa Scapularis Beatiſſimæ Virginis Mariæ Sodalitas, quæ tanta Virginum, Matronarum, & clarorum Virorum frequentiâ comitabatur, vt nulla omnium Supplicationum ſimilem conciuiſſe copiam putetur.

§. 213. Succedebat huic è veſtigio poſt Patroni ſui prælatam Statuam S. Matthiæ Apoſtoli populoſa Fraternitas.

§. 214. Quam deindè numeroſa Congregatio Fratrum & Sororum S. Annæ Deiparæ Matris inſequebatur.

§. 215. Ipſi demum Religioſi PP. Carmelitani magno numero procedebant, fulgido veſtimento ſacro circumamicti, & ſeniores Presbyteri præter alias minoribus capſulis incluſas deferebant has Reliquias. Nimirum:

§. 216. Duas partes maiores ſanctæ Crucis Do-
I. II. minicæ.

III. Imaginem argenteam Deiparæ Virginis Matris Reliquijs refertam, & thenſæ impoſitam.

IV. Mandibulam S. Laurentij Archileuitæ & Martyris.

Man-

Mandibulam S. Dorotheæ Virginis, & Martyris. V.

Reliquias de S. Alberto Drepaniensi Confessore Carmelita. VI.

Tandem cum permultis tædiferis Angelis sub Baldachino sequebatur Sacra Dominici Corporis Hostia, & ponè ingens populi exercitus. §.217.

TERTIA OCTIDVI SVPplicatio die Mercurij XXXI. Maij. RR, PP. Franciscanorum Conuentualium.

TErtia particularis supplicatio facta est die Mercurij XXXI. Maij seu prid. Kal. Iunias à RR. PP. FF. Franciscanis qui Conuentuales dicuntur, quorũ Monasterium cũ amplissimâ Ecclesia iuxta Laurentianũ alterũ è tribus florẽtissimis liberaliũ artium Gymnasijs (recentius quidem sed præstimoniorum opibus ac studiosorum numero cæterisque dotibus antiquissimo Montis Gymnasio concertans) est situm, & idcirco opportunam eiusdem Gymnasij Alumnorum tam Philosophiæ quam Artium studio vacantium pietati exercendæ, præbet statio- §.218.

ſtationem, quam etiam hoc ipſo tempore cum laude coluerunt.

§.219. Nam in Supplicantium Ordine, primum locum habuit ſodalitas ſtudioſa Gymnaſij modo dicti Laurentiani, quæ vti per Congregationis ſuæ Præſides ac conſciētiæ Rectores ex S. Franciſci Conuentualium ordine delectos gubernatur, ita etiam eiuſdem Sancti nomini deuota, poſt prælatum ſibi S. Franciſci imagine illuſtre vexillum tam frequens ſecuta eſt; vt ſumma capitum CCXL. numerum æquarit; quos terni humaniorum litterarum eidem Congregationi accenſi Profeſſores ponè ſequebantur.

§.220. Secundas ingēti agmine habuit, copioſa Mulierum Sodalitas quam S. Franciſci Statua præcedebat, â cuius Sancti cingulo illa nomen accepit, pauloque minor virorum numerus, qui duas proximè ſequentes ſtatuas ſunt ſecuti, quas inter duos tædiferos Religioſi Ordinis Fratres linteati poſt duo vexilla circumferebant. Primam namque S. Iodoci nonnulla facigerorum paria, vti alteram S. Rochi XXXI. paria ſectabantur.

§. 221. Verum tanto maiorem Sodalium numerum poſt ſe habuit circumlata inter

binas

binas faces & album elegans vexillum Statua DEIparæ Virginis Auguſtæ Matris; ita vt clientum honeſtorum CCXX. numerarentur.

Poſtremus inter profanorum cœtus fuit ſodalium, quos S. Franciſci titulo collectos eſſe ex præuio ingenti vexillo, eius Sancti imagine inſignito perſuaſum eſt mihi. Horum numerus omnium quæ præceſſerant agminum copioſiſſimus haud procul â CCL. capitibus diſcedebat. §. 222.

Sequebatur deinceps ſacer Religioſorũ Ordo, quem à plebe eleganti telâ vexillum ex argenteâ Cruce dependens diſtinguebat; ex quo tunc VII. cantantium Religioſorum paria ſine ſacrâ ſed religioſa veſte præcedebant, tum duo ſacerdotes in trabeis, (: pluuialia vocant:) ſequebantur, donec deinde bini & bini ſacris veſtibus induti argenteis pectoralibus incluſa, thenſiſque impoſita Sanctorum Capita circumferentes hâc ſerie progrederentur, vt ſingulis theſauris bini cum facibus albis Angeli prælucerent, tertius nomen Sancti ex perticâ ſuſpenſum geſtaret Primas tenuit §. 223.

I. Pars Capitis S. Barbaræ V. & M. §. 224.

II. Pars Capitis S. Luciæ. V. & M.

III. Re-

§. 195. Sed tu Domine deridebas eos, & subsannasti profecto in paulo post 6. Septemb. secuto ad Nordlingam prælio: ibi Tu & Sancti tui glorificati sũt in hostibus tuis & nostris, dextera tua per nostrum imbecillitatem conterente virtutem eorum & caput de domo impij auferente, & quanquam vsque nunc in tribulatione sumus, Domine Deus omnium Creator terribilis & fortis, iustus & misericors, speramus tamen ea quæ accidunt nobis non ad interitum sed ad correptionem esse generis nostri. *Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere sed statim vltiones adhibere magni beneficij est indicium.*

§. 196. Grande enim peccatum peccauit Germania Lutherum pestem imo mortem se ipso teste, intra sua viscera fouendo, ex cuius calice furoris omnes circa nos Nationes per ministros verbi ipsius, non Dei, bibentes furore Domini inebriatæ sunt. *Sed non sicut in alijs nationibus Dominus patienter expectat, vt eas cum iudicij dies aduenerit, in plenitudine peccatorum puniat: ita & in nobis statuit, vt peccatis nostris in finem deuolutis, ita demum in nos vindicet.* Propter quod quidem xx. iam annis perniciosissimis tum externis tum

tum ciuilibus vndique & vbique sæuientibus internecionibus, & incendijs, ac sacrilegis rapinis, misericordiam suam à nobis nunquam amouit adhuc, & corripiens in aduersis populum suum in finē non dereliquit, ipsi iterum sit gloria in sæcula sæculorum.

OCTIDVVM CONTINVATI IVBILÆI ES SVPPLICATIONIS.

COLONIAM Superos exorantem describenti, & sedulam Octiduanæ Precationis in ea perseuerantiam exhibenti mihi, videtur hæc Sancta Vrbs Supplex à Propheta Zacharia aptè depingi cap. 12. *Effundam*, inquit, *super domum Dauid, & super habitatores Ierusalem spiritum gratiæ & precum, & aspicient ad me, &c. In illa die magnus erit planctus in Ierusalem, sicut planctus Adremmon in Campo Mageddon, & planget terra, familiæ & familiæ seorsim, &c.* §. 197.

 Nam

Nam principali, vt vidimus, Processione peractà, deinceps singulis diebus, singulæ quoque Mendicantium Religiosorum Familiæ, veluti amburbalia quædam, & ad Diuorum puluinaria pias per octiduum Processiones solenni ritu instituerunt.

§. 198. Quarum ordinem & ritus cum varijs Reliquiarum lipsanothecis eò lubentius proferre est animus, quo populorum maior pietas & amplior concursus easdem pulcherrimâ serie cohonestauit.

§. 199. Equidem si Saluator noster etiam fragmenta colligenda prudenter monuit, ne perirent, certè ad laudem ineffabilis Diuinitatis illius, per continuatam hebdomadariæ Supplicationis solemnitatem, ecclesiasticas deuotissimè exhibitas cæremonias enarrasse nequaquam displicuerit ei, cui non displicet Deum omni honoris & obseruantiæ genere celebrari.

PRIMA PARTICVLARIS Processio Octidui die Lunæ XXVIIII. Maij RR, FF. Prædicatorum Ordinis S. Dominici.

§. 200. PRima particularis Processio instituta est die Lunæ XXVIIII. Maij, seu

IV. Ca-

IV. Kalend. Iunias à R R. P P. FF. Prædicatoribus de Ordine Diui Dominici, quorum insigne cum Ecclesia spatiosa Monasterium, iuxta antiquissimum ac opulentissimum è tribus in Vniuersitate Coloniensi florentissimis Gymnasijs, Montanum dictum, eiusdem Alumnis tam Artium quàm Philosophiæ Studiosis commodam præbet ad sacras conciones, sodalitia, ac cætera pietatis exercitia stationem.

Hi, inquam, P P. Theologiæ Studio ac professione celebres, primam particularem eduxerunt Processionem, quæ sex populosis constabat agminibus, quibus Cruces, fulgentia labara, & Sanctorum Imagines thensis aut feretris impositæ præferebantur. §. 201.

Primum eorum agmen nobilis & Studiosa Iuuentus antiquissimi Sæcularis Gymnasij Montis ducebat. §. 202.

Archifraternitates sacratissimi Rosarij B. Mariæ Virginis, vtriusque sexus alterum continebat agmen. §. 203.

Tertium Archifraternitas Sanctissimi Nominis IESV constituit. §. 204.

Quartum frequens S. Sebastiani Martyris Sodalitas complebat. §. 205.

Quintum Sodalitas Ciuium braxato- §. 206.

 rum

rum ſeu Cereuiſiariorum, ſub patrocinio S. Petri Mediolanenſis Martyris, prodibat; quorum, vt dixi, Patronorum Statuæ inter ardentes cereos præferebantur.

§. 207. Inde ſextam & extremam claſſem ordiebantur & finiebant ipſi Religioſi PP. Dominicani, ſacris veſtibus ſplendidè induti, ſui Templi raras Reliquias loco mobiles circumgeſtantes.

§. 208. Inter quos Tres fuerunt, qui totidem Dominicæ Crucis Ligni verè nobiles
I. partes deportabant; Vnus, qui ſacram
II. Spinam ex Corona Chriſti; deinde, qui
III. hoc ordine pretioſis concluſas thecis
IV. Reliquias geſtarent: videlicet:

V. Caput S. Clementiæ Reginæ.

VI. Digitum S. Annæ Auiæ Chriſti Saluatoris.

VII. Articulum digiti S. Patriarchæ Dominici; & de eiuſdem veſte ſcapulari.

VIII. Coſtam Diui Thomæ Aquinatis Doctoris Angelici.

IX. Os cum carne ex vulnere lateris S. Petri Mediolanenſis Martyris.

X. Coſtam Seraphicæ Virginis S. Catharinæ de Senis.

XI. Capillos S. Mariæ Magdalenæ.

Indu-

Indusium S. Elisabethæ Viduæ Landtgrauiæ Thuringorum. XII.

Pedem integrum vnius ex Sanctis Innocentibus. XIII.

Telum, quo transfixus in Passione Sanctus Sebastianus. XIV.

Exinde post multos Angelos facigeros sub vmbella aurea Venerabile Christi Sacramentum deferebatur, quod suprà memorati cum omni reuerentia, & nunc instructi faculis Illustrissimi S. R. I. Principes, Bambergensis, Osnabrugensis, & Fuldensis cum aulico comitatu, & ingenti populi multitudine comitati sunt. §. 209.

Tres quoque tunc opportunis cùm orationibus habitæ sunt Stationes, in Ecclesijs scilicet, Metropolitana, Gereonea, & Vrsulana, tandemque in S. Crucis PP: Prædicatorum Ecclesiam redux Supplicatio, dimissa est in gaudio Spiritus, & pace. §. 210.

SECVNDA OCTIDVI Supplicatio die Martis, XXX. Maij, PP. Carmelitarum Regularis Obseruantiæ.

TErtio Calendas Iunias supplicatum prodijt sacer PP. Carmelitatum Conuen- §. 211.

Conuentus cum ſuis in pietate Clientibus.

§. 212. Inchoabat poſt Crucem & vexilla Proceſſionem hanc nominatiſſima illa Scapularis Beatiſſimæ Virginis Mariæ Sodalitas, quæ tanta Virginum, Matronarum, & clarorum Virorum frequentiâ comitabatur, vt nulla omnium Supplicationum ſimilem conciuiſſe copiam putetur.

§. 213. Succedebat huic è veſtigio poſt Patroni ſui prælatam Statuam S. Matthiæ Apoſtoli populoſa Fraternitas.

§. 214. Quam deindè numeroſa Congregatio Fratrum & Sororum S. Annæ Deiparæ Matris inſequebatur.

§. 215. Ipſi demum Religioſi PP. Carmelitani magno numero procedebant, fulgido veſtimento ſacro circumamicti, & ſeniores Presbyteri præter alias minoribus capſulis incluſas deferebant has Reliquias. Nimirum:

§. 216. Duas partes maiores ſanctæ Crucis Dominicæ.
I. II.

III. Imaginem argenteam Deiparæ Virginis Matris Reliquijs refertam, & thenſæ impoſitam.

IV. Mandibulam S. Laurentij Archileuitæ & Martyris.

Man-

Mandibulam *S*. Dorotheæ Virginis, & Martyris. v.

Reliquias de *S*. Alberto Drepaniensi Confessore Carmelita. vi.

Tandem cum permultis tædiferis Angelis sub Baldachino sequebatur *S*acra Dominici Corporis Hostia, & ponè ingens populi exercitus. §.217.

TERTIA OCTIDVI SVPplicatio die Mercurij XXXI. Maij. RR, PP. Franciscanorum Conuentualium.

TErtia particularis supplicatio facta est dieMercurij xxxi.Maij seu prid. Kal. Iunias à RR. PP. FF. Franciscanis qui Conuentuales dicuntur, quorũ Monasterium cũ amplissimâ Ecclesia iuxta Laurentianũ alterũ ê tribus florẽtissimis liberaliũ artium Gymnasijs (recentius quidem sed præstimoniorum opibus ac studiosorum numero cæterisque dotibus antiquissimo Montis Gymnasio concertans) est situm, & idcirco opportunam eiusdem Gymnasij Alumnorum tam Philosophiæ quam Artium studio vacantium pietati exercendæ, præbet statio- §.218.

binas faces & album elegans vexillum Statua Deiparæ Virginis Augustæ Matris; ita vt clientum honestorum CCXX. numerarentur.

Postremus inter profanorum cœtus fuit sodalium; quos S. Francisci titulo collectos esse ex præuio ingenti vexillo, eius Sancti imagine insignito persuasum est mihi. Horum numerus omnium quæ præcesserant agminum copiosissimus haud procul â CCL. capitibus discedebat. §. 222.

Sequebatur deinceps sacer Religiosorũ Ordo, quem à plebe eleganti telâ vexillum ex argenteâ Cruce dependens distinguebat; ex quo tunc VII. cantantium Religiosorum paria sine sacrâ sed religiosa veste præcedebant, tum duo sacerdotes in trabeis, (: pluuialia vocant:) sequebantur, donec deinde bini & bini sacris vestibus induti argenteis pectoralibus inclusa, thensisque imposita Sanctorum Capita circumferentes hâc serie progrederentur, vt singulis thesauris bini cum facibus albis Angeli prælucerent, tertius nomen Sancti ex perticâ suspensum gestaret Primas tenuit §. 223.

I. Pars Capitis S. Barbaræ V. & M. §. 224.

II. Pars Capitis S. Luciæ. V. & M.

III. Re-

III. Reliquiæ S. Hippolyti M.
IV. Pars Capitis S.Balbinæ.
V. Pars Capitis S.Annæ Auiæ Christi, quem thesaurum Sodales S.Annæ xxxvi. facibus instructi sequebantur.
VI. Pars panni istius, quo sanctissimum Seruatoris nostri Corpus in Passione detersum ferunt.

§.225. His similem thesaurum minoribus inclusum thecis X. PP. Franciscani pluuialibus amicti manibus gestabant: alij particulas Salutiferæ Crucis, alij ex spineâ Christi Domini coronâ aculeos, similes alias alij deferebant.

§. 226. Quibus dein successerunt duo sacris operti, in tumba vitreo tecta fastigio circumferentes vnum illum è sanctis Innocentibus, qui ab Herode pro Christo passi sunt.

§. 227. Tandem prodromi Christi accesserunt; scilicet, post Reuerendissimum Cardicensem Episcopum Suffraganeum Paderbornensem Infulatum X. Angeli albis instructi facibus, bini Religiosi alijs tædis occupati, demùm duo Angeli gratum è thuribulis spargentes suffitum.

§.228. Denique Christum in Eucharistia à Reuerendissimo primùm Suffraganeo, tum

tum Ordinis Præpoſito Prouinciali, cœteriſque Patribus per vices deportatum, ſubſecuti ſunt duo Illuſtriſſimi Principes. Bãbergenſis & Oſnabrugenſis, quos proximè quidem tum duo eorundem RRmi. Suffraganei, tum Nobiles aulici ſtipabant; remotè verò; ingens huius Vrbis Ciuium multitudo conſequebatur.

QVARTA OCTIDVI SVPplicatio die Iouis primâ Iunij RR. PP. Franciſcanorum de ſtrictiore Obſeruantiâ.

IV. PArticularis Supplicatio ducta eſt die Iouis primâ, ſeu §. 229.
Kalendis Iunij â RR. PP. FF. Franciſcanis ſtrictioris obſeruantiæ, dictis ad Oliuas: quibus ſol confeſtim in duorum menſium confinio fecit negotium, nam aliam auram & quidem peiorem ſubſtituit pro verna quæ ſuperioribus diebus gratiſſimè afflauerat. Fecere tamen viri Religioſi & maioris quam omnia aduerſa animi, vt perruptis obſtantibus & obicibus importuni cæli, numeroſos producerent Ordines.

Principiò grandior adoleſcens vexil- §. 230.

I lifer

uijs vexillis, *SS.* Lipſanis in pluuiali veſte deportandis occupati *Proceſſionem* exornarant.

His proximus Religioſorum Ordo *SS.* Reliquias partim ferculis impoſitas, partim manibus circumferens. §. 235.

Et primo quidem in thenſa Crux magna deaurata à binis linteatis, Angelis trinis, vno tituli Reliquiarum gerulo, alijsque facigeris comitibus deportabatur. §. 236. I.

Capita SS. Gaudericij Epiſcopi Metenſis, & Sturmij Abbatis Fuldenſis â binis in Dalmaticis Diaconis geſtata. II. III.

Caput S. Gotthardi in ferculo, & SS. Simplicij & Martiniani ſimiliter capita poſt ternos Angelos Diaconorum manibus portata. IV. V. VI.

Rurſum poſt tergeminos Angelos, particulæ ſalutiferæ Crucis magnâ ex argento thecâ clauſæ in feretro circumlatæ, & â geminis Diaconis indentidem SS. Fabiani & Vrbani Romm. Pontiff. geſtata Capita. VII. VIII. IX.

Caput denique S. Bonifacij Archiepiſcopi M. Germaniæ Apoſtoli, conſimili apparatu eſt circumlatum. X.

Hinc XII. Angeli facibus albis VENERABILI præluxêre, quod ſub Vm- §. 237.

bellâ Rmᵒ. Aureliopolitanus Episcopus Suffraganeus Osnabrugensis primùm, deinde totius Ordinis Præpositus Prouincialis deportauit, duos inter Sacerdotes, sacram circumferentis trabeam leuantes.

§. 238. Interfuêre demum Supplicationi III. S. R. Imperij Ecclesiastici Principes. Bambergensis, Osnabrugensis, Fuldensis, cum Rmo. Paderbornensi Suffraganeo, & peramplâ aulicorum ciuiumque multitudine.

QVINTA OCTIDVI SVPplicatio die Veneris secundâ Iunij RR. PP. Augustinianorum Eremitarum.

§. 239. QVotquot IIII. Nonas Iunij cum RR. PP. Eremitis S. Augustini Supplicatum processerunt in VII. distinctos classes noueris.

§. 240. I. Antecessorem vexillum ex cœruleâ tenuique tela solitò longius gestantem (: in quo confixum sagitta, & supernè exæstuans incendio caritatis cor Sancti haud dubiè Augustini, cum hoc inscriptum lemmate: VVLNERASTI COR MEVM DOMINE depictum:) insequeoque

ſequebatur primo puerorum puellarumque catechetica claſſis, pijs ſe ſe inuicem cantiunculis laceſſens.

II. Alteram Claſſem ſub auſpicijs Diuæ Monicæ conſcriptam, (: cuius ſtatua religioſis amicta veſtibus poſt vexillum illi præferebatur:) Variæ tertiam Regulam profeſſæ Virgines aut Matronæ, cum maximo ſæcularium tum Virginum, tum Coniugatarum comitatu fecerant. §. 241.

III. Tertia fuit Fabrorum ferrariorum Sodalitas ad numerum CC. accedens, quam præuijs vexillis binis, Patroni ſui S. Eligij malleo armata ſtatua duas inter oblongas faces floribus ornatas duxerat. §. 242.

Quarta Lapicidarum fuit tribus, quæ poſt vexillum Statuamque Diui Auguſtini deducta numero ordineque iuſto, digna cum pietate progrediebatur. §. 243.

V. In quinta ſupplicantium claſſe ſtatua miraculoſa Beatiſſimæ Cœlorum Reginæ per quaternos rubris in togis baiulos inter binas elegantes tædas deportata duxit ſuos numero facilè LIV. clientes. §. 244.

VI. Sexta fuit Sodalitas S. Sebaſtiani M. cœteris & numero auctior, & hone- §. 245.

ſtate clientum celebrior, cuius prædicti Sancti Statua præuio vexillo inter duos facigeros initium fecit, quam proſequebantur LXXX. inſigni pietate Ciues, totidemque alij facibus inſtructi Optimates, ita vt vtrique agmini XXVI. Angeli arma Chriſti patientis deportãtes interiecti, agmen tædiferorum a prioribus eleganti variatione ſepararent.

§.246. VII. Tandem extrema Claſſis ipſorummet PP. Auguſtinianorum theſauros ſuos deferentium apparebat: Laico Ordinis linteato duce, vexillum elegans ex argentea Cruce ſuſpenſum præferente, cui bini eiuſdem Ordinis laici Fratres in Dalmaticis proximi, alijque deinde duo adiuncti procedebant mox SS. Reliquias deferentes ibant

§.247. I. S. Lucilli M. venerandum caput humeris baiulantes. Hos

II. Duodecim pluuialibus amicti Religioſi ſingulis SS. Lipſanis deferendis occupati ſequebãtur portãtes præſertim

III. Mandibulam S. Sebaſtiani ſub Ann. 1269. a generoſo viro Theodorico Hirtz de LansKron Roma Coloniam allatam, & ingenti Hierothecæ ſeu Monſtrantiæ incluſam.

§.248. IV. S. Crucem ſuam deinde famoſiſſimam,

ſiſſimam, bini ex Ordine Religioſi circumtulêre, multo auro argentoq; ſumptuoſam quidem, ſed cœleſti illo theſauro longè precioſiſſimam, quod venerandam, & miraculis claram Carnem complexa ſit, in quam olim Hoſtia conſecrata repentè conuerſa fuit, cui idcirco Acolythus Anteambulo ſacro ritu identidem incenſabat, quaternis in Dalmatica ſequentibus. Huius miraculoſæ Carnis partem alte ram Louanienſes habent, permiſſu Friderici a Sarvverden Archiepiſcopi Colonien: exorante Confeſſario ſuo Ioanne a Geſt Ordinis S. Auguſtini Theologo.

Pondus huius Crucis eſt ſeptuaginta octo librarum argenti, & cœlati ſunt hi in ea antiqui Rythmi vulgares. §. 249.

Dat du hier ſeyeſt/ſie bekandt
Dat ware Sacrament in Fleiſch gewandt
In dem groſſen Creutz ingedan
Den mit alden Brieuen bewaden
Ein perſon geſchenen offenbar gewirlichn

Denique CHRISTVM OPT: MAX: §. 250.
ſub noua rubea & fornicata vmbella VVoltherus Henricus a ſteuenſdorff. Ordinis S. Auguſtini Theologus, Vicarius

rius pet Thuringiam & Saxoniam designatus Episcopus Asſalonenſis, & Erfordiæ in Pontificalibus Eminentiſſimi Archiepiſcopi Principis Electoris Moguntini Vicarius,

§. 251. Poſt quem deinceps alij eiuſdem Ordinis Superiores eundem Dominum N. adorandum circumtulerunt cui V. ciuium honeſtiſſimorum paria è virgine cerâ facibus præluxere, ſenis Angelis comitantibus qui & ipſi tædis geſtandis occupabantur ipſam Sacerdotis Sacra Hierotheca onuſti trabeam duo ex Eminentiſſimi Electoris Moguntini nobilitate aulica Proceres ad latera ſubleuabant.

§. 252. Sacri porro Romani Imperij Principes Bambergenſis, Oſnabrugenſis, & Fuldenſis cum aulico comitatu atque ingens ciuium vtriuſque ſexus copia inſecuti, in qua etiam velut lumina huius Reipublicæ viri Conſulares aliquot eminuerunt.

* * *

Sexta

SEXTA OCTIDVI SVPPLI-catio die Sabathi tertia Iunij RR. PP. Ordinis S. Francisci Cappuccinorum.

CErte PP. Cappuccini *III*. Nonas *Iu*-nij, cum illis dies *S*abathinus obtigiſſet, tanta diligentia *S*partam ſuam, *S*upplicationem dico è ſuo templo deducendam adornarunt, vt vel tacito comitantium Magnatum & Populi circumfuſi teſtimonio laudem præ reliquis meruerint. §. 253.

Exordium fecerant apud eos linteati quidam paruuli anteambulones è ludo triuiali *S*. Cuniberti huc profecti, quos prælata Cruce, & quaternis facibus in perticam compoſitis Ludi Moderator dirigebat. §. 254.

Inter adultiores e Parochia Cunibertina primus ordo fuerat *S*odalium fœminarum *S*. Annæ copioſus, omnis ſtatus & generis Matronas, nobiles, plebeias, eminentes mediocreſque complectens, quas inter & *S*. Iacobi *S*odalitatem ex eadem *P*arochiali, magnum relinquebatur interuallum a promiſcua v- §. 255.

triusque sexus plebe, implendum.

§. 256. Alter supplicantum Ordo post purpureum Deiparæ labarum, & inter quaternas faces post S. Iacobi statuam prodijt C. fere Ciues complexus quibus plures honorati in Rep. viri ac Domini sese adiunxerunt.

§. 257. Tertio loco laudabilis illa ad fidei propagationem & sustentandos in gremium ecclesiæ reduces instituta Dominicæ Passionis Archifraternitas prodibat, quam præmisso vexillo geminos inter ephebos tædiferos, vir grauis pœnitentium sacco coopertus, baculum cruciatum gestans, ducebat.

§. 258. Eum ordine longo CXXX. eiusdem Fraternitatis Clientes canabinâ â talo vsque ad verticem defluente veste circumdati insequebantur, sub quo Christianæ humilitatis & compunctionis consueto tegumento, multorum Magnatum & Illustrium virorum, si non sericæ vestes, saltem grauissimi mores & magnifici incessus emicuerant, pars precario libello, seu Deiparæ corollâ, pars cruce armata, non pauci contribulati cordis Spiritu ardentes nudipedes gradiebantur.

§. 259. Vltimos horum XII. sub eodem habitu

bitu latentes musicos, Frater quidam Cappuccinus, Imaginem S. Sebastiani è pertica suspensam præferens â prioribus distinxerat.

Exinde ligneâ Cruce præuiâ bipartitum PP. Capuccinorum agmen videbatur, prius scilicet nondum Sacerdotio initiatorum, hoc S. Francisci egregia effigies circumlata ab altero XVII. Sacerdotum agmine separabat. §. 260.

Singuli vero Presbyterorum iniecta super religiosam Ordinis vestem stola, argenteis inclusa thecis SS. Corporum manibus lipsana deferebant, his præcipuè titulis prælatis clara; §. 261.

I. Brachium S. Quirini Martyris.

II. Brachium S. Cosmæ Martyris.

III. Dens S. Ioannis Baptistæ, & Spongia, quæ aceto plena porrecta Christo fuerat.

IV. Gladius quo SS. Cosmas & Damianus MM. obtruncati. Hæ Reliquiæ Rmæ Principis Essendiensis gratiosa voluntate Processioni immiscebantur,

De hinc post aliquot deuoti fœminei sexus paria proxime duo Sacerdotes pluuialibus amicti

Caput

Caput S.Stephani Papæ & M.circumlere. Sequebantur *VIII.* Variarum Ecclesiarum Vicarij seu Canonici, singuli minoribus inclusas thecis Reliquias ge-
§. 262. stantes.

Interpellabant hic Reliquiarum Ordinem Vrbis primores, infimi, medij
§. 263. toti precibus intenti, paria non minus C. & tandem

I. Statua Deiparæ Virginis argentea cubiti vnius magnitudinem exce-
§. 264. dens geminis comitata vexillis.

II. Alia eiusdem Virginis Matris ex auro, interpositis quaternis facibus, to-
§. 265. tidemque sequentibus tædiferis.

III. S. Vrsulæ Coloniensium Patro-
§. 266. næ pari magnitvdine Statua v. I. circumlucentibus facibus cincta; Et hæ per binos Sacerdotes Sæculares Dalmaticis amictos gestatæ fuerunt. Post illos ab alijs binis qui pluuialibus erant amicti; Canonicis

I. Caput S. Marsi Confessoris.

II. Reliquiæ S. Pinnosæ Martyris V. proferebantur, ex Illustrissimæ Principis Essendiensis sacello producta.

Hinc

Hinc quaternis præeuntibus tædis IV. in Pluuialibus præcipui Sacerdotes diuersarum Ecclesiarum Canonici, in argenteis & deauratis thecis, præstantes è sacris Sanctorum corporibus partes deportabant. Inter quas apparuit §. 267.

I. Brachium S. Basilij.

II. Brachium S. Andreæ Apostoli.

III. Brachium S. Clementis Martyris.

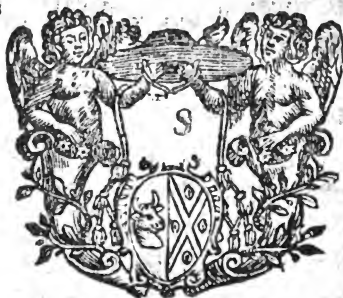
Quibus iucundo spectaculo VII. Magnatum Nobilium seu Principum Consiliariorum paria facibus armata insistebant. §. 268.

Hos V. vicissim Ecclesiastici Prælati in pluuialibus subsequebantur AA. RR. & Prænobb. Decani Magdeburgensis, & Herbipolensis. Reuerendissimi Suffraganei III. Paderbornensis, Herbipolensis, & Osnaburgensis, qui per ordinē Venerabile sub Baldachino certis quisque vicibus portauerunt, VII. Angelorum tædiferorum paribus intercedentibus, binisque è Familia S. Francisci linteatis Acolythis candelabra argentea præferentibus, geminisque item alijs, qui Christo proximè succedenti ex argenteis thuribulis suffitum aspirabant. Duo etiam PP. Cappuccini in Dalmaticis, Christi Opt. Max. ab alijs portati stipato- §. 269.

ſtipatores, alta voce Populo ſubſequenti Lytanias Omnium Sanctorum præcinuerunt.

§. 270. Denique agmen iterum iterumque clausêre III. Illuſtriſſimi S. R. Imperij Principes Bambergenſis, Oſnaburgenſis, Fuldenſis; quos longius ſubſequebatur Illuſtriſſima Princeps Abbatiſſa Eſſendienſis vnà cum ſuo Gynecæo, aliorumque Principum aulici Nobiles, & turba hominum innumera ſacrã pompam concluſerunt.

SEPTIMA ET VLTIMA Octidui Supplicatio die Dominica ipſâ Pentecoſtes ſacrâ, quartâ Iunij, ex RR. PP. Societatis IESV Eccleſiâ.

§. 271.

Eptimam particulariũ Supplicationũ curarunt die Dominica pridie Non. (ſeu 4. die) Iunij, quæ erat Pentecoſtes ſolennitas, R R. P P. Societatis Ieſu, quorum Col-

Collegium cum insigni Ecclesia coniunctum est vni de tribus Coloniensis Vniuersitatis florentissimis Philosophiæ ac LL.AA. Gymnasijs; quod ætate tertium à tribus Coloniensis Reip. Coronis Trium Coronarum nomen inuenit. Cuius Studiosi sicuti ex Collegio habent Doctrinæ & Virtutis Magistros, ita in Ecclesia eiusdem gratam & opportunam habent exercendæ pietati stationem.

Hi igitur, quos cœpi dicere Patres postremam Iubilæi octiduo celebrati processionem tanta frequentia Catecheticarum Congregationum ac Sodalitiorum (quæ ipsorum opera instituta religiosè & vtiliter conseruantur) adornarunt, vt propter populi ad vltimæ huius Supplicationis pompam confluentis multitudinem, iudicarim quodammodo denuo impleta illa Actuum de Pentecostes prima solennitate verba: *Erant omnes pariter in eodem loco.* Porro ordo Supplicantium fuit talis: §. 272.

1. Initium Supplicationi fecit Crux inter Angelos prælata, quam sequebantur vndecim classes puerorum ac puellarum Catecheticæ, vexillis proprijs distinctæ. Hæ ex totidem vrbis locis conuenerant, ac suauibus melodijs DEVM § 273.

laudabant

laudabant, inſtitutæ à ſuis, quos habent ex Societate moderatoribus.

§. 274. *II.* Inter has quas dixi, vndecim claſſes, & ſequentes ordines, diſcrimen faciebat S. Vrſulæ ſtatua, à quatuor Virginibus delata, & quatuor Angelorum comitatu honorata, quam ſtatim ſequebatur Vrſulanarum Sodalium agmen, ex Virginum ac Matronarum Deo, per ſimplicia vota, puerilis ætatis inſtitutioné, ac cætera pietatis officia iugiter ſeruientium numero comparatum.

§. 275. Quibus adiunxerunt ſeſe aliæ magno numero Virgines ac Matronæ liberæ & coniugatæ, Mariano Sodalitio adſcriptæ.

§. 276. Denique Nobiliſſimarum è Capitolio Canoniſſarum, tum aliunde profectarum numerus ac Religioſi inſtituti Virgines, quæ pridem in exilium actæ religioſiſſima præſentia ſua populum ad Deum exorandum incitabant.

§. 277. *III.* Hinc intercedens vexillum Angelicæ Sodalitatis alumnos à præcedenti fœminarum agmine diſcernebat. Erant autem Angelici Sodales in tres ordines diſtributi, prior tenebat ducentos, alter ducentos viginti, tertius ſexaginta ferè capita continebat; priorem vexillum,

alterum

alterum S. Michael inter ſex Nobiles purpura indutos, & face inſtructos, ac binos Angelos; Tertiũ B.M.V. ſtatua inter alios ſex nobiles prioribus ſimiles, & quatuor Angelos delata, præcedebat: ipſi verò coronis ac libellis precarijs erant decentiſſimè inſtructi.

IV. Poſt Angelicos Sodales iterum vexillum viſebatur, & ponè ſequebantur Adoleſcentes ac viri opificio ac mechanicis artibus dediti, quiq; coniugio nondum inito in Sodalitium Marianum ſunt conſcripti: Horum magnus numerus cum tranſiſſet, alius maior ſequebatur, ſolâ inſigni B. Aloyſij Gonzagæ ſtatuâ intercedente, quæ à quatuor Clericali habitu amictis, circumlata, quatuor facibus honorabatur. §. 278.

V. Poſt hos veluti ab nouo exorsâ Supplicantium Proceſſione, ferebatur Crux inter quatuor Angelos, quam continuo ſequebantur Sodales Mariani (dicti Minores) ex Eloquentiæ, ac Philoſophiæ nondum academico gradu donatis ſtudioſis conſcripti: quos tamen S. Catharinæ V. ac M. ſtudiorum huiuſmodi patronæ ſtatua, à quatuor clericali habitu decorè veſtitis, in eorum medio delata diſcernebat. §. 279.

§. 280. VI. Ab his vexillo pręclaro diſcreta cõparebat ingens ciuium ſodalitas ſub SSS. Trium Regum patrocinio ac titulo, quæ priore ſui parte plures CCC. numerabat, deinde intercedente S. Ignatij de Loiola, artificio & veſte ſacerdotali decori, ſtatuâ, poſteriore ſui parte non minus XC. ciuium Honoratiſſimorum facibus albis in ſtructorum continebat.

§. 281. VII. Hîc iterũ veluti ab nouo initio inchoaretur proceſſio, Crux velata cæruleâ telâ ê ſerico, præferebatur, quam ſequebatur Magna Sodalitas ſub titulo B. Mariæ Annuntiatæ, quæ ê Dominis ſæcularibus ac gradu Academico conſpicuis eſt conſcripta, in qua poſt vexillum, XXI. par Baccalaureorum poſt B. V. inauratam ſtatuam a duobus Ser^mi. principis noſtri Alumnis deportatam inter quatuor nobiles face allucentes, incedebant quadraginta paria Iuri ſtudentium, nec non Theologiæ ac varijs curijs vacantium ſimilis numerus, tum Licentiatorum ac Doctorum paria XXII. Denique aliorum Dominorum, qui ſe cum famulitio his adiunxerant, agmen copioſum.

§. 282. VIII. Loco iterum Crux inſigni magnitudine eaque argentea ferebatur inter

An-

Angelos, quos aliquot Ecclesiastici ordinis viri & presbyteri, à duodenis matura ætate & honore clarissimis viris, accensa face, deducti, sequebantur; Deinceps decem presbyterorum paria faces gestantium insigni ad pietatem spectaculo. Nam è vestigio illos alij Sacerdotes sacris vestibus ornati modo quaterni sacros SS. thesauros deferentes prosequebantur: Gestabant autem è Sacrarijs prolata onera cum insigni religione, angelis ternis intercedentibus quorum qui medius ibat, ex pertica conspicuum populo ostendebat Titulum proximè sequentium Reliquiarum. Prolata sunt autem omissis plurimis, alijs, quæ minoribus thecis comprehendebantur.

I. Caput S. Roberti Palatini monasterij nobilis ad Rhenum, Rupersberch cognominati auctor, cuius vitā quæ ibidem vixit, S. Hildegardis con- §. 283.

ſcripſit. Erat S. viri caput Hermis ſeu ſtatuæ pectorali ex argento fabricatæ incluſũ, cui aliæ duę pretioſæ & inauratæ thecæ in calceorũ formam cuſæ videbantur eſſe connexæ: vna harum formularum eiuſdem *S*. Ducis pedem ſiniſtrum, altera manũ ſeruabat. In quibus hoc plane memorabile non eſt tacendum, quod & oculi & is quem modo dixi pes Sancti, vſque modo adeo integra cum neruis ac pelle videantur, ac ſi nõ ita pridem is cuius ſunt defunctus fuiſſet.

§. 284. II. Os integrum de S. Annonis Colon. Archiepiſcopi brachio, incluſum argenteæ ſed cubitali thecæ. Hoc Adm. Rdi. ad Gradus B. Mariæ Capitulares, pro pijſſimæ humanitatis ſuæ affectu interfuturi præmittebant.

§. 285. III. Statua parua B. Mariæ V. miraculis illuſtrata, argenteo præcuſo amicta, quæ inter incendia & ruinas Achatiani templi Ann. 1621. ſalua permanſit

§. 286. IV. Caput Venerandum *S*. Achatij, qui eius quod modo commemoraui Templi, patronus, in magnificentiorem è regione Excitatam eccleſiam commigrauit. Hic S. Achatius Primicerius Militum qui in Armenia Adriano & Antonino Impp. belli aduerſitate fracti Deum

um verum didicerunt ab Angelo docti, atq; in monte Ararath (qui eſt iugum à Caucaſo propagatum) per omnes paſſionis Dominicæ gradus, in gloriam Crucifixi Domini noſtri ſunt ingreſſi 22. Iunij, numero millium Decem.

V. Caput S. VValburgis Virginis argenteæ ſtatuæ pectorali incluſum, cuius reliquum Corpus in Aureatenſi ciuitate miraculis claret §. 287.

VI. Inde duo Angeli ex argento reliquias S. Adriani M-Cryſtallinis Cylindris ſuſtinentes deportabantur §. 288.

VII. S. Lucretiæ V. & Martyris, ex Vrſulano exercitu Caput §. 289.

VIII. De S. Bernardi capite pars omni reuerentia digna, eaque peruetuſtæ ſtatuæ pectorali incluſa, quam Sacri Ciſtercienſium inſtituti exules gratioſo affectu coniunxerant. §. 290.

IX. S. Hildegardis Caput cum lingua, atque Corde eiuſdem Sanctæ, in huius feretro certare videbantur ars pia & Sanctitas, nam in pyramidis modum faſtigiatum erat, & per gradus SS. Capita & oſſa veneranda ita erant decenter compoſita, vt ipſius S. Hildegardis ſtatua pectoralis eandem pyramidem comple- §. 291.

 ret:

ret: quam vna cum *S*. Roberti capite exu-
les Virgines Coloniam asportarant.

§. 292. Pompam hanc porrò XLII. Angeli partim floribus spargendis, partim sistris quatiendis, alijsque decentibus ministerijs detenti successerunt. Hoc tam varium & ordinatum agmen VIII. præcipuorum Sacerdotum pluuialibus amictorum paria, minoribus inclusas thecis Reliquias deferētia, magno splendore comitabantur.

§. 293. Atque vt scena hæc non omninò esset muta ex summâ æde Cantores, Amplissimique Senatus tibicines, cornicinesque alternatim Deo Opt: Max: nunc chorales Cleri versus accinuêre, nunc pia syncharmata applausêre.

§. 294. X. Subsecuti è vestigio plerique è Clero principe hoc ordine viri. AA. RR. DD. Decanus & Præpositus *S*. Cuniberti. A. R. & Prænob. Decanus Magdeburgicus cum Rmo. Principis Osnaburgensis Suffraganeo præmissis tribus clericis, medio gestante mitram, totidemque alijs quorum medius Episcopale gestabat pedum.

§. 295. XI. Tum tribus decore amictis Angelis præeuntibus vnus Sacerdos *S*. Bonifacij, venerandam mitram præferebat:

de

de hinc Caput eiuſdem S. Bonifacij Epiſcopi Moguntini Germanorum Apoſtoli, bini pluuialibus amicti Sacerdotes detulere.

XII. Tandem raro, certè Coloniæ non viſo pietatis exemplo, cum Illuſtriſſimorum Principum Prodomos, quaternos ſæpe, ternos fere ſemper, mitris deferendis, totidemque alios eorundem Principum Sacellanos pedis Pontificalibus, & inter horum vtroſque Clericos totidem facibus albis occupatos cernere licuit, incredibile dictu eſt, quam varius animorum motus fuerit, quam ingens pietatis affectus, quando ſcilicet IV. Pontificali trabeâ amictos Imperij Principes Bambergenſem, VVormatienſem Oſnaburgenſem, Fuldenſem conſpexêre populi, benè de ſummâ rei ominantes, dum vſque adeo ipſos etiam Principes, cum ſuperioribus diebus aſſiduos, tum hoc vltimo præſertim die in omnem pietatem effuſos viderunt. §. 296.

VENERABILI demum SACRAMENTO, duo nobiliſſimi Moguntini Electoris Aulici è Virginè cerâ facibus præluxêre. VI. deinde Angeli, vno eorum argenteam nolam identidem comſante, altero argenteum Miſſale pro col- §. 297.

lectis ex illo ad ſtationes decantandis, deferente,reliquis IV flores è quaſillis ſuis liberali manu diſpergentibus: denique bini in albis veſtibus Sacerdotes Chriſto,Opt. Max: mox ſecuturo indeſinenter thus adolebant.

§. 298. Ipſum VENERABILE primus è Templo, & vltimus in idem illud tulit Illuſtriſſimus Princeps Herbipolenſis Secundus VVormatienſis, Tertius Fuldenſis, (Illuſtriſſimus Oſnaburgenſis pro ea qua eſt in Eccleſiæ ritibus obſeruandis atque curandis illuſtriſſima prudentia, cum Diaconus eſſet à deferendo abſtinere voluit,) tum deinde tres antenominati in Pontificalibus Vicarij, qui VI. Præſules vices in ſingulis Stationibus commutarunt, permanentibus in ſua ſemper ſtatione AA. RR. & Prænobb. DD. vito Godefrido à VVerdenavv Decano Herbipolenſi,& Adolpho ab Hundt in Saulheim Moguntinæ & Herbipolenſis prælato qui Epiſcoporum latera ſub vmbella inDalmaticis ſtipabant.

§. 299. Baldachinum VI. nobiliſſimi ſtudioſi adoleſcentes perpetuò portarunt, inter quos Philippus Ludouicus Baro a Reiffenbergh &c. tuncConuictor meus, quorum

quorum latera non inferioris Nobilitatis XI. minores facibus instructi & purpureo vestimento operti stapabant.

VENERABILE SACRAMENTVM proximè secutus est Eminentissimus Elector Moguntinus, facem e cera virgine dextra ferens, sequente illum aula & incredibili aliorum hominum turba, quæ tanta fuit, vt cum longo viarum tractu primi ad Societatis Iesu Templum redirent vltimos in exitu occupatos inuenirent. §. 300.

Finis tandem datus in Templo Collegij Societatis Iesu post secundam pomeridianam vbi intra Cancellos, qui aram supremã a reliqua Chori parte discernunt, Principes & Episcopi sacris induti in magnificè stratis sedilibus, Moguntinus autẽ a dextris ante Cancellos in magnifice strato consederũt, indulgẽtissimæ pietatis ac Maiestatis aspectu. Donec solenniter cantato Hymno Ambrosiano princeps Bambergensis, Collecta ante Altare prælecta, populum cum Dei omnipotentis benedictione dimisit. §. 301.

EPILOGVS.

§. 302. EN tibi, mi Lector, Coloniæ noſtræ ad domeſtica complurium Diuorum ſuorum puluinaria & Municipales Aras per integrum Iubilæi durantis octiduum ſolemniter Supplicantis pompam, en triumphum, en Eccleſiæ vrbiſque Agrippinenſis innumerabiles (: ex quibus fere integra corpora complura retulimus :) theſauros, quos tanta varietate diſtinctos, atque copia redundantes dum penſiculatius contemplor, non poſſum non ſatis Colonienſis Vrbis noſtræ ſummam dignitatem & ſanctitatem demirari, vtpote cuius vici & plateæ tot ſacellis & templis ſint exornata quot ipſa templa Sanctis.

§. 303. Vnde quod olim Eloquentiæ Latinæ parens vanè iactauit de Enna, verè poſſim affirmare de noſtra Agrippinenſi Colonia. NON VRBS EST, SED TEMPLVM, quod enim non dico Templum ſed quæ pene platea eſt, quæ non SS. Veſtigijs honorata, & Martyrum Sanguine ſit tincta? adeo vt etiam mænia SS. Glorioſa præſentia ſe calcata eſſe, & in bellis miraculo defenſa iure poſſint gloriari.

Cic. de officijs

Iccir-

Iccirco recte me facturum arbitror, §. 304.
si vt Magni Boëtij coniunx Romæ suum illud elegans & verum accinebat encomium,

O felix Roma! quæ tantorum principum
Es purpurata pretioso Sanguine
Non tuis laudibus, sed ipsorum meritis
Excellis omnem mundi pulchritudinem.

Ego non minus si non elegantia certè pietate plenum accinam vetustum iubilum Agrippinæ. §. 305.

Gaude fœlix Agrippina, Sanctaque Colonia,
Sanctitatis tuæ bina gerens testimonia.
Postquam fidem suscepisti, Ciuitas Prænobilis;
Recidiua non fuisti, sed in fide stabilis.
Gereonis cum bis nonis trecentena Côcio.
Et Maurorum trecentorum sexaginta Passio,

Te tinxerunt & sanxerunt: Virginumq; millium.
Vnde-

Vndenarum te decorum exornat Martyrium.
Engelbertus, Seuerinus, Cunibertus, Euergislus incly ti:
Agilolphus, Heribertus, Patres Vrbi præditi:
Fœlix, Adauctus, Albinus, Maurinus, Vitalis, Eliphius.
Hippolytus, & Paulinus, Evvaldi, Gregorius,
Fœlix, Nabor, & cum tribus Magis Vrbs Sanctissima,
Adsunt Machabæi, quibus polles famosissma.
Vt vobiscum, supplicamus Patroni propitij,
Gloriose resurgamus in die iudicij.

Auctua-

AVCTARIVM EXHIBENS SANCTOS NON ELATOS in Supplicatione nostra Coloniensi.

REcensui tibi, Amice Lector, non solum in augustâ illâ & maximè solenni pompâ Ann. 1634. ad diem 28. Maij circumlata Coloniæ SS. tam exulũ quam inquilinorum Corpora; & eminentem Clementissimorum Principum, Illustrissimi cleri, ac magnifici populi posteris memorandã pietatem, sed etiam ea quæ priuatis Religiosorum studijs, in publico æternâ digna memoria gesta fuerunt. §. 306.

Omisi vero tumbarum singularum ecthefes seu descriptiones morosas pertexere, eo quod sciam eas bona parte in Pretiosa, à me typis vulgata, Hierotheca posse legi; reliqua vero parte facile sis iacturã notitiæ facturus, sciens eas argenteas tum è vetere tũ nouo è Testamento deprom ptis Historijs exsculptis ornatas, tum veteris & non adeo gratæ musæ versibus inscriptas fuisse. §. 307.

Nec tamen ita sum rerum expers, vt in cæteris quæ recensui, nihil à me prætermis- §. 308.

termissum esse, velim censeri. Non fert hoc breuis libelli natura nec tempus mihi dabat iteratò instituta noui Iubilæi processio, quam huic meæ subnectam lucubratiunculæ. Illud tamen polliceri ausim, eum qui magnitudinem simul ac multitudinem rerum, personarumque à me obseruatarum ordinem perpenderit, tacita quod animum suum confessione inuenturum; decimam eorundem à se vel obseruatam non fuisse, vel iam tum è memoria penitus excidisse. Hoc si, vti nullus dubito, datum fuerit mihi, gratiam danti habebo: sin; est cur gaudeam, me non socordiæ in scribendo, sed Maiestati Coloniæ supplicis succubuisse, cui etiam extenta irati numinis manus ad tempus cessisse videtur.

§. 309. Sed quam tu, inquis, gratiam? Nimirum hanc, quam à pluribus scio, cum ea quam præstiti desiderandam; vt Sanctorum, & Ecclesiarum, Religiosarumque Congregationum, quæ tunc certis & bonis causis in publicum non processerunt, & à me nominatim indicatæ non fuerunt, reliquum prætexam catalogum, siquidem vti multa hominum millia tum priuatis ædibus, tum in Sacratis Deo claustris, paræcijs, ac Hospitalibus reman-

manſerunt, vel priuatis officijs, vel deuotione detenta: ita complura SS. Corpora tanquam præſidiarij ad Caſtra & ſarcinas cum ijſdem conſtiterunt.

Pugnabat enim Colonia non ſolum aperto marte & campo ſed etiam intra Caſtella, ædes dico ſacras, quæ priuatis ciuium tabernaculis, vti Cæli Cærulo ſtellæ minores ac maiores, ſunt in ſertæ, pugnabat planè ad pijſſimi Ezechiæ Regis exemplum, qui etiam Aſſyrias blaſphemias in domo Domini inter flebiles orationum ſingultus, Deo appendebat. §. 310.

Sed quod inſtitueram, nunc ago, ſcilicet eorum SS. Nomina recenſere, quorum corpora vel ob nimiam molẽ tumbarum, vel ob compagum & vectium infirmitatem properè expediri non potuerunt, vel vt domi orantibus eſſent ſenſibile & acre precandi incitamentum, imo adiutorium remanſerunt, cum non ſit dubitandum, quin ipſi in cælis vna cum interceſſione ſociorum ſuorum ſua ſuffragia coniunxerint, quos vnius loci copulauerat incolatus. §. 311.

Remanſére igitur imprimis in Metropolitana æde tanquam in totius Agrippinenſis Archiepiſcopatus arce SSS. Magorum, ſiue Trium, vt vulgo & frequenti- §. 312.

Fl. Lucius Dexter Sanctos tres magos Martyres dicit.

quentius dicitur, Regum tria Corpora, post altare Summum intermedio ambitu, Sacellum grande occupantia. Hi gentium ad Christum vocatarum & peregrinantium ad Sacra Loca, primitiæ, Christi ac Mariæ adoratores, Ecclesiæ Christi dotatores, Oblationum Sacrarum inchoatores, publici coram præsecutoribus Christi Confessores, stella miraculosa ex oriente euocati & ducti, ab Angelo reducti, in pace quieuerunt in terris honorati pariter & cælo; nã animæ illorum torrente voluptatis cælestis iugiter inebriantur apud Deum, Corpora adorantur apud Homines:

§. 313. Hæc vt in prolixo sim breuis, ex Oriente Constantinopolim, Constantinopoli Mediolanum, inde illo capto sub Friderico Barbarossa Imp. & Reinoldo Agrippinensium Archiepiscopo Coloniam magnifico triumpho & gaudio sunt adducta, vna cum alijs Corporibus SS. ex Italia rebellante abstractis, vbi ex eo tẽpore celebrantur accursu populorum, & à Deo honorantur gloria miraculorum

§. 314. Conduntur autem planè sumptuosa Hierotheca gemina, cuius superius fastigium continet Corpora SSS. Felicis, Naboris & Gregorij Spoletani Martyrium;

rum; eodem tempore cum tribus Magis I.II.III.
adductorum. Inferior verò Sarcopha- IV.V.VI.
gus ipsos *SS.* Tres Reges, de quibus
dicebam, concludit, spectabiles per mi-
nutissimorum cancellorum texturam o-
pe luminis perpetui. Medius in sinci-
pite capillum retinet castanei vt vide-
tur coloris.

Porrò in tumba, quæ est ad capita *SS.*
quatuor obseruaui Regum artificis ma- §. 315.
nu cœlatas icones, quarum vnius capiti
circumscriptum est nomen O T T O; is
est haud dubiè IV. eius nominis Im-
perator Henrici Leonis Bauariæ quon-
dam ac VVestphaliæ, Angariæque, &
plurium terrarum Ducis & Domini fi-
lius, de cuius mora Coloniæ sub Annum
Christi 1197. & 1215. pluribus disserui in
S. Engelberto typis vulgato pag. 20. &
55. quamquam ipsam Capsæ Regalis fa-
bricam non ignorem tribui Philippo
Heinsbergico Agrippinensium Archi-
episcopo, vti monet AEgidius Aureæ
Vallis Monachus, *in Henrico II. Leodien-
sium Episcopo, cap.* 45.

Reliquâ parte tumbæ circumcirca
tum XII. Prophetarum, tum XII. A- §. 316.
postolorum icones, præter Christi vitam
Passionemque, nec non Apocalypticas

B. Ioannis viſiones, & XII. Virtutes, cœlata, mirificam ſpirant ſæculi veteris pietatem, & ſingularem magnificentiã, adſcriptis hiſce verſibus ad ædiculam Hierothecæ:

§.317. *Corpora Sanctorum loculus tenet iſte Magorum,*
Indeq́ue ſublatum nihil eſt alibive locatum,
Sunt iuncti Felix, Nabor, Gregorius iſtis.

§ 318. De Translatione Sanctorum Magorũ ſcribunt Sigonius, Morio Hiſtoriographus Ciuitatis Mediolanenſis, Chapeauille in Henrico Leodienſi Epiſcopo. Item quomodo per Burgundiam translati Terræ Domino gratiam curandi ſtrumas contulerint; lege in Vita S. Huberti. Exſtat de Translatione Sanctorum Regum epiſtola Burchardi Notarij, qui de Mediolanenſi excidio quoque ſcripſit. Videatur & Godefridus Panthaleonita Monachus ad annum 1164. Cleinſorgius ad an. 1244. habet Diploma Indulgentiarum conceſſarum viſitantibus Tres Reges. Fl. Lucius Dexter ad ann. 68. Tres Reges Martyribus accenſet. In vita S. Procopij, 8. die Iulij Sibyllina

Pro-

Prophetia de Sanctis Magis habetur. Cũ ſacra Corpora quondã Coloniam transferrentur; vna dicuntur nocte in Erpell hoſpitata, ac propè Regiomagum cogente tempeſtate S. Apollinaris relictus eſt; de qua re librum edidit olim Theodericus Pauli.

II.

IN S. CVNIBERTI COLLEGIATA ſimul ac Parochiali Eccleſia, qua Rhenus ab vrbe delabitur, præter Sanctos Cunibertum & Evvaldos geminæ ſunt argenteæ tumbæ complectentes, altera SS. Thebæorum, altera Vrſulanæ Sodalitatis Reliquias excellentiores. §. 319. VII. VIII.

III.

IN RELIGIOSARVM TERTIARIARVM in der Römersgaſſen SACELLO eodem tempore Bonnenſe Canonicorum Collegium, planè diues habebat depoſitum, vnam nimirum inſignem Tumbam Sanctorum Caſſij, Florentij, & Malluſij Thebæorum Martyrum. Hi ſub Diocletiano & Maximiniano Herculio Auguſtis, eâdem quâ S. Gereon tempeſtate, & cauſa, Bonnæ pro Chriſti fide ſanguinem fundere non dubitarunt, & ideò coronas triumphales meruerunt in Cœlis, & glorioſum no- §. 320. IX. X. XI.

men in terris. Corpora eorum Reinoldus Agrippinensium Archiepiscopus eleuauit; rubente quidem, sed sicco sanguine apud ipsa inuento, cum iam septingentis annis sub terra recondita quieuissent; quorum festus dies agitur sexto nonas Maij.

Colon. Chron & archiua.

IV.

§. 321. In S. Aegidii Sacello Abbas & Religiosus Sigebergensis, è gloriosa Diui Benedicti familia cœtus, quinque insignes Hierothecas seruabant; in quibus

XII. XIII. XIV. XV. XVI.

sacra Sanctorum Benigni, Innocentij Thebæi, Victoris, Demetrij Corpora, & Caput S. Vitalis, nec non manus, & aliæ Reliquiæ de Corpore B. Ioannettæ continebantur discretis loculis.

V.

§. 322. In Sancti Panthaleonis Cœnobio, Reuerendissimus & inter Imperij Principes Illustris Prælatus Hugo

XVII. liberorum & exemptorum Helmstadiensis & VVertinensis Monasteriorum Abbas, sui Fundatoris S. Ludgeri Hierothecā repositâm habebat. Hic Mimigardeuordensis, seu, vt nunc vsus habet, Monasteriensium ProtoEpiscopus Apostolico Spiritu, ex S. Gregorij Vltraiectini Episcopi S. Bonifacij discipuli instru-

instructione, plenus, tempore Caroli M. post debellatos cis & vltra Visurgim Saxones, parti eius gentis datus est Episcopus a Beato Hildeboldo Agrippinensiũ Archiepiscopo, sub Ann. 804. consecratus, posteaquam per duodecim annos commissam sibi Ecclesiam Presbyter rexisset, mitram fugiens; in qua deinceps variâ & magnâ miraculorũ gloriâ, solida iecit eius, quam in præsentem diem seruant, Religionis Catholicæ fundaméta, ipsius Dioecesani.

Idem cum circa Annum 795. in hæreditario suo fundo ad Arnapham (vulgo Eruatem fluuium, qui prope Nouesium Rheno miscetur:) orasset, visione diuina edoctus est, de conuertendo in Cœnobium patrimoniali saltu VVenesvvaldt dicto, qui in Rurigauia, hoc est, Erygri tractu situs erat. §. 323.

Itaque ad Pontificem Maximum Leonem III. eo, quo is electus erât, anno profectus, potestatem impetrauit construendi Monasterij in VVerda Ruræ, id est, Insula prædicti fluuij, & quas â Pontifice accepit Reliquias Saluatoris nostri, seu Dominici Cruoris, Beatæque Mariæ Virginis, & duodecim Apostolorum, eas perpetuo gestauit secum, ad qua- §. 324. *Ex Archiuis.*

quarum memoriam etiam instituit Monasterium.

Tandem cum manè die Dominica xxv.
§. 325. Martij Cossfeldiæ ad populum verba fecisset, & Billerbecam vicum Diœcesis suæ contendens, peracto Missæ sacrificio conquieuisset, languore correptus, sequenti nocte migrauit è vita Anno 809. cuius egredientis anima tanto fulgore cœlum irradiauit, vt Aquisgrani idem fulgor fuerit conspectus.

§. 326. Corpus defuncti Monasterium VVestphaliæ metropolim aduectum, in Crypta seu Sacello, quod est iuxta eminentem Beatæ Virginis trans aquas; in eadem vrbe turrim, triginta dies quieuit, donec à Beato Hildegrimo fratre eius & Episcopo, ex Imperatoris mandato ablatum, ternas vitalis sanguinis guttas è nare submissas Monasteriensibus affectus sui testes reliquit, & VVerdæ prid. S. Marci est illatum.

Ibidem in S. Pantaleonis Basilica seruabatur argenteis inclusum loculis S.
§. 327. Maurini Abbatis & Martyris corpus, in eius Ecclesiæ ac Monasterij fundamẽtis
XVIII. inuentum tempore S. Brunonis Agrippinensium Archiepiscopi, cum hac inscriptione

ſcriptione lapidis loculum claudentis: *Hic requieſcunt oſſa bonæ memoriæ Maurini Abbatis, qui in atrio Eccleſiæ martyrium pertulit ſub die quarto Idus Iunij.*

VI.

IN BRAVVILERENSIS AVLAE SACRARIO Religioſiſſimus in Chriſto P. ac D. Ioannes Munch pro tempore Prælatus S. VVolphelmi tertij Abbatis Bravvilerenſis Corpus ſeruabat ob belli tempeſtates: De quo Beato viro alius vt ſpero erit mihi pluribus agendi locus, nunc paucis admoneo ſub Henrico imp. & Heriberto Colonienſi Archiepiſcopo, vtroquê ſanctiſſimo principe Canonicum Metropolitanæ Eccleſiæ Coloniæ factum, ad S. Maximini prope Treuiros Sanctitatis famâ & diſciplinæ religioſæ vigore, vti hodieque eſt, florentiſſimum religione Imperiale monaſterium euolauiſſe, tum ab his qui ipſius virtutum deſiderio illecti erant videlicet populo & Hermanno nobili Archiepiſcopo Colonien. reuocatum, atque diuerſis locis præfectum, tandem Bravvilerenſi monaſterio eſſe præpoſitum, vbi quanta animi magnitudine, zelo, ac pietate illuxerit, declarat locus inter SS. illuſtris, & miraculorum gloria eidem

§. 3. 8.

XIX.

eidem post mortem concessa: Obijt An. 1091. x. Kal. Maij, seu 22. Aprilis: cuius suffragantibus meritis præclarè idem locus Religionis & sacræ disciplinæ famâ floret, & studio virtutis, quę in vicinos sese pagos aliquot annis cum laude & vtilitate insigni diffudit.

Addo Epitaphium S. VVolffhelmi tertij in Bravviler Abbatis, à Surio, vti & alia quædam, in eius vitâ præter missum,
§. 224. quod est tale:

Ars abit, Imperium, stirps, gloria diuitiarum.
Forma perit; carnis flos erat, ecce cinis.
Quare VVolffhelmus Abbas mansura secutus,
Victima grata Deo clauditur hoc loculo:
Serpens cautelâ, plus simplicitate columba,
Retinuit Patrum nomen & officium,

Iam tauro denas Maÿ soluente Calendas
Corpore pausauit, spiritus astra colit.

VII.

In Sagellvm S. Norberti Religiosissimus in Christo P. ac Dominus §. 330.
Norbertus Horricheim Steinfeldensis,
ex Præmonstratensiũ sacro ordine Abbas XX.
tutius seruandũ B. Hermanni cognomẽto Ioseph eiusdem ordinis ac loci quondam Religiosi Corpus transtulerat. Hic Beatus patria Agrippinensis, sua in Deiparam Virginem deuotione, ad maiorem filiali familiaritatem cum eadem ineundam peruenit, vnde & nomen sponsi eiusdem accepit.

Ex hoc fonte mutui affectus crebra cælestium rerum manifestata veritas illi §. 331.
profluxit, vt Euangelicum prophetam iure censere possimus, ei imprimis debet multum Agrippina nostra, idcirco quod de B. Vrsulæ ac Sodalitij ipsius mysterijs multa à Deo perquirens, fœliciter didicit, ac scripto prodidit, quæ in Vrsulanâ Historiâ seu vindicijs PP. Societatis Iesu nihil dubito quin adducent.

§. 332. Mortuus est inter pietatis opera apud Monasterium Virginum Cisterciensium III. Non Aprilis feria V. Paschæ, & IV. Nonas feria VI. sepultus Anno 1236. æra comuni seu Bedæ, aut 1235. æra minore, quæ propria est Dionysij. Translatus autem in Steinfeldense Monasterium magnifice ibidem honoratur. Cuius vitam præclare notis illustratam edidit nuper Anno 1627. Chrysost. van der sterre, vno duntaxat apochrypho incautè nimis adiuncto.

§. 333. Eodem in S. Norberti Sacello conseruabatur Brachium S. Simonis Apostoli pelle & carne satis illæsum, qnod Gerardus Bonnensis Præpositus ante annos quadringentos Seinam tulit.

§. 334. Deinde pars de ligno Dominicæ Crucis ex Ellensi Virginum Monasterio, cuius miram historiam in Staurologiâ meâ Coloniensi retuli.

§. 335. Postremo præter Sanctorum alios thesauros Mandibula Aurei oris, S. Ioannis Chrysostomi Archiepiscopi Constantinopolitani dico.

* *
*

CATA-

CATALOGVS.

Diuorum quorundam Coloniæ, qui licet in verâ sanctitate floruerint, nondum tamen portatilibus Hierothecis donati, nonnulli etiam Apotheosi necdum honorati sunt.

VIdeo saltu subinde opus esse in longâ viâ, vtar eo in aliquot recensendis Sanctis, quorum Corpora Sacratissima, nondum in Tumbas portatiles aureas aut argenteas reclusa, quædam etiam sufficiente eleuationis honore fortasse nondum sunt condecorata, sed breuissimè recensebo, vt quorundam res alteri occasioni reseruentur, cum instituta noui Iubilæi Supplicatio maiorem properandi necessitatem, in hâc lucubratiunculâ edendâ mihi imponat. Itaque præter recensitos, erant §. 336.

VIII.

IN METROPOLITANA AEDE S. Irmgardis Virgo Comitissa Zutphaniensis hanc Ioannes Isaacius Pontanus *in historiâ suâ Geldriâ pag.* 88, suspicatur Godscalcj §. 337. XXI.

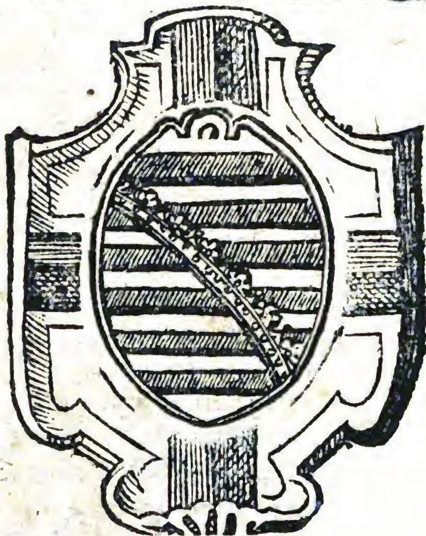
Zut-

Zutphaniæ Comitis aut filiam, aut sororem. Mihi ex Archiuis certum est, Fratres ipsi fuisse: Beatum Hermannum Humilem S. Pantaleonis Abbatem, de quo alibi, atque Ropertum Comitem, & ab hoc Ropertum Nepotem. Irmgardem lignea Crucis imago miraculosè allocuta est, & benedictione impertijt, *vti in Staurologia Coloniensi scripsi, pag.* 15. Eadem Irmgardis Romam, quo ter est peregrinata, sacris cineribus, aut terrâ SS. XI. millium Virginum cruore tincta allatis, gratiosum vicissim munus a Papa recepit videlicet capitis S. Siluestri partem, quam Coloniæ donauit contributis oppidis Resâ & Calcariâ. Dies ei sacra est quarta Septembris.

XXII. §. 338.

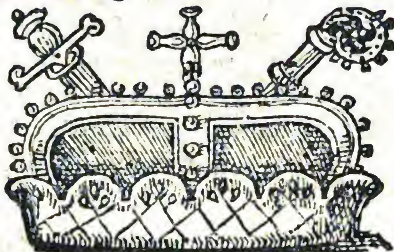
In eadem Metropolitana S. Gero Confeſſor Colonienſis Archiepiſcopus, cui ritê electo, cum Otto II. Regalia cōferre moraretur, Angelus adiutor acceſſit: Nam is Imperatorem non ſolum ad Regalium munus promptiſſimo animo conferendū impulit, ſed etiam ad inſignem amicitiæ cum eo vſum permouit. Hic reuelatione diuinâ admonitus, vt in colle arboribus conſito ad præterfluentem riuulum Monaſterium ædificaret, euocato ex S.Maximini apud Treuiros Cænobio Beato Sanderado, cum varia ſuæ Dioe-

 ceſios

cesios loca explorasset, apud Viperam fluuium in Leicheling Cœnobium Benedictinum moliebatur, donec forte interueniente Clericidio, & Deo reuelante intermissum est opus, negotiumque alio in loco aggressus est, quem nunc Gladbach dicimus, (: Molengavv & Molensem tractum archiua appellant, prope Milēdunck, Molenarck, Milford &c. in quibus partibus etiam Mediolanium Ptolomæi fuisse nouimus, quod quidam nimis temere in Monasterium Vvestphaliæ transferunt:) Illic dum nouo operi insisterent excisi & deuastati templi rudera inuenerunt & sub inuerso Baptisterij saxo absconditum Caput S. Laurentij Archileuitæ & Martyris, cum alijs sacris Lipsanis, & documentis præclaris: quę ante annum DCCCLIV. Religiosi incolæ timore Hungarorum defoderant. Plerique enim Clerici Rhenum inter & Mosam sacros thesauros, aut in cisternis aut in Sarcophagis absconderant ipsi loco cedentes. Vitam S. Geronis edidi *in pretiosa Hierotheca Coloniensi*. Exstat Anno 973 Geroni concessum ab Ottone Cæsare Diploma, in quo amplissimi venandi piscandique Archiepiscopi Coloniensis limites definiuntur

tur

tur, prout eos in diplomate ſcribit indulſiſſe Patrem ſuũ Diuæ memoriæ Ottonem I. & Ludouicum Regem. XXIII. §. 339.

Hermannus ex Comite Palatino Rheni ſecundus huius nominis Archiepiſcopus, ob morum ſanctitatem & generis ſplendorem cognomento Pius, & Nobilis: filius Ezzonis ſeu Erenfridi Palatini & Mathildis filiæ Ottonis II. Cæſaris Sanctiſſimorũ Coniugũ; Pilegrimo Archiepiſcopo ſub An. MXXXV. in ſede Colonienſi ſurrogatus, multis etiam cumulauit beneficijs: nam Collegium ad Gradus B. Mariæ V. inchoauit, Sanctorum Seuerini, Vrſulæ, Nicolai in Bravviler, cœteriſque alijs Collegijs & Monaſterijs de ampliſſimis prouidit fundis, & Suſatum Oppidum, effoſſo S. Cuniberti Corpore Diœceſi ſuæ vendicauit duello (: quod arbitrandi genus eo tempore vſitatum & licitum erat :)

NB. In Ecclesia B. Mariæ V. ad Grad. ſepultus eſt à B. Annone, Cuno Bau. Dux, Hermanni noſtri ex Ludolpho Zutphan. Comit. Fr. Germano, Nepos. Ludolphus C. ſepultus eſt in Brauvveiler.

B.

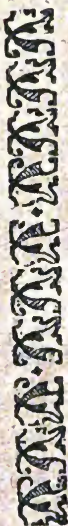
B. VVolphelmum ornandæ Diœcesi suæ euocauit ex San-Maximiniano Trerensi, & B. VVazonem Leodiensibus impetrauit, consecrauitque Antistitem. Huius quoque tempore auspicioque Gepa B.Leonis Papæ IX. soror & Nouesiensis Abbatissa in Patriam Coloniensem S.Quirini Corpus Roma Nouesium intulit. Ipse S. Vdalrici Augustæ Vindelicorum Episcopi festum diem celebrari Coloniensibus instituit, motus præcipuè miraculo ramusculi, quem Erenfridus Hermanni Pater supra naturæ ordinem in manibus B. Vdalrici subitò efflorentem proiectum in terram collegerat. Niuellensi Ecclesiæ, in qua soror eius Adelheidis Abbatissam egerat, nobiles fundos à Cæsare impetrauit. Consecrauit Ecclesias Vltraiectinam, Stabulensem, Paderbornensem, & Goslariensem, atque ipsemet verbo Dei prædicando abundantibus cum lachrymis insistebat, & quanquam Pontificale munus ipse exerceret, vt ostendi, maioris tamen boni intuitu, primus, quantum retrospiciendo assequi possum, inter Episcopos nostrates Vicario in Pontificalibus fuit vsus. Henricum IV. infœlicem Augusti filium sacro baptismatis

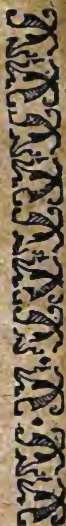
tis fonte abluit & corona regali insigniuit. Ipse peregrinatione SS. Apostolorum limina honorauit, & B. Leo IX. Sanguine ipsi coniunctus Hermannum Coloniæ inuisit, atque eum & Successores Archiepiscopos donauit priuilegio, vt sint perpetuò S. Iohannis ante Portam Latinā Cardinales & Archicancellarij Romanæ Ecclesiæ, vnde aliquis Cardinalium se *Cancellarium* solet profiteri *Vice* Archiepiscopi Coloniensis, *vt est apud Alphonsum Ciaconium videre*, quod nomen *Vicecancellarij* inter S. R. E. Cardinales adhuc durat. Scripsit ad Hermānum Franco Leodiensis Scholasticus opus subtile de quadratura circuli. Cum Hermannus XX. circiter annos Ecclesiam Coloniensem laudabiliter rexisset, prophetico spiritu prædixit, S. Annonem successorem sibi fore, & cum opinione Sanctitatis obdormiuit, sepultus in Metropolitana Coloniæ ecclesia.

IX.

In S. Gereonis Regia Basilica requiescit S. Hildeboldus Confessor, Archiepiscopus Coloniensis, Sancti Ludgeri ordinatione, ac Ludouici Pij, Imperatorum Germanicorum Secundi consecratione, præter virtutes ac gratiam Dei XXIV. §.340.

clarus. *Vitam edidi in preciosa Hierotheca Coloniensi sicut & eius, qui sequitur.*

§.341. XXV. In eadem Basilica S. Hildebertus seu Hildegarus, Præsul Coloniensis. Hic equi lapsu attritus S.Suiberto votum fecit, & conualuit; gratiam ergo redditurus Sancto, eundem è terra apud Cæsaris Insulam leuauit. Martyrio affectus est. IV. Calend. Iulij.

342. ooo. Ibidem Sanctorum Thebæorum & Maurorum Martyrum insignis numerus honoratur.

X.

In Collegiatâ S. Seuerini Ecclesia. B. Teddo, eiusdem Ecclesiæ quondam Præpositus, ex illustri Saxonum origine, floruit sub Ann. 860. Ad Episcopatum Cameracensem euectus, quod relictâ quiete, & S. Severini Tutelaris Patroni sui obsequio, animarum curæ se applicasset, temeritatem suam deflebat, tandem Coloniam reuersus, correptus febribus, 4. Septembris die obijt, miraculis à morte clarus. §. 343. XXVI.

XI.

IN VALDÈ INSIGNI S. ANDREAE COLLEGIATÂ B. Enfridus Eleemon. *Cuius vitam edidi.* Quidni enim iste in horum numerum veniat, sanctitate conspicuus Decanus. §. 344. XXVII.

Deinde Venerabilis inclusa Heylica, cuius ad 15. Ianuarij meminit Menologium Cisterciense. §. 345. XXVIII.

Denique ibidem S. VVeribertus seu VVillibertus Archiepiscop. Coloniensis dicitur requiescere, à quo putatur ædificata Ecclesia in VVeri- §. 346. XXIX.

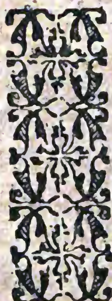
 ber-

berteskirchen, modo VVermbertskirchen appellant, vbi ius Patronatus & Decimæ Andreaticis competunt. *Vide Cratepolium in SS Germaniæ, Canisium, & Ferrarium 11. Septemb.*

XII.

§.347. xxx.

In Collegiatâ ad Gradus B. Mariæ Virginis Beata Ricchezza, soror B. Hermanni Nobilis Archiepiscopi Coloniensis, Comes Palatina, Poloniæ Regina Vidua, in medio templi, edito Mausoleo conspicua, *cuius res gestas nuper conscripsi.*

XIII.

§.348. In S. Georgij M. Collegiatâ Ecclesiâ.
xxxi. Venerabilis Euerhardus, ad Diui Iacobi,

bi, quæ penè contigua illi eſt Eccleſia, Parochus, ſi adſcribi non debuit, certè taceri non meruit. Floruit Anno 1188. Cuius vitam & virtutes, Cæſarius Heiſterbacenſis, vir Sanctus Menologio Ciſtercienſium inſcriptus, plurimum extollit: *Sanctum Euerhardum & Religioſum*, appellans, *quem ſplendor multarum virtutum illuſtrem fecerat, quique erat liberalis, humilis, caſtus, affabilis, pauperum Pater, Religioſorum ſuſceptor, totius Chriſtianæ Religioſitatis amator, Deo charus, toti Ciuitati acceptus, iuſtus, religioſus & propter ſanctitatem reuerendus*, &c.

XIV.

In Capitolinâ Beatiſſimæ Mariæ Virginis Eccleſiâ. Diua Plectrudis, Hugoberti Bauari Filia, (:*Puppieni ſeu:*)Pipini Heriſtallij Vidua, imò Repudiata, Beatæ Noitburgæ Mater, Capitolinarum Virginum Fundatrix, quãdo de Palatio ſæculi fecit Nobiliſſimũ Aſceteriũ Chriſti An. ferè 700. §.349. XXXII.

§.350. XXXIII. Ibidem B. Ida Abbatiſſa, Hermanni Nobilis Archiepiſcopi Colonienſis ſoror, cuius rogatu ad S. Annonem ſcripſit Anſelmus Leodienſis Canonicus Hiſtoriam Leodienſium Epiſcoporum. Vtramque calamus meus celebrauit. An autem ſit alius ibidem S. Ebregiſus è Trumoniâ Eburonum Oppido, in huius B. Idæ Capitolinam Eccleſiam, ab eo S. Euergislo, quem S. Bruno ex Tungris in S. Cæciliæ tranſtulit, quærenti Aegidio Aureæ Vallis Monacho, alias, Deo dante, reſpondebo.

Hiſtoriâ Leodienſê tom. 1. pag. 68. vide

§.351. ooo. Denique in eiuſdem Eccleſiæ Capitolinæ muris, ante annos Nongentos, plures inſerti ſunt, tam Thebæorum Martyrum, quam Vrſulanarum Virginum Sarcophagi, quorum certum numerum etſi velimus edicere, non poſſumus.

XV.

§.352. ooo. In S. Vrſulæ & SS. Sociarum Virginum ac Martyrum Eccleſia Collegiata, tot Sancti, quot pene petræ, quando ipſos parietes SS. oſſibus veſtitos & tectos videmus, ſolum Martyribus obſitum calcamus, planè exoſculandum,

In

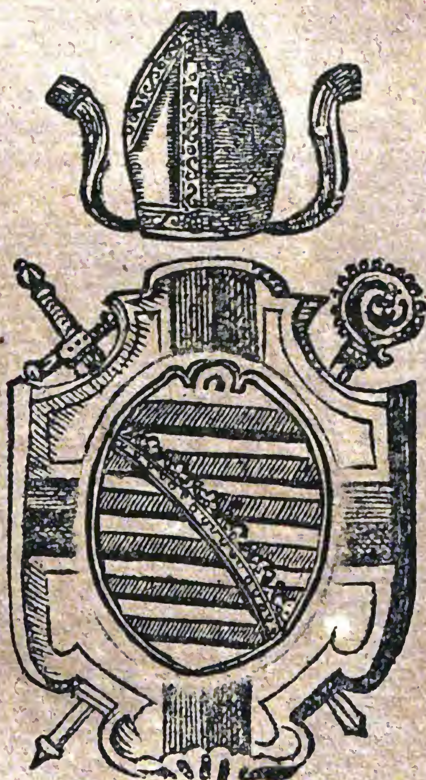
XVI.

In S. Cæciliæ Ecclesia Collegiata, §.353. eodem planè calculo ineo numerum 000. Sanctorum.

XVII.

XXXIV. §.353.

IN Abbatiali Pantaleonitica Beatus BRVNO Magnus genere, Magnus virtute apud sæculum, & quod est amplius, apud Deum gloria: Is Diuæ Mathildæ & Hērici I. Regis Filius, Ottonis Magni Imperatoris Frater, Coloniensis Archiepiscopus & I. Sacer Dux, tanta gessit ingressus Epi-

ſcopales curas, vt verè de eo ſcripſerit non nemo, quod ſingulorum annorum geſta, ſpatioſa volumina requirant. Eſt autem ingreſſus eiuſmodi curas Anno æræ communis 953. circiter, perturbatis valde temporibus: ſed magno conatu ſol iſte nubes tandem diſſipans attulit Regnis ſerenitatem, Eccleſiis pacem, adeò vt Occiduarum Imperij partium pro Rege curam gerere cogeretur. Quæ administratio Colon. Eccl. mirificè, ſacris imprimis Sanctorum Theſauris ditauit: ſiquidem vndecunque conquiſita Corpora ipſorum ad Sponſæ ſuæ ſacraria deuexit tantâ auiditate, quantâ alij opes. Demum ſanctiſſimam vitam beatâ morte concluſit apud Rhemos Anno 965. inſtante v. Idus Octobris. Corpus eius octauo die Coloniam relatum in S. Panthaleone conditum: ſiquidem eundem locum ſingulariter dilexerat. Nam vt primum ad Archiepiſcopatum euectus eſt, Hadamaro Fuldenſi Abbate Romam ad Dominum Apoſtolicum miſſo, Pallium cum Reliquiis S. Panthaleonis in hoc ipſo loco feſtiuè ab reduce acceperat, ruinas veteris Monaſterii miſertus honorans Reliquias ibidem recondidit, & Venerabilem Chriſtianum I. Abba-

Abbatem pręclarum, & structuramRegalem deinceps imposuit. Nam cum idem Christianus x. annis veteri præfuisset Monasterio, xxxvi. aliis Nouo præsedit. Mortuus Anno 998. æræ communis, sed Prosperi 1001. xii. Calend. Aprilis, sedente Gregorio V. & Coloniensi sede vacante Euergeri morte.

S. Priuatus Coloniam aduectus â Beato, de quo mox dixi, Brunone est constructo Oratorio honoratus, vt B. Bruno in Testamento suo profitetur. *Vide Hierothecam meam preciosam. pag. 69.* §. 354. XXXV.

In eadem quoque Ecclesiâ Beatus Hermannus I. Cognomento humilis, Noui ad S. Pantaleonem Monasterij Abbas IX. tumulatus est. Hic ex Comitibus Zutphaniæ genus ducens, elegit magis esse abiectus in domo Domini, quam habitare in tabernaculis peccatorum, seu filiorum huius mundi. Cœpit præesse circa Annum Domini 1082. Inter eius insignia opera etiam est Oratorium S. Crucis & XII. Apostolorum honori ab ipso constructum & Ann. 1094. Indictione. 2. IV. Nonas Iulij ab Hermanno III. Coloniensi Archiepiscopo dedicatum. Moritur Anno 1121. sub Callixto II. Pontifice, & Hermanno §. 355. XXXVI.

Colonien. Archiepiſcopo cum ſanctè præfuiſſet annis 39.

§. 356. XXXVII. Ibidem Venerabilis Theophania, alias Theophanium Imperatrix Ottonis II. Vxor, & B. Gregorij Porcetani in Diœceſi Colonienſi Abbatis ſoror, notiſſima ex hiſtorijs. *Vide apud Surium 23. Aprilis, in vitâ S. Adelberti: cap. 16.*

XIIX.

In S. Martini Maioris Abbatiali S.

§. 357. XXX8. Pinnoſa Virgo & Martyr ex Societate S. Vrſulæ.

§. 358. XXXIX. S. Mimborinus ſcotus Monaſterio S. Martini duodecim annis Abbas præfuit, obijt anno Nongenteſimo ſeptuageſimo quinto, ſanctitate plenus. *Lesl. lib. 5. Marian. Scotus lib. 3. Hugo Menard. in Martyrolog.*

§. 359. XXXX. Beatus Helias Abbas S. Martini maioris, qui & S. Pantaleonis Abbatiæ regimen ſuſcepit poſt B. Folbertum Abbatem circa annum Domini 1019. inter æui ſui Abbates ſcientiâ & vitâ inſignis. Fuit B. Heriberto Archiepiſcopo adeo familiaris, vt ei â Deo reuelata fuerit inimminens mors Archiepiſcopi, vnde etiam eidem in extremis adfuit, & Sacramenta

exitus

exitus ab eo ſibi S. Archiepiſcopus præberi voluit. Pilegrimum alioquin pium Colonienſium Pontificem aduerſantem habuit, & illius ea propter mortem prędixit; Cum diu optimè præfuiſſet, deceſſit pridie Idus Aprilis, ſub Ann. 1042. Henrico III. imperante, Hermanno Nobili eius nominis Colon. Archiepiſcopo. Sepultus, ad S. Martinum, in S. Benedicti Sacello.

Hæc decerpta ſunt ex bonis Authoribus & manuſcriptis Catalogis Abbatum qui in mea Bibliothecâ habentur. §. 360.

XIX.

In S. Ioannis Baptiſtæ Parochiali ecclesia Sex Sanctæ B. Antoninæ Virginis & Martyris Sociæ, in Virginitatis æque ac Martyrij propoſito, vna cum S. Vrſula paſſæ.
XXXXI.
XXXXII.
XXXXIII.
XXXX4.
XXXXV.
XXXXVI.

XX.

In Eccleſia S. Crucis RR. PP. Prædicatorum Beatus Albertus Magnus, Ratisbonenſis Epiſcopus, cuius vita cum paſſim teratur Studioſorum manibus, volui quædam ſingulariora attexere, hęc nempe. Anno 1271. ante Concilium Lugdunenſe, §. 361. XXXX7.

dunense, fundamentum Chori Ecclesiæ Prædicatorũ S. Crucis, in solida petrâ secundum veram formã Geometricam posuit. Reuersus autem B. Albertus de Concilio cœpit diligenter intendere operi, sumptu corrogato per Archiepiscopum Coloniensem & beneuolos viros, riteque ante mortem completo ædificio eleganti ac sublimi in honorem S. Cruci consecrauit. Idem Albertus Crucem Dominicam ante Chorum supra Odæum ob omni populo conspicuam in alto suspendit, eamque multis Sanctorum impleuit Reliquijs, plurima etiam Sanctorum pignora in eandem intulit Basilicam, partem comprimis magnam de ligno viuificæ Crucis miraculose ab eodem approbatam, à S. Ludouico Sacro Prædicatorum Ordini & B. Alberto deuotissimo Francorum Rege collatam: Item de Corona spinea, & plura alia, quæ ex Parisiensi Vrbe Ecclesiæ suæ adduxit. Tandem Anno 1280. sub Archiepiscopo Siffrido de VVesterbergh annos natu 88. die 4. post festum S. Martini Episcopi ad fœliciorem vitam transijt, & posteritatis animis opinio Sanctitasis inhæsit. Papa demum Gregorius XV. viuæ vocis oraculo festum eius diem extendit

Vide Stauroloogiam Colonien. pag. 22.

d

de qua re habeo hoc, quod communicem pio cum Lectore testimonium.

Nos Carolus miseratione diuinâ, Tituli Cæsarij Presbyter Cardinalis, Madrutius nuncupatus, cum R. P. Fr. Petrus Baptista Olisponensis, Prouincialis Teutoniæ Ordinis Prædicatorum exhibuisset. S. D. N. Gregorio diuinâ Prouidentiâ Papæ XV. Cedulam tenoris supradicti, & humiliter supplicasset Sanctitatem suam, vt dignaretur ampliare, & extendere Festum Beati Alberti Magni, Magistri S Thomæ Aquinatis, Doctoris Ecclesiæ, ad Diœcesim Ratisponensem, ad instantiam Serenissimorum Ducum Bauariæ, & Neoburgi, ab Illustrissimi & Reuerendissimi Episcopi Ratisponensis, sua Sanctitas in audientiâ particulari per nos habitâ, die XXI. Mensis Septembris. Anni 1622. ad petitionem nostram viuæ Vocis Oraculo concessit, vt prædictum festum B. Alberti Magni pro nunc celebrari etiam possit, per Capitulum, & Clerum in Ecclesiâ Cathedrali Ratisponensi modo, & formâ, quibus celebratur in prædicto Conuentu Prouinciæ prædictæ Teutoniæ Ordinis Prædicatorum, sicut de vno Confessore Pontifice. De quâ extensione, ne aliquando dubitari contingat, ex authoritate Nobis â præfato S. D. N. viuæ Vocis Oraculo attributâ, fidem facimus indubiam per præsentes, quas ad

huius-

huiusmodi effectum propriâ manu nostra, ac Secretarij nostri infrascripti subscriptas, nostrique soliti sigilli impreßione communitas fieri iußimus. Datum Romæ in Aedibus nostris, sub Anno â Natiuitate Domini 1622. Die vero. 24. Mensis septembris, Pontificatus prælibati Sanctißimi Domini nostri Papæ Gregorij XV. Anno II.

C. Cardinalis Madrutius

Locus Sigilli:

Iacobus Antonius Rigottus Secretarius.

§. 362.

xxxx8. S. Vndelina Martyr Regina ex Societate Vrsulana per Beatum Albertum
ooo. Magnum impetrata Ecclesiæ PP. Dominicanorum cum CCC. Corporibus ex eadem sacra societate, interque illa Sanctarum IV. Filiarum B. Vndelinæ: Neque enim ignorare fas est, ad illa XI. Millia Virginum è patrio solo profecta, accessisse multa Virginum ac Coniugatorum per viam agmina; vt alibi ostendetur.

XXI.

XXI.

In Eremitarum PP. S. Augustini Ecclesia Diuus Constantius, è Thebæorum Legione Martyr, cuius Canisius meminit in Germanico Martyrologio, & ad diem 22. Martij Philippus Ferrarius & alij. §. 363. XXXX9.

XXII.

In Cartusia Beata Maria de Ostervvick Virgo requiescit in Oratorio per Theodoricum de Morsa Archiepiscopum Coloniensem ædificato. Virgo admirabilis, & non vulgaris Sanctitatis, magna meritis. Obijt. Anno salutis. 1547. xxx. Septembris. Hoc eius ibidem Epitaphium. §. 364. L. *Sacrar. Agripp. pag. 210.*

Virginibus Virgo præfulgens illa Maria.
Cuius erat Genitrix Ostervvick hâc cubat vrnâ.

Sunt in eadem Domo Cartusiana sepulti plures quos Canonizationis quidem honore carentes, apud Deum nihilominus pro nobis intercedere minimè dubitamus. Qualis quem Auctarium Sanctorum Belgij ad xxx. Septemb. diem recenset PETRVS BLOMOVENA est §. 365. LI.

eſt, veræ Sanctitatis Alumnus, qui quod mortale fuit, hîc depoſuit, natus Lugduni in Batauis, vbi cum Parentes contagioſa peſtis corripuiſſet, & ipſe infans eadem inficitur; cognati ſiquidem, (: quid non auri ſacra fames! :) deſiderio opum, quas illo ſuperſtite iure non poterant, per ſcelus vindicare non verebantur. Ergo infantem ad Matris defunctæ vbera applicant, non vitam, ſed mortis alimentum hauſturum, verum nihil Diuina Prouidentia, hominũ impios conatus illudente, efficacius; vtpote, quæ infantem ſeruauit, & per pueritiæ annos magna innocentia tranſeuntem, ad Cartuſianum beatiſſimum (: tantum à reformandi neceſſitate, quantum â ſæculi ſtrepitu remotum :) Ordinem Coloniæ deſtinauit, in quo vitam ita tranſegit, vt nunquam lethale crimen admiſiſſe rectè credatur. Præfuit dehinc Cartuſiæ Colonienſi annis xxx. angelica prorſus vita, cum ab ephebis integram mentis & corporis virginitatem ſeruarit, inter manſuetos manſuetiſſimus ipſe Lachrymarum piarum tanta copia redundabat, vt ad conſuetam illarum frequentiam palam celebrare erubuerit, in quarum imbribus tandem anno ſalutis

M.D.

M. D. XXXVI. piè defecit. AEtatis LXX. Professionis XLVIII.

Ex eodem Auctario SS. Belgij Nostratibus annumero Venerabilem Patrem HENRICVM ab EGHER CALCARIENSEM è Ducatu Cliuiæ oriundum qui mirâ Sanctimoniâ semper resplenduit. Ecclesiarum Collegiatarum S. Georgij M. Coloniæ, & S. Svviberti in Cæsaris Insulâ primum Canonicus, jmo & in Parisiensi Vniuersitate & in Cæsaris aulâ Theologus, cum mentis oculo vanum & fallax huius sæculi negotium agnouisset, remotam ab illo penitus Cartusiensium Regulam ANNO MCCCLXV. natus ANN. XXXVII. arripuit, in quâ tantũ se exercuit, vt omnibus nõ solũ verbo & linguâ, sed etiã opere ipso, in ipsis quas pie quæsierat latebris plenissimè præluxerit. Præfuit Cartusiæ Colon S. Barbaræ annis VII. Domibus item eiusdẽ Ordinis prope Arnheim in Geldriâ ANNIS V. & Bethlemiticæ in Ruremundâ ANNIS V. quin & Argentinæ XII. In quarum regimine dilectæ sibi solitudinis & contemplationis memor in negotia, quæ fugerat, non est immersus: nam in illius amplexus exæstuans non quieuit, donec ægre licet obtenta ab officio libertate ad

§. 366. LII.

Vide Martyrologiũ Canisii

Arnold. Bost. de Illust. Cartusi. Pet. Dorland in coron. Cartus. li. 5. cap. 10.

quietis, silentij & solitudinis secreta susurria Coloniam reuersus, tandem bonis omnibus & virtutibus plenus, post annos XLIII. in ordine pientissimè exactos, obdormiuit in Domino. Anno Salutis M.CCCCVIII. XX. Decembris.

§. 367. LIII. *Ex Bauariâ piâ R. P. Matth. Raderi Soc. Iesu.* Venerabilis Pater IOANNES IVSTVS LANDSPERGIVS è Bauariâ oriundus, non debet hic excludi, cum in prima adolescentia Coloniæ Agrippinæ ingenium literis, mentem virtutibus excoluisset, amore Sanctioris vitæ, Diui BRVNONIS AGRIPPINENSIS CARTVSIANORVM PARENTIS institutum secutus, XXX. totos annos laudabiliter in Cartusia Coloniensi exegit, ieiunijs, vigilijs, flagellis, cilicijs, & alijs pœnitentiæ laboribus corpusculum suum assiduè macerans, strenuus sensuum carnisque castigator, & mundi contemptor. Prioratum Domus Cantauij, (: vulgo Vogelssangh:) prope Iuliacum ex sola obedientia multis annis administrauit, quantumuis propter loci humiditatem suæ naturæ prorsus contrariam ex vomitu Sanguinis sæpius ad mortem vsque ægrotaret. Ex Zelo Catholicæ fidei, vel ideo sæpius eum vitæ tæduit, quod grauissimas præuideret Ecclesiæ ruinas

nas, animarumque damnationem, quas per libros Erasmi & Lutheri aliorumq; Ordinis sui desertorum cerneret corrumpendas. Tandem post infinita spiritualis misericordiæ opera A. MDXXXIX. Spiritum Deo Sanctissimè reddidit, in festo S. Tiburtij. Animam eius Sancta & illuminata Deoque vnita Virgo MARIA ab OSTERVVICK per SS. Angelos ad Cœlum portari aspexit.

XXIII.

In S. Ioannis Hierosolymitanorum Ecclesia S. Cordula Virgo & Martyr ex Societate XI. mille Virgg: quæ metu mortis absconsa, cœterarum Sociarum Virginum neci superfuit, sed quando earum coronas in spiritu agnouit, auidè & ipsa Passionis calicem de manu persecutorum acceptum bibit. 22. Octobris. Eius Corpus sæculo duodecimo, reuelatione diuina monstratum est Fratri Ingebrando de Zurckze Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani integerrimo Religioso, atque præsente Beato Alberto Magno Ratisbonensi Episcopo leuatum è terra, in eo pomarij loco, qui Monumento saxeo designatus sic vncialibus inscribitur litteris. §. 368. LIV.

Hic inuentum est Corpus B. Cordulæ Virginis & Reginæ, quæ post mortem SS. Virginium in naui latuit. Præsidente Ioanne Papa Vigesimo Primo, & Reuerendo Patre Domino Sifrido Archiepiscopo Coloniensi, nec non Regnante Glorioso Principe Domino Rudolpho Romanorum Rege. Anno Dominicæ Incarnationis Millesimo, Ducentesimo, Septuagesimo Octauo, in die B. Valentini Martyris.

§. 369. S. Constantia Martyr ex S. Vrsulæ
LV. Sodalitate, annis quinquaginta post inuentionem S. Cordulæ in eodem reperta Hierosolymitanorum Fratrum pomario. Simile ibidem Monumentum habet, cui hæc verba incisa: *Anno Domini 1327. hic inuenta est S. Constantia Regina:* Non omittam hoc loco dicere, quod contra insecta & venenata animalia conconsueuerunt pij homines accipere pulueres ex illa terra, quæ sepitur his Monumentis SS. Cordulæ & Constantiæ MM. eâque pestem illam profligare.

XXIV.

§. 370. In Sacra Machabæorũ Ecclesia S. Po-
LVI. stulatius Archiep. & Martyr, præfractũ
§. 371. teli ferrũ adhuc fronti incussum habens.
LVII. Sancti Follarius, Marculus, Ma-
18. LIX. critius Episcopi.

SS. Ge-

SS. Gerasma Regina, Adrianus, Iuliana, Babyla, Victoria, Aurea, omnes cum innumeris alijs Sanctis ex Vrsulana Societate Martyres, quantos enim exercitus ad Martyrium ciere potuerit primitiuus fidei Zelus, cum Neophitorum in Indijs nostro sæculo historias euoluimus, facilè perspicimus. vsque §. 371. LX. LXI. OOO. §. 372.

SS. Quirillus Sacerdos, & Sigillindis Virgo. LXII. LXIII.

XXV.

In S. Clarae Monialivm Conventvali. §. 373. LXIV. &c. LXXVI.

Sanctæ Duodecim Virgines Martyres è Societate Sanctæ Vrsulæ.

XXVI.

In S. Maximini Avgvstinianarvm Regularium §. 374.

Præter Sanctum Gorgonium ex Sotate Vrsulana plurima etiam Sanctorum Corpora asseruantur quorum numerum nullo calculo exprimere licet. OOO.

Cætera omitto studiosius ex Sacellis singulis conquisita recensere, quod vt spero alius sit ista tractandi locus futurus: cum illis, quæ in medium attuli, Lectori gratiam habuisse, ac aliqua par- §. 375.

te sacrum desiderium explesse possim videri.

ECCLESIAE COLONIENSES diuersorum Sanctorum quasi man-
§. 376. siones & statiua.

Finiam igitur quando Familiarum tum Religiosorum, tum Religiosarum, nec non Parœciarum, Hospitaliumque
§. 377. nomina quorum in solenni pompa ratio haberi non potuit, enumeraro. Nam
Ad normam Sanctorum Patronorum nostrorum Præsidiariæ Legiones se conformarunt, Congregationes videlicet illorum, qui hac vice publico in Cleri procinctu non comparauerunt, statiua & vigiliarum speculas priuatis in templis obseruando, nempe vndecim Religiosorum ædes seu familiæ. Nouendecim Parochialia Templa, Tringinta Virginum Asceteria, & Quatuordecim Hospitalia, quorum omnium iste erit Catalogus.

FAMILIAE RELIGIOSORVM.

§. 378. I. DD. Teutonici ad S. Catharinam
II. DD. Teutonici iuxta Carmelitas, vulgo Traiectenses.
III. Religiosa domus RR. Sacerdotũ Melitensium SS. Ioannis & Cordulæ.

IV. Reli-

IV. Religiosa domus RR. Sacerdodotum Antonitarum.
V. RR. Canonici Regulares ad Corporis Christi.
VI. Domus RR. Clericorum S. Hieronymi in VVidenbach.
VII. RR. PP. Carthusiani.
VIII. RR. PP. Societatis Iesu.
IX. RR. PP. Birgittani in Syon.
X. RR. PP. Discalceati Carmelitæ.
XI. Alexiani Fratres.

PAROECIAE.

I. S. Columbæ.
II. S. Martini Minoris. §. 375.
III. S. Laurentij.
IV. S. Albani.
V. S. Petri.
VI. S. Mariæ in Lieskirchen.
VII. S. Lupi.
VIII. S. Iacobi.
IX. S. Ioannis Baptistæ.
X. S. Mariæ ad Indulgentias.
XI. S. Pauli.
XII. S. Mariæ Magdalenæ.
XIII. S. Brigidæ.
XIV. S. Mauritij.
XV. S. Apostolorum.
XVI. S. Cuniberti.

XVII.

XVII. S. Christophori.
XVIII. S. Ioannis Euangelistæ.
XIX. S. Mariæ in Pasculo.

ASCETERIA VIRGINUM.

§. 380. I. SS. Machabæorum Benedictinæ.
II. S. Claræ Conuentuales.
III. S. Mariæ in horto. Cistercienses.
IV. S. Mariæ in Syon Birgittanæ.
V. S. Maximini. Regulares Augustinianæ.
VI. S. Apri. Cistercienses.
VII. S. Agathæ. Benedictinæ.
VIII. S. Mauritij. Benedictinæ.
IX. Ad Albas Dominas. Canonissæ Regulares.
X. S. Gertrudis. Dominicanæ.
XI In Maiori Nazareth. Regulares Canonissæ.
XII. S. Reinoldi. Benedictinæ.
XIII. Clarissæ auff dem Filtzengraben.
XIV. Clarissæ in der Klöckergassen.
XV. S. Bonifacij Conuentuales.
XVI. S. Michaelis. Regulares Augustinianæ.
XVII. S. Nicolai. Regulares Augustinianæ in Burghoff.
XVIII. In Minori Nazareth. Tertiariæ Franciscanæ.

xix. Carmelitiſſæ In der Buttgaſſen.
xx. S. Vincentij. Tertiariæ Franciſc.
xxi. In Agno auff der Burghmauren. Auguſtinianæ Regulares.
xxii. S. Ignatij In der Stolckgaſſen. Tertiariæ Franciſcanæ.
xxiii. Franciſcanæ Tertiariæ reformatæ vulgo Capucciniſſæ.
xxiv. S. Apolloniæ Im Mommerßloch. Regulares Auguſtinianæ.
xxv. S. Franciſci In der Reimerßgaſſen. Tertiariæ Franciſcanæ.
xxvi. S. Annæ Im Leimbgen auff der Breiderſtraſſen. Tertiariæ Franciſc.
xxvii. Moniales Seruitarum è Regione S. Laurentij.
xxviii. Im Cederwaldt in der Schmirſtraſſen Auguſtinianæ.
xxix. In der Clauſſen prope S. Catharinam Benedictinæ.
xxx. S. Eliſabethæ prope S. Antonium Auguſtinianæ.
xxxi. SS. Trinitatis. In der Achterſtraſſen. Auguſtinianæ
xxxii. In Pœnitentia auff dem Eygelſtein Regulares Auguſtinianæ.
xxxiii. Im Loffs Conuent. Conuentuales Franciſcanæ.
xxxiv. S. Nicolai Orphanorum in platea S. Ioannis.

xxxv. Discalceatissæ In der Kupffergassen sub Ordinario.

xxxvi. Discalceatissæ In der Schnurgassen sub PP. Discalceatis.

HOSPITALIA.

I. Omnium Sanctorum auff dem Eygelstein.

II. S. Hereberti in Immunitate S. And.

III. Ad S. Martinum maiorem prope S. Brigidam.

IV. S. M. Magdalenæ ad Diui Gereon.

V. S Iodoci in Immunitate Ecclesiæ Capitolinæ

VI. S. Quirini non procul â S. Panthal.

VII. S. Agnetis ad SS. Apostolos.

VIII. S. Spiritus iuxta Metropolitanam

IX. Ad S. Vrsulam è regione S. Apoll.

X. S. Laurentij prope S. Catharinam

XI. Im Ippertwaldt auff dem Katzenbuch iuxta Armamentarium.

XII. S. Ioannis Baptistæ in platea lata

XIII. S. Crucis in eadem platea.

XIV S. Nicolai Orphanorum in platea S. Ioannis.

Atqui hic esto Finis operis ad D.O.M. cui hæc omnia seruiunt Gloriam æternam. Sub censurâ S. Romanæ Ecclesiæ.

INDEX, CVIVS NVMERVS significat paragraphos marginales, P. præfationem.

Colo-

Fuld.

S. Ioan.

S.Pan-

S.Tho-

FINIS INDICIS.
SEQVITVR ORDO 1639.SERVATVS ET

IVBI-

IVBILÆVM NATIONALE
pro Germania
S. D. N. VRBANI VIII.
Ad diuinam opem in præsentibus Germaniæ necessitatibus implorandam.

FERDINANDVS *Dei & Apostolicæ Sedis gratia, S. Ecclesiæ Coloniensis Electus & Confirmatus Archiepiscopus, S. R. I. per Italiam Archicancellarius & Princeps Elector, Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatus natus, Episcopus & Princeps Paderbornensis, Leodiensis, & Monasteriensis, Administrator Hildesheimensis, Berchtesgadensis & Stabulensis, Comes Palatinus Rheni, vtriusque Bauariæ, VVestphaliæ, Angariæ & Bullionis Dux, Marchio Franchimontanus, Comes Pirmontensis, Lossensis, Longiensis & Hornensis* &c. *Venerabili Clero, & vniuersis ac singulis Christifidelibus Ciuitatis & Archidiæcesis nostræ Coloniensis salutem in Domino sempiternam.*

ADhuc Germania peccatis nostris iram Dei prouocantibus fœdè passim ab hostibus laniatur, vt membra de-

ceat reliqua licet ſana, corpori miſerè ſauciato compati, & quibus poſſunt modis, cum humanæ vires impares ſint, ſubſidiaria cœlitum ope ſubuenire. Arma Nobis inprimis ſpiritualia ſunt arripienda, & primò radix flagellorum iſtorum, peccandi ſcilicet licentia, ſuccidenda, quæ ſola venenata ſtirps tam acerbos fructus, & Germaniæ patriæ noſtræ tantas peperit tot annorum calamitates.

Deinde ſerijs Deus (corde prius à peccatis purgato) precibus à ſingulis inuocandus, vt dum videt D*eus pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis*, filiorum ſuorum hactenus ob peccata ſua iuſtè caſtigatorum lachrymas, cordis gemitus, preces, vitæq; & morum conſtantem emendationem, *per viſcera miſericordiæ ſuæ*, placatus, culpis nobis condonatis, pœnam etiam ijs debitam clementer remittat; Quem in finem glorioſiſſimus Imperator noſter FERDINANDVS III. pro Germaniæ ſtatu & ſalute ſollicitus, à S. D. N Vrbano Papa VIII. Iubilæum ampliſſimum impetrauit, vt illo cuncti

Ger-

Germaniæ populi inuitati, ad ſeriam incumbant peccatorum pœnitudinem, vitæq; prioris correctionem, vt culpis, & ijs debitis pœnis per tot præſcripta pietatis officia expiati, coniunctis tot millium votis & orationibus, diuinam facilius exorent clementiam, quo afflictiſſimis Imperij rebus ſubueniat, & flagella, quæ quotidiè minatur acerbiora, viſâ populi ſui fidelis ſeria pœnitentia, cohibeat, & *præcipiat Dominus Angelo percutienti, & conuertat gladium ſuum in vaginam.* 1. Paralip. cap. 21.

Cuius tanti theſauri, confidimus in Domino, omnes & ſingulos, tam è Clero ſeculari & Regulari, quam fideli populo, eò ſe diligentius participes reddituros, quod ad id ipſa Pentecoſtalis Spiritus S. ſolennitas nos per ſe inuitare debeat, vt ille verus *dator munerum* & *conſolator optimus Spiritus paraclitus* afflictam reſpiciat tot gemitibus exoratus patriam noſtram & ſoletur tot afflictiſſimorum Germaniæ populorum in extremis miſerijs conſtitutorum lachrymas, miſereatur ſuppli-

cum, ob tot ruinas pagorum, ſolitudines Oppidorum, vaſtationes Regionum florentiſſimarum; vniat tandem AMOR ILLE ÆTERNVS (*in cuius manibus ſunt corda Regum*) Principes & Reges Chriſtianos vt *fiat cor vnum, & anima vna credentium*: ille qui *donum Dei altiſſimi* eſt, exercitibus noſtris, & Ducibus *fortitudinis* donum impertiat, quo malignis hoſtium conatibus, & reſiſtant viriliter, & fideliter, feliciterque arma promoueant, vt pacem tandem optatam nanciſci mereamur.

Pepercit quidem in tanta Germaniæ vaſtitate Diuinæ Maieſtatis infinita bonitas Archidiœceſi noſtræ magna ex parte, quam, *vt pupillam oculi ſub vmbra alarum ſuarum* fouit indulgenter iam per quinquennium; nec dubitamus, quin inſignis illa, & ante eum annum vix viſa pietas, & cultus ſingularis Patronorum Ciuitatis noſtræ & Archidiœceſis Colonienſis (quorum tunc ſacras Reliquias in ſolennibus variis ad eam rem inſtitutis ſupplicationibus ad diuerſa templa circumlatas, magna religione fidelis populus piè

fuit

fuit proſecutus & veneratus) obtinuerit illam Dei, Deiparæ & Cœlitum omnium tam Colonienſis Ciuitatis noſtræ toties clandeſtinis hoſtium conſilijs, & inſidijs appetitæ, quam totius Archidiœceſis noſtræ diuinam & cœleſtem prorſus protectionem & cuſtodiam, vt non tantum eluctati ſimus, Dei ope, ſumma hoſtium nobis parata diſcrimina: ſed agrorum etiam donati fertilitate, vt copia frugum patriæ noſtræ vicinorum potuerit inopiam ſubleuare, & quaſi aſylum eſſe, quo exules ſe reciperent, vt tuti ab hoſtibus protegerentur. Iterum Sancti iſti tutelares, Patroni noſtri (quorum præſidio, & fideli cuſtodia, in tantis vicinorum locorum excidijs ſtetimus) inuocandi nobis ſunt, ijsq; non Archidiœceſis tantum noſtræ, ſed totius Germaniæ ſtatus calamitoſiſſimus commendandus.

Præſertim ſancti tres Reges, S. Gereon cum tot centurijs Martyrum, S. Vrſula cum vndecim millibus Virg. ac Mart. (quorum etiam Eccleſias intra Coloniam viſitandas, extra verò eam à ſingulis

 Archi-

Archidiaconis atque Decanis Ruralibus duas Collegiatas, vel Parochiales, aliasve, vel vnam etiam nominandam, designamus) sedulò sæpiusq; sunt inuocandi: *hi enim sunt*, teste S. Basilio, *qui* nostram obtinentes regionem, quasi quædam turres contra aduersariorum incursum refugium exhibent, nec vno in loco se clauserunt, sed in multis locis hospitio recepti, multorum patrias ornauerunt. Paratum hic est Christianis auxilium. O sanctum chorum! ô communes generis humani custodes, legatos *apud Deum potentissimos*! His fidissimis custodibus hoc exulceratissimo tempore, & Archidiœcesin nostram, & totam Germaniam committamus: Nam de his non minus, quam de sanctis Angelis D. Bernardus exponit ea verba Isaiæ: Super muros tuos Ierusalem constitui custodes tota die, & tota nocte, & in perpetuum non tacebunt. Qui sancti, potentia quidem minimè iam ipsis Angelis impares sunt, affectu autem & misericordia, eo Nobis fortè germaniores existunt, quo natura coniunctiores,

iunge

Iunge & tolerantiam earundem paſſionum & miſeriarum, in quibus nos pro tempore adhuc verſamur; Nihilne amplius miſerationis pro Nobis, vel ſollicitudinis operabitur in mentibus Sanctorum, quod & ſe tranſiſſe per eas, procul dubiò, meminerunt? Nonne iſta ipſorum vox eſt, tranſiuimus per ignem & aquam, & eduxiſti nos in refrigerium? Quid? ipſi tranſierunt, & nos in medijs ignibus vel fluctibus derelinquent? nec ſaltem manum porrigere dignabuntur periclitantibus filijs? non eſt ita. bene tecum agitur ô Mater Eccleſia, bene tecum agitur in loco peregrinationis tuæ; de cœlo & de terra venit auxilium tibi; qui cuſtodiunt te, non dormitant, neque dormiunt, Cuſtodes tui Angeli Sancti; vigiles tui Spiritus & animæ iuſtorum.

Vtinam & Nos non dormitemus in cultu & veneratione eorum, & tam prompti ſimus quindenis diebus indictis, eorum ardenter depoſcere ſuffragia, quam ipſi parati ſunt (vti iam quinquennio exacto ſumus experti) ſequentibus etiam tem-

poribus nos defendere, & ab hostibus liberare.

Ideo de venerabilis Capituli nostri Metropolitani consilio pariter & assensu mandamus Omnibus ac singulis Ciuitatis & Archidiœcesis nostræ Coloniensis Pastoribus & Concionatoribus, vt fideli populo, seriò feruenterque proponant extremam Germaniæ necessitatem, oblati thesauri à S. D. N. VRBANO VIII. magnitudinem & vtilitatem, Sanctorum Archidiœcesis nostræ Patronorum per quinquennium ab vltimo Iubilæo prætterlapsum fidelem custodiam, vt grati pro tanto, nobis licet indignis collato beneficio, accendantur omnes, vt maiore mentis ardore, Dei & Patronorum implorent opem, & Archidiœcesi nostræ, totiq; Germaniæ hoc & sequentibus annis tutelam, & contra hostium insultus defensionem obtineant.

Satagant verò quotquot animarum curam gerunt, ne vel vna quidem suarum Ouium desit Officio, quin tanti se boni participem faciat, non tam sua, quam totius

tius Germaniæ, & Imperij Romani causa, veremur enim, ne paucorum, imò fortè vnius etiam occultis sceleribus irritata diuina Maiestas, Germaniæ minetur, quod ob vnius Achan peccatum toti fuit Israëli his verbis minitata. Non poterit Israël stare contra hostes suos, eosq; fugiet, quia pollutus est *anathemate*, & quòd longè magis horrificum est, *Non ero vltra vobiscum, donec conteratis eum, qui huius sceleris reus est*. Hoc quamuis vnius Achan peccatum erat, tamen vniuersos perculit, *vt non se solum quisq;* (ait S. Augustinus) *curet in populo, sed inuicem sibi adhibeant diligentiam, & tanquam vnius corporis, & vnius hominis alia pro alijs sint membra sollicita. Scrutemur igitur vias nostras*, ne nostro vitio, totum Imperij corpus luat, & Deus, qui hactenus vni nostræ tot annis pepercit Archidiœcesi, tarditatem istam acerbitate compenset flagellorum.

Confidimus autem in Domino, quem in Pastoribus & Concionatoribus Ciuitatis & Archidiœcesis nostræ Coloniensis hactenus experti sumus in mandatis

 nostris

noſtris ſalutaribus promulgandis debitum zelum & ardorem, adeoq; in populo fideli pijs monitis obſequendi promptitudinem, & alacritatem cum inſigni pietate, eandem & auctiorem hoc periculoſiſſimo Imperij ſtatu, inuitantibus ſolennitatibus Viſitationis B.mæ V. Mariæ ſingularis Tutelaris Archidiœceſis noſtræ, eiuſdemq; primarij Patroni & Apoſtolorum Principis S. Petri, experiemur: vt Deus Opt Max. ab omnibus & ſingulis totius Archidiœceſis noſtræ fidelibus, ſeria præmiſſa peccatorum pœnitudine, inuocatus, & Beatæ Virginis Mariæ (Clementiſſimæ Dominæ, noſtræ quam ſemper Archidiœceſi noſtræ propitiam in tantis malis ſenſimus) & aliorum ſanctorum Patronorum noſtrorum precibus exoratus, de hoſtibus noſtris victoriam, & tandem pacem ſperatam toti Germaniæ, patriæ noſtræ clementer largiatur.

Initium fiet die Dominica poſt feſtum S.mæ Trinitatis, quæ eſt ſecunda poſt Pentecoſten, & 26. Iunij, & inſtituetur Proceſſio ſolennis in Ciuitate noſtra Colo-
nienſi

niensi, cum deportatione Reliquiarum SS. Patronorum & Patronarum Ciuitatis, sicut in mandato nostro seorsim impresso præscribitur. Finis autem Iubilæi erit Dominica quarta post Pentecosten, quæ erit 10. Iulij inclusiuè. Extra autem Ciuitatem nostram prædictam, volumus vt per vniuersa Oppida & loca Archiepiscopali nostræ spirituali iurisdictioni subiecta, ab Archidiaconis vel Decanis ruralibus dies quindecim, (vbi forsan nostra mandata tempestiuè intimari non potuerint) & Ecclesiæ pro Iubilæo obtinendo designentur, fiatq; in cunctis locis Processio cum deportatione Reliquiarum, si quæ habentur, & inuocatione patronorum ac patronarum Ciuitatis & Archidiœcesis nostræ Coloniensis. In quorum fidem præsentes manu nostra subscriptas Sigilli Nostri sub impressione communiri fecimus. Datæ in Ciuitate nostra Bonnæ, 3. Mensis Iunij Anno 1639.

BVL-

BVLLA

VRBANVS PP. VIII

AD FVTVRAM REI MEMORIAM. Cu sicut Nobis nuper exponi fecit Charissimus Christo filius noster FERDINANDVS Romanorum Re in Imperatorem Electus, ipse luctuoso Germaniæ statu grauibusque Catholicæ rei, inter bella iugiter illic vi gentia periculis, & detrimentis commotus, probequ considerans vires humanas tantis malis auertendis impares esse, nisi subsidiaria Diuinæ Maiestatis ope adiuuentur, ad illam fructuosius, & maiori cum Spiritus ardore implorandam, Christifideles eiusdem Germaniæ Spiritualium Ecclesiæ Thesaurorum, quorum Dispensatores à Deo constituti sumus, largitione excitari, & inuitari summopere desideret. Nos laudabile ipsius FERDINANDI Regis desiderium huiusmodi sua, & auita maiorum suorum pietate dignum plurimum in Domino commendantes, illique quantum Nobis ex alto conceditur, libentissimè annuere volentes, supplicationibus eiusdem FERDINANDI Regis Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati. De omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, ex illa ligandi, atque soluendi potestate, quam Nobis Dominus, meritis minimè suffragantibus contulit, Vniuersis & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus in Germania illiusque Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & locis existentibus, qui Ecclesias vel Ecclesiam ab Ordinariis locorum eiusdem

Ger-

Germaniæ, vel eorum Vicarijs seu Officialibus, aut de eorum mandato, & ipsis deficientibus, per eos qui ibi curam animarum exercent, postquam ad eorum notitiam hæ nostræ litteræ peruenerint, designandas, vel designandam spatio quindecim dierum, à publicatione designationis per Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu Officiales vel alios, vt præfertur, facienda computandorum, saltem semel visitauerint, ibique Deum pro fidei Catholicæ protectione, eiusque ab hostium conatibus & insidiis defensione, hæresis extirpatione, Principum Christianorum pace & concordia, ac præsentibus Ecclesiæ necessitatibus deuotè orauerint, ac Feria quarta, sexta, & Sabbatho alicuius hebdomadæ intra dictum quindecim dierum spatium decurrendæ ieiunauerint, atque peccata sua Confessi sequenti saltem Dominica die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum reuerenter sumpserint, & eleemosynas ad libitum, prout charitas singulis suggesserit, fecerint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem, sicuti in Anno Iubilei visitantibus certas Ecclesias, intra & extra Vrbem concedi consueuit, tenore præsentium concedimus & elargimur. Nauigantes verò, aut iter agentes, vt tum primum ad sua sese domicilia receperint, suprascriptis peractis, & Visitata Ecclesia Cathedrali, vel maiori aut Parochiali loci eiusdem domicilij, eandem Indulgentiam consequi possint & valeant: Regularibus autem personis vtriusque sexus, etiam in claustris perpetuò degentibus, nec non aliis quibuscunq; tam laicis,

quam

quam Religiosis secularibus, vel Regularibus etiam in carcere, aut in captiuitate existentibus, vel aliqua Corporis infirmitate, seu alio quocunq; impedimento detentis, qui supra expressa, scilicet ieiunium, Eleemosynam, Ecclesiaq; seu Ecclesiarum visitationem, & orationem, vel eorum aliqua præstare nequiuerint, vt illa Confessarius, quem vt infra elegerint, eis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaq; iniungere, quæ ipsi pœnitentes efficere poterunt, pariter concedimus & indulgemus. Cupientes autem, omnes illarum partium Christi fideles, participes fieri huius pretiosissimi Thesauri; Vniuersis & singulis earundem partium vtriusque sexus tam laicis, quam Ecclesiasticis, Secularibus & Regularibus, cuiusuis Ordinis, Congregationis, & Instituti licentiam concedimus & facultatem damus, vt sibi ad hunc effectum quemcunq; Presbyterum Confessarium tam Sæcularem, quã cuiusuis Ordinis Regularem, etiam ex aliàs approbatis à locorum Ordinariis eligere possint, qui eorum confessionibus diligenter auditis, ab omnibus excommunicationis, suspensionis & aliis Ecclesiasticis Sententiis & censuris, à Iure, vel ab homine quauis causa latis, seu inflictis nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, & delictis, quantumuis grauibus & enormibus, etiam locorum Ordinariis, siue nobis, & Sedi Apostolicæ etiam in litteris die Cœnæ Domini legi solitis, contentis, & aliàs per quascunq; nostras, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutiones, quarum tenores

res

res præsentibus haberi volumus pro expressis, quomodocunque reseruatis in foro conscientiæ, & hac vice tantum eos, non tamen Hæreticos specialiter declaratos, aut condemnatos aut publicatos absoluere, & liberare valeat. Et insuper vota quæcunque (religionis & castitatis exceptis) in alia pia, & salutaria opera commutare, iniuncta tamen eis & eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus pœnitentia Salutari, aliisque eiusdem Confessarij arbitrio iniungendis. Quapropter tenore præsentium in virtute Sanctæ obedientiæ districtè præcipimus & mandamus omnibus, & quibuscunque Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis. Episcopis, & alijs Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscunque Ordinariis locorum in Germania existentium, eorumque Vicarijs & Officialibus, vel ijs deficientibus, illis qui curam animarum inibi exercent, vt cum præsentium litterarum transumpta aut exempla etiam impressa acceperint, illa statim absque vlla mora, retardatione, vel impedimento, per suas Ecclesias, & Diœceses, Prouincias, Ciuitates, Oppida, Terras, & loca publicent & publicari faciant, Ecclesiamque seu Ecclesias visitandas designent. Non intendimus autem per præsentes super aliqua irregularitate publica, vel occulta, nota, defectu, incapacitate seu inhabilitate quoquomodo contracta, dispensare vel aliquam facultatem tribuere, dispensandi seu habilitandi, & in pristinum statum restituendi etiam in foro conscientiæ. Neque etiam easdem præsentes ijs, qui à Nobis & Apostolica Sede, vel ab aliquo Prælato seu

Iudice

Iudice Ecclesiastico, excommunicati, suspensi, Interdicti, seu aliàs in sententias, & censuras incidisse declarati, vel publicè denunciati fuerint, nisi infra tempus celebrationis huiusmodi Iubilei satisfecerint, aut cum partibus concordauerint, vllo modo suffragari posse, aut debere. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim quibus facultas absoluendi, in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reseruatur, vt nec etiam similes vel dissimiles Iubilei indulgentiarum, & facultatum huiusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant; nec non regula nostra de non concedendis Indulgentijs ad instar, ac quorumcunq; Ordinum, & Congregationum, siue Institutorum Regularium etiam Iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus. priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus Congregationibus, & Institutis, illorumq; personis quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac formam eorum traditam pro seruata habentes, hac vice specialiter nominatim, & expressè ad effectum præsentium derogamus, cæte-

risq;

visq; contrarijs quibuscunq;. Vt autem præsentes nostræ, quæ ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deueniant. Volumus, vt earundem præsentium transumptis, vel exemplis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, vbique locorum & gentium, eadem prorsus fides in iudicio & extra illud adhibeatur quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die prima Ianuarij, M. DC. XXXIX. *Pontificatus Nostri Anno decimo sexto.*

Loco ✠ Annuli Piscatoris

M. A. Maraldus.

ORDO
PROCESSIONIS GENERALIS IN IVBILÆO NATIONALI PER VNIVERSAM Germaniam à S. D. N. VRBANO Papa VIII. concesso solemniter habendæ per Ciuitatem Coloniensem.

):( ):(FERDI-

Ordo Processionis generalis.

FERDINANDVS *Dei & Apostolicæ Sedis gratia; S. Ecclesiæ Coloniensis Electus & Confirmatus Archiepiscopus, sacri Romani Imperij Princeps Elector & per Italiam Arhicancellarius; S. Sedis Apostolicæ Legatus Natus: Episcopus ac Princeps Paderbornensis, Leodiensis & Monasteriensis, Administrator Hildesheimensis, Berchtesgadensis, & Stabulensis: Comes Palatinus Rheni: Vtriusque Bauariæ, VVestphaliæ, Angariæ, & Bullionis Dux: Marchio Franchimontensis: Comes Pirmontensis, Lossensis, Longiensis, & Hornensis &c. Venerabili Clero & Vniuersis ac singulis Christifidelibus Ciuitatis & Archidiœcesis nostræ Coloniensis salutem in Domino sempiternam.*

IVSTIS ex causis visum nobis est in Ciuitate nostra Coloniensi generalem & solemnem processionem, quam 26. huius Mensis Iunij instituere decreueramus, de Venerab. Capituli nostri Metropolitani consilio, differre in proximum festum SS. Apost. Petri & Pauli, præcipuorum Ciuitatis & Archidiœcesis nostræ Patronorum. *Isti* enim *sunt Petrus & Paulus* (ait S. Bernardus) *duo magna luminaria, quos Deus in corpore suæ Ecclesiæ constituit, quasi geminum lumen oculorum: hi nobis traditi sunt in Magistros, & in Mediatores, quibus securè nos committere possimus: quia & notas nobis fecerunt vias vitæ; & mediantibus illis ad illum Mediatorem ascendere poterimus, qui venit pacificare per*

san-

sanguinem suum, & quæ in cœlis, & quæ in terris sunt. Horum Mediatorum fidis manibus pro Germania suscepta vota, preces, & reliqua præscripta pietatis officia securè Deo præsentanda offeremus, non deerit S. Petrus Ciuitati & Archidiœcesi nostræ, cui Vincula, & Pastoralem suum baculum credidit; & quam per Discipulum suum S. Maternum ita fide imbuit, vt nunquam hactenus eius defecerit fides.

Volumus igitur & seriò mandamus, vt in prædicto festo SS. Petri & Pauli, quod incidit in 29. Mensis Iunij 1639. publica & solemnis instituatur supplicatio, in qua vterque Clerus, & Sæcularis & Regularis comparebit, ac præter Augustissimum Corporis Christi Sacramentum, sacræ quoque Reliquiæ præcipuorum SS. Patronorum, tum Ciuitatis tum Archidiœcesis nostræ Coloniensis, cum decenti apparatu circumgestabuntur, infrascripto ordine.

1. Pridiè festi supradicti horâ duodecimâ meridianâ, & sextâ vespertina campanæ omnium ac quarumcunq; Ecclesiarum totius Ciuitatis Coloniensis per vnius horæ spatium compulsabuntur, vt populus ad Iubilæi ac Processionis huius solemnitatem deuotè peragendam inuitetur, quod etiam fiet sequenti die, durante Processione.

2. Eodem die à meridie, tam in Summo quàm in Collegiatis alijsq; templis, Tumbæ SS. Patro-

norum Processionaliter altero die circumferendæ exponentur, super fulcra tapetibus decenter adornata, quemadmodum in festis eorundem SS. Patronorum fieri consueuit.

3. In Metropolitana præter sancti Engelberti Archiepiscopi & Martyris Tumbam, etiam capita S. Syluestri Papæ, SS. Felicis & Naboris, & S. Gregorij Spoletani Martyrum, baculus S. Petri Apostoli, brachium S. Sebastiani Martyris & aliæ insigniores Reliquiæ exponi consuetæ more solito collocabuntur; Item tam intra quam extra eiusdem Metropolitanæ chorum ponentur fulcra aulæis similiter instrata, in quibus Tumbæ supradictorum Patronorum ipso die festo ordinatim deponentur.

4. Prædicto die festo, ante horas Matutinas in summo Altari Metropolitanæ Ecclesiæ, exponetur Sanctissimum Sacramentum, ibidemq; etiam post reditum Processionis vsque ad finem Completorij permanebit.

5. In omnibus Collegiatis, Parochialibus & Regularibus Ecclesijs diuina officia paulò maturiùs inchoabuntur, ita vt conciones, Sacraque Conuentualia & Parochialia tempestiue absoluantur, & vterque Clerus in summo Templo ad horam octauam matutinam præcisè compareat, nec populus distrahatur, aut detineatur diutius; quem etiam in finem Prælati & Rectores Ecclesiarum, diligentem habebunt curam horolo-

giorum

giorum, vt conuenienti tempore & iuxta solis indicium, signum hac die solitò accuratiùs detur, ne vlla inde oriatur confusio.

6. Insuper monemus omnes & singulos Pastores & Concionatores, vt præcedentibus Dominicis alijsque festiuis diebus, sub Concionibus non omittant hortari Christifideles omnes ad Processionem, & Ecclesias pro Indulgentijs Iubilæi designatas, piè ac diligenter frequentandas: nec non feriâ quartâ sextâ ac Sabbato alterutrius hebdomadæ Iubilæo assignatæ seruandum ieiunium ab ijs qui dictas Indulgentias lucrari intendunt.

7. Decani singularum Collegiatarum, Archiepiscopali nostra authoritate seriò mandabunt suarum Ecclesiarum Canonicis, & Vicarijs, vt Processioni huic omnes & singuli intersint, modestè, attentè, ac deuotè Litanias Sanctorum, aliaq; pro necessitatibus Ecclesiæ accommodata Responsoria cantando & orando, ad diuinam opem in præsentibus Ecclesiæ ac Romani Imperij necessitatibus impetrandam; nec quisquam emaneat sub eadem amissionis fructuum & emolumentorum pœna, qua certis captiosis diebus à Processione, Ecclesiave, seu Capitulo suo generali emanentes secundum laudabilia cuiusq; Ecclesiæ statuta puniri solent.

8. Similiter Religiosi eo numero comparebunt, quo & honori ordinum suorum, deuotioni

ni populi, & ministerio Reliquiarum, si opus esset, satisfacere possint; durante etiam processione continuò psallere & cantare non intermittent & omnes de Litanijs, Hymnis, Responsorijs, alijsq; vel simul, vel per vices cantandis inter se tempestiuè conuenient.

9. Quo maior sacris Reliquijs accedat Veneratio, iniungimus omnibus & singulis Prælatis, Decanis, alijsque Ecclesiarum Rectoribus, vt sacras suas Reliquias ac Tumbas per Ecclesiasticos siue Sæculares siue Regulares, Pluuialibus, Dalmaticis aut superpelliceis indutos, aut saltem per Confratres piæ alicuius Confraternitatis saccis, aut aliter quoad eius fieri potest vniformiter & honestè vestitos seculares, quam decentissimè circumferri curent.

10. Singulas Tumbas pueri quinque Angelico schemate anteibunt, quorum Quatuor ferent faces ardentes, & Quintus perticam cum inscriptione nominis, atque etiam (si fieri possit) insignia istius Sancti, cuius Reliquiæ in subsequenti Tumba deportantur, pro maiori populi notitia ac deuotione. Item duo ad minus sacerdotes cappis Choralibus induti ex vnaquaq; Ecclesia, vnde Reliquiæ feruntur; suas quisque Tumbas immediatè sequentur.

11. Hora igitur septima Collegium SS. Apostol. cum sua hierotheca & sacris Capitibus SS. Felicis & Adaucti; &c. Item PP. Crucigeri, &

PP.

PP. Ordinis S. Francisci de strictiori obseruantia, comparebunt in Ecclesia S. Gereonis Mart. & inde cum Canonicis eiusdem Ecclesiæ Tumbam prædicti S. Gereonis, item S. Gregorij Mauri Martyrum, eorundemq; in statuis pectoralibus sacra Capita, cum Hymnis & Canticis deuote in Ecclesiam Metropolitanam deportanda comitabuntur. Pastor S. Christophori è regione Crucifixi, vti & Pastor Indulgentiarum ad portam Vicinam die Würffelpfortz Altaria erigent, Reliquijs & luminibus instructa, & in habitu Chorali constituti Processionem tam in exitu quam reditu, incensando reuerenter excipient.

12. Collegium S. Andreæ Apostoli, & PP. Prædicatores Ordinis S. Dominici, similiter ex Ecclesia *SS.* Vrsulæ & Sociarum eius vndecim millium Virginum ac Martyrum, eiusdem S. Vrsulæ nec non *SS.* Etherij & Valerij Regum & Martyrum, Itemq; *S.* Hyppoliti Martyris Tumbas, & in singularibus hierothecis capita eorundem *SS.* cum ipsius Ecclesiæ Canonicis & Vicarijs comitabuntur, & in fine plateæ Stoicorum, siue initio plateæ sedecim domorum sesecum *S.* Gereone coniungent.

13. PP. Ordinis S. Francisci Conuentuales cum Tumba S. Innocentis Pueruli Bethlemitici, & PP. Ordinis S. Francisci Cappucini Tumbas SS. Machabæorum Martyrum ex eorundem Ec-

clesia deducent ad Ecclesiam S. Cuniberti Episcopi & Confessoris, & inde eiusdem S. Cuniberti & SS. Evvaldorum Tumbas comitabuntur, & ad Templum S. Lupi Collegium Canonicorum S. Mariæ Virginis ad gradus, vnà cum Tumba S. Agilolphi Episcopi Mart. sese ijs iunget; è regione verò Parochialis Ecclesiæ S. Pauli Apostoli progredientur cum prædicta Processione S. Gereonis & S. Vrsulæ. vsque an die hohe Schmidt/ versus partem occidentalem. Ad Templum autem SS. Ioannis Baptistæ & Cordulæ Virginis Martyris, Clerus Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani, Pastores item S. Lupi & S. Pauli apud suam quisque Ecclesiam Altaria instructa habebunt, & Processionē suffitu thuris venerabuntur.

14. Collegium Canonicorum S. Georgij Martyris, & PP. Ordinis Beatæ Mariæ Virginis de monte Carmelo se sistent in Ecclesia S. Seuerini Episcopi Confessoris, & eiusdem Sancti Tumbam, nec non caput S. Emerentianæ Virginis & Martyris deducent, atque in reditu se illis iunget S. Antoninæ sodalitas cum Tumba eiusdem S. Virginis & Martyris, PP. Discalceati, Commendator Militaris Ordinis Teutonici ad S. Catharinam Virg. & Mart. Pastor S. Ioannis Baptistæ iuxta Ecclesias suas : Pastor Item S. Iacobi prope riuum, vti & Pastor S. Petri è regione sacelli S. Stephani Protomart. Clerici item S. Antonij Abbatis Auff der Schildergassen orth/ præterea

terea Pastores S. Albani Mart. apud Hellenorths/ Columbæ Virg. Mart. ahm Rolands orth/S. Laurentij Mart. ahm Salmenach. Altaria instruent, aliaque vt cæteri supradicti Pastores agent.

15. PP. Ordinis S. Benedicti Abbatis Monasterij S. Martini maioris cum Tumba S. Eliphij Mart. & PP. eiusdem ordinis Monasterij Tuitiensis cum Tumba S. Heriberti Archiepiscopi Coloniensis Confessoris ac PP. Ordinis Eremitarum S. Augustini Episcopi Confessoris cum sacra Cruce & Reliquijs S. Constantij in Capitolina Ecclesia Beatæ Mariæ Virg. conuenientes, vnà cum eiusdem Ecclesiæ Canonicis & Vicarijs Reliquias S. Vitalis Mart. comitabuntur, & ad Ecclesiam S. Stephani Protomartyris, sese cum Processione S. Seuerini coniungent.

16. PP. Ordinis S. Benedicti Abbatis Monasterij S. Panthaleonis Martyris cum Tumbis SS. Albini & Maurini Martyrum, è S. Cæciliæ Templo cum Tumbis S. Euergisli Episcopi Martyris & S. Paulini Mart. nec non eorundem SS. Capitibus procedentes per vicum scutorum die Schildergaß/cũ S. Seuerino & S. Vitale sese coniungent.

17. Itaq; singuli suos internuntios habebunt, qui referant tempus egressionis aliorum, vt commode sese associare possint, & qui præuenerint alios, in locis designatis exspectabunt. Ingredientur autem Maiorem Ecclesiam per Portam Commentariensis, Pastor S. Ioannis Euangelistæ iuxta

hoſpitale S. Spiritus ſiue Palatium, Altari præparato, Proceſſionem ſuffitu thuris reuerenter excipiet.

18. Tandem Reliquiæ ſequentes per oſtium ſeptentrionale in Chorum Maioris Eccleſiæ portabuntur, & ibidem in fulcris deponentur ſuo ordine: videlicet in Choro anteriori prope ſummum Altare Tumbæ *SS.* Engelberti, Heriberti, & Annonis Archiepiſcoporum; in Choro inferiori, *SS.* Gereonis, Gregorij Mauri Martyrum, Seuerini, & Cuniberti Epiſcop. Confeſſorum in dextro latere; in ſiniſtro verò ſiue latere Decanali *SS.* Vrſulæ Virg. Mart. nec non *SS.* Etherij, Valerij, & Hypoliti Martyrum, Euergisli, Agilolphi Epiſcoporum Martyrum; in Ara *S.* Annæ extra Chorum in naui Eccleſiæ, Crux PP. Auguſtinianorum, iuxta illam Capita Sanctorum: omnes aliæ vero Reliquię, Lipſanothecæ, ad id etiam præparatis fulcris decenter imponentur.

19. Clerus ſæcularis in choro ſolitis ſuis locis manebit; Regulares verò in conſuetis & aſſignatis ſacellis Sacra pro deuotione populi celebrabunt.

20. Summum ſacrum ſolemniter cantabitur de feſto SS. Apoſtolorum, pro præſentibus Eccleſiæ & Romani Imperij neceſſitatibus.

21. Finito ſacro mox PP. Cappucini cæteriq; Religioſi, & Collegia ſuo ordine exibunt per ſummi Templi Portam Maiorem iuxta campanile, tranſeundo ſcholam verſus S. Paulum: in-

terim

terim Chorus cantabit *Pange lingua &c.* Resp. *Tria sunt munera &c.* Item Resp. *Isti sunt sancti, &c.*

22. Post Collegium Nostrum Metropolitanum sequentur Sacræ Reliquiæ omnes eo ordine, qui est inter Collegia, & sicut in Mandato nostro seorsim impresso præscribitur.

23. Abbates, Præpositi, Decani alijque Prælati Ecclesiarum Cappis Choralibus induti sacras Reliquias quisque suas Religiosè comitabitur. Baculum S. Petri, quem Metropolitanæ nostræ Ecclesiæ Canonici Capitulares per vices mutandas singulis Stationibus, vt infra *nu.* XXVII. seruandis deportabunt, immediatè sequentur Abbates Mitrati ad circumferendum sacratissimam Eucharistiam specialiter à Nobis deputati, qui ab vtroque suo latere ad maiorem Sanctissimi Sacramenti venerationem, similiter faces aut tædas ardentes per suos clericos præferri curabunt: Nec quisquam siue Ecclesiasticus, siue sæcularis Minister Prælatorum vel Canonicorum sese Ecclesiasticorum cœtui immisceat, sed omnes etiam Custodes, Virgiferi alijque quicunque sæculares Processionem comitaturi, extra Ecclesiasticorum atque tędiferorum ordinem progrediendo, deuotè sequantur.

24. Quo maior exhibeatur honor Sanctissimo Sacramento, atque Sanctis Reliquijs, quæ Processionaliter deportabuntur, hortamur in Domino omnes & singulos, qui in piam aliquam Christi

Christi fidelium Fraternitatem nomina sua dederunt, vt cæteris peculiari deuotionis exemplo in hac generali & solemni Processione præluceant, facibus & tædis accensis ad vtrumque Tumbigerorum latus, Sacras Reliquias religiosè comitando; Archifraternitatis verò Sanctissimi Sacramenti ad vtrumque latus prope Venerabile incedent cum facibus.

25. Vmbellam Consiliarij & Commissarij nostri Coloniæ commorantes, nec non Scabini nostri Colonienses deferent.

26. Eandem Vmbellam tres pueri Angelico habitu anteibunt, quorum duo suffitu thuris Sanctissimum Sacramentum venerabuntur, & tertius thuris nauiculam portabit; alius etiam Minister tintinabulo continuò signum dabit.

In Processione seruabuntur Stationes septem.

27. *Prima* ad S. Paulum, vbi cantato *Resp.* de SS. Apostolis, Prælatus qui Venerabile gestauerit, cantabit *Vers. & Collect.* de eisdem.

Secũda apud PP. Dominicanos, vbi cantato *Resp.* de S. Cruce, Prelatus cantabit *Vers. & Coll.* de eadẽ.

Tertia prope Ecclesiam Beatæ Mariæ ad Indulgentias, vbi finito *Resp.* de B. Virgine, Prælatus cantabit *Vers.* & *Collectam* de eadem.

Quarta ad S. Gereonẽ, vbi cantato *Resp.* de Sanctis Mart. Prælatus *Vers.* & *Coll.* de ijsdẽ cantabit.

Quinta ad Corporis Christi, vbi cantato *Resp.* de Venerabili Sacramento, cantabitur *Vers.* & *Collecta* de eodem vt supra. *Sexta*

Sexta ad *S.* Vrsulam, cum *Resp. Vers* & *Collecta* de *S*anctis Virginibus & Martyribus vt supra.

Septima apud Ecclesiam PP. *S*ocietatis Iesu, vbi cantabitur *Antiph.* *S*aluator mundi, *Vers.* & *Collecta*, quæ habetur Dominica sexta post Pentecosten. In Metropolitana, *Te Deum laudamus, &c.* Cui subiungetur *Vers.* cum *Collecta* de *S*anctissima Trinitate, & solemnis dabitur benedictio.

28. Clerus Processionaliter transibit per Ecclesias *S.* Gereonis & *S.* Vrsulæ, Tumbigeri verò ad præueniendas confusiones, & interruptionem Processionis cauendam, ante illas tantisper exspectabunt, donec Clero aduentanti sese rursus suo loco coniungere possint.

29. Finitâ Processione singulæ Tumbæ ad suas Ecclesias, eodē quo prius ordine, comitatu, ritu, & honore, cū Hymnis & Canticis reportabuntur.

30. Præmissa omnia & singula, & quam plurima alia, quæ ad maiorem huius *P*rocessionis solemnitatem, atque deuotionem populi promouendam spectare videbuntur, vt quam exactissimè obseruentur, allaborabunt Magistri cæremoniarum & Internuntij Authoritate nostra ad id deputati, præter quos singula etiam Capitula suos habebunt *S*tatores, qui signo aliquo, quando aut procedendum, aut standum fuerit, sibi mutuò indicent, sic vt priores ad posteriorum nutum sese dirigant, omnes autem dependeant à postremo, qui continuè apud Venerabile *S*acramen-

mentum manebit. Quia verò Hierothecarum series magnum occupabit interuallum, ordinabit Venerabile Capitulum nostrum Metropolitanum tres vel quatuor, qui iuxta Tumbas vltrò citroq; commeando, eo officio fungantur; & ne Collegia grauentur sumptu, poterunt Istorum virgiferorum vel custodum alicui prouinciam hanc committere; similiter singuli Religiosi ordines sibi Statorem ordinabunt ex suis.

31. Sed quia non tam orantibus quam in oratione perseuerantibus diuinæ promittitur exoratio largitatis, vt etiam fidelis populus ardentius incumbat in cultum Patronorum, & diuinę opis, pro Germaniæ salute & pace implorationem, infra denotatis diebus, ad tres à nobis pro Iubilæo designatas Ecclesias continuabuntur supplicationes à varijs fraternitatibus, Religiosis, & Clericis comitantibus, instituendæ, cum particularibus diuersarum Ecclesiarum, etiam Parochialium Reliquijs, vt quemadmodum Anno 1634: sensimus ea continuata pietate, & cultu Diuorum Patronorum Numen æternum placatum, & propitium Archidiæcesi nostræ, pro præsentibus etiam necessitatibus in hoc Iubilæo eandem misericordiam Diuinam mereamur.

32. Quare *die Iouis* 30. *Iunij*, Sodalitates B: Mariæ Virginis, Cordigerorum *S.* Francisci, *S:* Rochi, & S. Iodoci, cum PP. Franciscanis Conuentualibus progredientur, quibus Clerici S. Antonij sese iungent.

33. *Die*

33. *Die Veneris prima Iulij*, Sodalitates B. Mariæ Virginis, S. Eligij Fabrorum, Diui Augustini Lapicidarum, & S. Sebastiani Martyris, Beatæ Matris Monicæ, & S. Apollinaris, cum PP. Augustinianis Eremitis Processionem instituent.

34. *Sabbato 2. Iulij*, fraternitas B. Mariæ Virg. de Monte Carmelo seu scapulari Deiparæ Virginis, cum Sodalitatibus S. Matthiæ Apostoli, & S. Annæ procedent cum PP. Carmelitis.

35. *Dominica tertia post Pentecosten*, quæ incidit in tertiam Iulij, variæ Sodalitates Deiparæ Virg. quæ sunt apud PP. Societ. Iesu procedent.

36. *Die Martis quinta Iulij*, Fraternitates Sacratissimi Corporis Christi, & S. Annæ, nec non Cordigerorum S. Francisci, cum PP. Franciscanis de strictiori obseruantia prodibunt; quibus Clerici S. Hieronymi & fraternitas Beatissimæ Virg. dolorosæ in Collegiata Ecclesia Capitolina à Nobis instituta coniungentur.

37. *Die Veneris 8. Iulij*, Fraternitas Dominicæ Passionis, & S. Annæ Sodalitas cum PP. S. Francisci Ordinis Cappucinorum prodibit.

38 *Dominica quarta post Pentecosten*, quæ incidit in decimum Iulij & vltimum Iubilæi diem, quo die celebratur Dedicatio Ecclesiæ PP. Prædicatorum Ordinis S. Dominici, Fraternitates Sacratissimi Rosarij, Dulcissimi nominis Iesu, S. Sebastiani, S. Petri Mart. Processionaliter circumibunt, cum PP. Prædicatoribus supradictis,

qui

qui PP. Regulares Canonicos Ordinis S. Augustini ex Monasterio Corporis Christi Reliquias suas in habitu chorali & pluuialibus deferentes comites habebunt, & sic tempus Iubilæi vltimâ hac die finient.

39. Et licet dies hi non secundum antiquitatem vel fundationis, vel Domicilij, nec etiam dignitatem Sacrarum Religionum distributi sint, sed propter rationes particulares, animum Nostrum, pro hac vice mouentes, festaque occurrentia, has particulares Processiones taliter ordinauerimus, tamen per hoc nullum præiudicium vlli fieri, aut in consequentiam trahi volumus.

40. Quibus quotidianis supplicationibus durantibus, viciniores Parochialium, aliarumque Ecclesiarum Reliquiæ cum honesto ornatu poterunt immisceri. Adhortamur denique omnes & singulos Christi fideles Archiepiscopali nostræ curæ commissos ac subditos vt talium Indulgentiarum participes se facere studeant, & cum tantâ Diuinam exorent Maiestatem contritione, & humilitate, quantùm præsentia pericula requirunt. & omnibus persuadent. In quorum fidem præsentes manu nostra subscriptas sigilli nostri subimpressione iussimus communiri, Datæ in Ciuitate nostra Bonnæ 18. Iunij Anno 1639.

Ferdinandus.

Locus sigilli.

Io. Schonheim.

BIBLIOTECA

